

VÁZLATOK ÉS HELYTÖRTÉNETI LEÍRÁSOK BERENTÉRŐL

Szerkesztette: Szőke Lajos

VÁZLATOK
ÉS HELYTÖRTÉNETI LEÍRÁSOK
BERENTÉRŐL

Szerkesztette: Szőke Lajos

Berente, 2004

ELŐSZÓ

Egy 1985-ben Berentére sorsvetett ember ugyan hogyan is nyúlhatna a falu múltjához, ha nem a mások keze munkája nyomán. Fellelhető iratokat, írásokat, feljegyzéseket kellett keresnem a múlt Berentéjéről. Tudom, hitelességük relatív, de többnyire igazak, elfogadhatóak. Példa erre, hogy amíg Csíkváry Antal 1939-es monográfiája szerint a Váradi Regestrumban található az első írásos feljegyzés falunkról Berenta alakjában, addig Berente Fekete Pál nevű jegyzője 1864-ben azt írja; „már-

pedig Berentének régebről más neve nem tudatik.” Pedig Berente neve már a jegyző írása előtt nagyon sok idővel Beleta és Berenthe formában is szerepelt. A falu akkori jegyzőjéhez még nem jutott el Berente másképpen jegyzett nevének információja.

Bizony e könyv sem lehet teljes, hogy ki mit talál és mit tart egy falu történetéből fontosnak, az műve egy kicsit az egyéniségnek, a szerencsének, az időnek, s egyáltalán a múltnak.

Azt már a könyv szerkesztésének elkezdésekor elhatároztam, hogy ki nyomtatása után is folytatom a gyűjtést... Miért? Gondoljuk el..., ha valaki 2999-ben újra akarja írni Berente történetét, miért ne adhatná neki a kezdő lökést ez és a következő szerkesztés!? Nem könyvet írtam, én igazán „csak” szerkesztettem!

Az első fejezetet megfogalmazták az igazi történetírók; Anonymus, Csíkváry Antal (1939), Boroszky Samu (1909) és mások.

A második rész dicsősége a világháború hőseié és M. Tóth Lászlóné, Ilonka néni ifjúságáé.

A harmadik részt a Kazincbarcikával való egyesülés utáni időszakot főleg Takács István nyugalmazott tanácselnök, a Barcikai Históriai szerkesztőjének munkái segítették.

A könyv negyedik részét nagyrészt Szabó Barna bácsi levelezései

adják, aki „bírója” és kezdeményezője volt a Kazincbarcikától való válásnak, s idős napjait tette fel haláláig a véghezviteléhez.

Végül röviden Berente „újkora” kerül terítékre.

Lehet, hogy 2999-re egy új Berente történetében az itt közölt Kovács Tamásné készítette fotók falunkról majd elveszítik aktualitásukat, viszont megmarad kuriózumuk. Mert tény, hogy 2003-ban volt egy ilyen és egy olyan templomunk, iskolánk ... egyáltalán; volt egy Berenténk.

Kívánom az olvasónak; találjon e könyvben falunkról olyan információt, amit eddig még nem tudott, hiszen a jelen és jövő nemzedéke felé ez lenne e szerkesztésnek a feladata.

Tisztelettel: Szőke Lajos

FORRÁSOK

1. Győrffi György: Az Árpád-kori Magyarország földrajza, Akadémiai Kiadó, 1966
2. Marczali Henrik: Magyarország története II. kötet
3. Borsodi levéltári füzetek 3. Feudális kori pecsétnyomok B.–A.–Z. Megyei Levéltár, Miskolc, Szerkesztette: Pomán János 1971-ben
4. Magyarország történeti helységnévtára, Borsod Megye 1773- 1808.
5. Magyarország geographia szótára, 1851
6. Lehoczky Alfréd: A Borsodi Szénbányák története A borsodi szénbányászat története 1965. I- II- III. kötet
7. Dokumentumok a magyar szénbányászat történetéből 1945- 1949.
Összeállította: Erdemann Gyula és Pető Iván 1975, Kossuth Könyvkiadó
8. Záhorszki László, KERET-terv Kazincbarcika, 1995
9. 200 éves a borsodi szénbányászat 1786- 1986., Kiss Dezső előszavával, 1986, Több szerző és szerkesztő munkája
10. Kazincbarcika földrajza 1979, Szerkesztette: Dr. Frisnyák Gábor
11. Takács István nyugalmazott tanácselnök, a Barcikai Históriás szerkesztőjének munkái a Barcikai Históriás számaiból
12. M. Tóth Lászlóné, Ilonka néni visszaemlékezései
13. Pogány Lajos bácsi nyugdíjas bányász
14. Dr. Dohányos Pál nyugalmazott főorvos
15. Szakmári Attila második ciklusos képviselő
16. Borovszky Samu: Borsod vármegye története 1909
17. Borsod-Abaúj-Zemplén megye története és legújabb kori adattára, 1970, Megyei Tanács Adattára

BERENTE A HONFOGLALÁSTÓL A XX. SZÁZADIG

BERENTE ÉS KÖRNYÉKE A HONFOGLALÁS IDŐSZAKÁBAN
ÉS AZ AZT KÖVETŐ ÉVSZÁZADOKBAN
AZ ELSŐ ÍRÁSOS FELJEGYZÉSEK BERENTÉRŐL
ZÁCH FELICIÁN MERÉNYLETE
BERENTE 1376-TÓL
A TÖRÖK IDŐK
A XVII. SZÁZADBELI BIRTOKOSOK
BERENTE PECSÉTNYOMÓJA 1706-BÓL
BERENTE 1770
MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETI HELYSÉGNÉVTÁRA
BORSOD MEGYE 1773-1808.
BERENTE MAGYARORSZÁG GEOGRAPHIAI SZÓTÁRÁBAN
1851-BEN
BERENTÉRŐL 1864. MÁJUS 20-ÁN
A SZEPESSYEK
A KASTÉLY
A BERENTEI KATOLIKUS TEMPLOM
A BERENTEI REFORMÁTUS TEMPLOM ÉS HARANGLÁB
BERENTE ELSŐ EGYHÁZA (A REFORMÁCIÓ)

- Az Észak Magyarország című napilap 1963. január 14-i számában olvashatjuk, hogy a Borsodi Vegyi Kombinát (ma Borsodchem Rt.) építéskor cseréptöredékeket, cserépedény-maradványokat találtak. A lelet előkerülésekor a Herman Ottó Múzeum régészei ásatásokat folytattak. Megállapították, hogy vaskori település maradványait találták meg. Az i.e. 2000-900-as évek közötti időszakban virágzó kultúra volt ez a vidék. Az itt élő emberek halászatból, vadászatból és földművelésből éltek. -

(forrás: *Kazincbarcikai História*s 2000. 1. sz.)

BERENTE ÉS KÖRNYÉKE A HONFOGLALÁS IDŐSZAKÁBAN ÉS AZ AZT KÖVETŐ ÉVSZÁZADOKBAN

Minden jel szerint Berentét és környékét a magyarok honfoglalásakor és előtte szláv népek lakták. A X. században már vegyes, szláv–magyar népek éltek itt. Valószínű, hogy a neve is a BELETA szláv személynévből származott.

A honfoglalás idején térségünket Bors vezér szállta meg, aki Anonymus (Névtelen) nagy történetírónk szerint, ‘fegyvertényéért itt kapott nagy földet.’ Fegyverténye márpedig az volt, hogy gyepűakadályokkal megerősítette országunk észak-keleti határának ezen részét a Tátráig.

Bors vezér, Géza fejedelem egyik kiemelkedő harcosaként Borsod földvárában telepedett meg, s feladata lett megvédeni a Krakkóba vezető hadi és kereskedelmi útvonalakat. (Borsod földvárából Edelény határában még ma is vannak maradványok.) Ezen útvonalak be- és kilépő kapuja lett birodalma, s ő maga katonáival a kapu őre. Anonymus, Béla királyunk névtelen történetírója szerint a megye első ispánja Bors vezér volt. Megyénket, mivel határmegyének számított, machiáknak nevezték. Huszonöt falu, közöttük Berente is az ő tulajdonát, hatalmát, közigazgatását bírta. Nevéből lett megyénk Borsod részének neve.

Anonymus szerint 1219-ben Berente a BELETA nevet viselte és a Borsodi Vár joghatósága alatt állt.

A CEBA Kiadó Dr. Kasza Sándor főszerkesztésében 1998-2000. között szerkesztett Magyar Települések Enciklopédiája című könyv így ír Berente múltjáról:

„Első birtokosa az Ákos nemzetséghez tartozó Ernye fia, István. Az ezt követő századokban sokszor gazdát cserél.”

A kiadott könyv forrásait nem jelöli, de minden bizonnyal Borovszky Samu 1909-es Budapesten kiadott Borsod vármegye története című könyvéből veszi.

Egyébként az Ákos nemzetség ősi fészke a Szilágy megyei Ákosmonostor volt. Az Ernye ágból az alapító Ernye bán a tatárjárás után (1241) kerül a környékünkre. Gyórfi György: Az Árpád-kori Magyarország földrajza című könyvéből olvashatjuk (Akadémia Kiadó, 1966), hogy az 1200-as évektől Borsod megye legnagyobb birtokszerzői a Bihari Ákos nemzetségű Erenyő (Ernas) bán és fia, István nádor voltak. Apa és fia két nemzedék alatt mintegy 33 falu tulajdonosai lettek, közöttük Berenté is. Szerinte 1322-1323-ban bizonyítottan István tulajdona volt falunk, Berenthe néven. Károly Róbert elkobozta Istvántól 1322-ben Berentét és Penthek fiának, Vgrinusnak adományozta. (A szomszédos falu, Alacska ezekben az időkben Alacsikai Albert birtoka volt.)

Arra nem találtam forrásmunkát és utalást, hogy Penthnek és fia, Vgrinus a Zách nemzetséghez tartozott-e, de a Borsod vármegye Történetében, Csíkváry Antal 1939-ben kiadott könyvében a szerző erre az időre teszi a Zách nemzetség birtokosi jogát Berente fölé.

AZ ELSŐ ÍRÁSOS FELJEGYZÉSEK BERENTÉRŐL

Csíkváry 1939-es vármegyei monográfiája alapján a Váradi Regestrumban találjuk, amely szerint Berente a XII. században már létezett és a Zách nemzetség tulajdona volt. Neve, a Regestrum tanúsága szerint BERENTA. A falu tulajdonosai ekkor már Berenteinek nevezték magukat. Zách Felicián merénylete után a király elkobozta a Berenteiektől és a Dédesi várbirtokhoz csatolva újfent koronabirtokká tette.

ZÁCH FELICIÁN MERÉNYLETE

(*Marczali Henrik: Magyarország Története I. kötet alapján*)

Az Árpád-házi királyok kihalása után (1301) a francia Anjou-ház ágából származó Károly Róbert került a magyar trónra. Két évtizede folytatta már a tatárok utáni országépítő munkáját. A tatárjárás során lepusztult országban a központi hatalom megszilárdítására leverte a kiskirályokat (Csák Máté, az Abák), új magyar pénzt veretett, házasságok és tárgyalások útján rendezte országunk külhoni kapcsolatait. Ezt az országépítő idilt csak egy szerencsétlen havasalföldi hadjárat és Zách Felicián merénylete zavarta meg.

Történt ugyanis, hogy 1330. április 18-án az agg főúr, Zách Felicián berontott a király visegrádi váraljai házába, és az ebédnél ülő királyi családot kardjával támadta meg. A királyné jobb kezének négy ujját levágta, sőt, könnyebben a királyt is megsebesítette. Az asztalnokok, a királyi gyerekek nevelői és a testőrök egy emberként rohanták le az egyedül küzdő Záchot, s azonnal felkoncolták.

A középkori véres „krimisorozat” ezzel még nem ért véget. Károly Róbert parancsára a főúr tetemét kutyák elé vetették, megölték Zách házon kívül hagyott fiát szolgájával együtt. Harmadíziglen, de már bírói ítélettel kiirtják az egész családot.

Zách Felicián szépséges lányát, Zách Klárát pedig levágott ujjakkal, megcsonkított orral és ajakkal lóhátra ültették, körülvonsolták a városokban, miközben azt kellett kiáltoznia: „Így jár, aki hűtlen a királyhoz.”

Az agg főúr tettét a kor, más szörnyű bűnökkel, sőt eretnekséggel magyarázza. A királyi hívek el is könyvelték igaznak, tudván, hogy Zách Felicián Csák Mátét szolgálta, s csak később hódolt be a királynak. A köznyelv, a szájhagyomány megőrizte viszont az eredeti okát a merényletnek. Aszerint Zách Klára Erzsébet királynét szolgálta, akinek öccse, a léha Kázmér intrikákkal, királynői segédlettel és tudtával el-csábította a szép lányt. A néphagyomány szája szerint így lett Zách Felicián a lánya becsületének védelmezője és bőszt megtorlója.

BERENTE 1376-TÓL

Berente ismét magánbirtokká vált. Nagy Lajos királyunk Dédes várától leválasztva Rudabányaért cserébe és hű szolgálataiért jutalmul Dénes fiának, László mesternek adományozta.

Ebben a korban történik említés Peres Miklósról, mint Berente tulajdonosáról. Ez a család később ugyancsak berenteinek nevezte magát, de megkülönböztetendő az előbbi, a kegyvesztett Zách nemzetség Berentei családjától. Peres Miklós egyébként birtokos volt még Sajószögeden és Sajópetriben, valamint Egyházaspetripusztán is. Végül az utóbb felsorolt birtokukat a Berentén lévővel együtt eladják a sajlóádi Pálosoknak, akik 1456-ban Berentén is földesurak lettek. Ebben az időben Berente neve Berenthe alakban fordul elő.

1457-ben a csebi Torkos család Berentén bírt birtokát eladta a Hangácsiaknak, s így megszűnt a Berenteiek birtokos volta falunkban, mert már 1457 előtt a Berentei családok birtokuk egy részét kénytelenek voltak elzálogosítani a Lugnai (Ludnai) családnak, egy másik részt pedig eladni a Lázói (Lázay) családnak, és Szuhafői Rajmondnak. A XVI. században többnyire ezek voltak Berente birtokosai.

A TÖRÖK IDŐK

A kor nyomorúsága, mint a legtöbb községre, városra országunkban, Berentére is rányomta bélyegét, alaposan megszenvedte őket. A török felprédálta, s emiatt a falu sokszor elnéptelenedett, pusztává lett. Eger eleste után Berente is hódoltsági területté vált. Először Haszi Mehemetnek, Hatvanba kellett adót fizetnie a területe után, aki tekintetbe vette, hogy a falu lakatlan volt már a behódolás előtt is, így csak 26 forintot követelt érte. (Csíkváry Antal szerint.)

Borovszky Samu könyve szerint Eger eleste előtt Berente 32 forintot fizetett 12 szekér szénával, később pedig Eger eleste után 200 forintra és 40 szekér szénára emelkedett az adója.

Csíkváry a Fülekre fizetett adóról így ír:

A Haszi aga területi adója 100 forintra emelkedett. Annak a Haszi agának fizették Berente földtulajdonosai az adójukat, aki először rombolta

le, s tette a földdel egyenlővé a falut.

Ha hozzávesszük ezen adókhöz, hogy később csekély lakosságával és mindössze 27 újra felépített házával az ajnácskai gyalogoknak 90 forintnyi adót fizetett a falu, következtetni lehet siralmas állapotára.

1641-ben olyan török adóterhek voltak Berentén, hogy sok birtokos kénytelen volt birtokából elzálogosítani.

A török időkben Berente is inkább halászatból él, halászzattal foglalkozik, mint a környező falvak. Nem volt értelme a földművelésnek a magas török adók miatt. Nagyon nehéz volt a falusi bírói tisztre embert kinevezni, mert a falu adómulasztásáért ő felelt, ő lakolt.

Sokszor a vármegye szolgabírójának küldötte kényszerített valakit a tisztsegre. (A középkorban először a földesúr nevezte ki a falu bíróját, vagy több nagybirtokos esetén közösen. Később, a választás után a legnagyobb földbirtokkal bíró földesúr már csak megerősítette a választottat tisztségében.)

A XVII. SZÁZADBELI BIRTOKOSOK

Berentén ugyancsak berenteiek. A berentei családok igyekeznek elzálogosított birtokrészeiket visszaváltani, új adományokat is szereztek birtokaikra, de a nagy birtokszerző Senyei Péter nem hajlandó visszaadni a zálogot.

Rokonság címén Móré István és Vécsey Sándor is birtokol Berentéből, sőt, ebben az időben már a Rákóczi család is.

E században rokonság címén Berentéből birtokrészt kap Csuda Zsuzsanna, s mikor férjhez ment Szepessy Pálhoz, a vagyont Szepessyre szállt. Ennek a családnak még a XX. században is megmaradtak birtokaik, így a Szepessyek fontos, kulcsszerepet játszottak Berente múltjában és történetében. (Rokonság címén végül is a Szepessy birtok is osztódik, veszít nagyságából, de véglegesen csak a II. világháború utáni államosítások során tűnik el.)

A XIX. században az osztódó birtok tulajdonosai között a nevek palettáján a következő családneveket találjuk még: Benedikti, Bizony, Bertóthy, Baranyi, Horváth, Madarassy, Becskházi és a Dőry családok.

Csíkváry Antal 1939-es munkájához még annyit hozzáfűz, hogy Berente első egyháza 1597-ben már létezett, mégpedig a protestantizmus gyors elterjedése miatt. Ezekben az időkben tehát Berente református községnek számított.

BERENTE PECSÉTNYOMÓJA 1706-BÓL

(forrás: Borsodi Levéltári Füzetek 3. Feudális kori községi pecsétnyomók a B.–A.–Z. Megyei Levéltárban, Miskolc, Szerkesztette: Pomán János 1971-ben)

A pecsétnyomó köriratának betű szerinti olvasata:

BEREN:FA.PE.1.C.1706

Rövid leírása: szőlőfürtöt tartó kar, alatta és felette egy-egy csillag.

A pecsétnyomó vésete: homorú.

A pecsétnyomólap átmérője: 2,3 cm.

A pecsétnyomólap alakja: kör, ezüsből készült.

A pecsétnyomó lapjának anyaga: vas.

A pecsétnyomó nyelének anyaga: vas; nyelének alakja négyszögletű, átllyukasztott; hossza 5,9 cm.

A pecsétnyomók körirata vagy felirata ugyan nem a legtökéletesebb helyesírással készült, néhány éppen hibás latinsággal, a községnév egykori változatát azonban hivatalos hitelességgel vagy legalább közkeletű változatban adja vissza. A községnevek történeti fejlődéséhez, változásaihoz tehát megbízható adalékul szolgál.

A jobbágyközségek pecsétnyomóin a szántóföldi gazdálkodásnak, közelebbről a kalászosok termelésének jelvénye, eszköze fedezhető fel: az ekevasé, amely elárulja; a gabonafélék termelése volt uralkodó a művelési ágak között, hogy a legfontosabb termelvény s táplálék a liszt, a kenyér. (Berente pecsétnyomóján a szőlőfürtöt tartó kar tehát arra utal, hogy fontos foglalkozás volt, és Berentére igencsak jellemző a szőlőművelés.)

Az, hogy az állattenyésztési jelképek egy pecsétnyomón hiányoznak, valószínűség szerint ennek a tevékenységnek kicsi részarányát és fontosságát jelzi.

BERENTE 1770.

- I. Urbariumunk nincsen, soha nem is volt.
- II. Cartractusunk hasonló képen nem levén, minden adózásaink s robotálásainkat régi szokás szerint tesszük.
- III. Helységünk lakosai két taxást ki vévén, az kik is taxájokat robotával fel nem váltyuk, mindnyájan jobbágyok lévén az uraságnak sem kész pénzben sem naturáléban semmit sem presentálunk.
- IV. Helységünknek hasznai igavonó barmainknak csordánknek eleendő mezője, kevés trágyázással szántó földeinknek bő termése, szálló hegyeinknek termékenysége, helyben borainknak könnyű eladhatása, tűzi 's épületre való fánknek az uraság engedelmiből ingyen, miskolczi piacznak 1 1/2 mérföldnyire való léte, mind helyben, mind Miskolczon úgy nem külömben kerül belül lévő szállós helységben két kézi munkánk által pénz keresésre könnyű alkalmazásunk, határunkban keresztül folyó Sajó vizében malmunk. Káros fogyatkozási az Sajónak gyakorta való áradásával réttyeinkben kiváltságképpen, és a nagy zápor essők által meredekebb szálló hegyeinkben sok károkat szenvedünk.
- V. Az ki Szepessy Sigmond urat 4 marhával szolgállyák, az három nyomásban 12 köből alá való földeket bírunk, az mellyekben most őszt negyed fél köblöt, tavaszt is annyit vetünk. Az kik pedig két marhával szolgálunk 8 köből alá való földeket bírunk, ugar földet most egy köből alá valót szántván, őszt negyed fél, s annyi köbölt tavaszt vettünk. Szepessy Pál uram emberei az három nyomásban mind össze hat köből és egy véka alá való földet bírván, őszt harmad fél köblöt, tavaszt 9 vékát vettünk, Barczai József uram jobbágyai 10 köből és két véka alá való földet bírván, őszt negyed fél, tavaszt pedig 4 köblöt vet. Rétet közölünk egy 7, az többiek ki 5, ki négy, ki 3, ki két szekér alá valót, esős időkbekben sarjút is kaszálunk.
- VI. Sem rendi nem lévén robotázásunknak, az uraság szüksége szerint minden rend kivel mind marhával, mind gyalog szolgálunk, s innen valahová menetelünk és jövetelünk soha bé sem vétetődött.
- VII. Szántó fölgyeinkből, kukoriczánkából 8-dot, szálló hegyeinkből pedig hetedet adunk, melly hetednek és nyolczadnak meg vétele

ezen vármegyének más helyeiben is szokásban vagyon. Ezeken kívül kender földjeinktől minden gazda egy zsákot adni 's két darab fonalat fonnai tartozik. Szőlő és búza désmáláskor egy-egy csirkét adván egyéb adózást az uraságnak nem praestálunk, annyival is inkább ajándékot nem adunk.

VIII. Puszta ház hely helységünkben nincsen.

IX. Két taxás szabad elmenetelű, az többiek örökös jobbágyok vagyunk.

SIGNATUM BERENTE, die 14-ta julii, anno 1770.

Fő bíró Majoros Péter keze X vonása

Rácz István X vonása

Kopcsik András keze X vonása (L.S.)

forrás: B.-A.-Z. Megyei Levéltár Bml.t. IV. 501/b. XXII.I.323.

(Szó szerinti leirat korabeli nyelvezettel.)

MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETI HELYSÉGNÉVTÁRA BORSOD MEGYE 1773-1808.

155. BERENTE (+)

Berente/ltnkprRbVL

Berenthe/tp(gk)K

Jogállás: pag

Térképszelvéyszám: VII.6.

BIRTOKLÁSI, GAZDASÁGI ÉS EGYÉB ADATOK:

szántó:	566
szőlő:	90
kert, rét és legelő:	429
erdő:	404
mezőgazdasági terület:	1489

- b. Szepessy család és mások /nV
- b. Szepessy Márton
- b. Sipos Sámuel
- b. Beretky Mihály
- b. Széki Zsigmond
- b. Bari István özvegye Sipos Zsuzsanna
- b. Szepessy Zsigmond árvái
- b. Losonczy Mihály
- Malma helyben./v

155. NÉPSZÁMLÁLÁS

Ház:	76
Háztartás:	82
Népesség:	407

VALLÁSI MEGOSZTÁS:

(római katolikus) rk:	117
(görög katolikus) gk:	16
református:	220
izraelita (2 háztartás):	12

EGYHÁZIGAZGATÁSI BEOSZTÁS:

római katolikus:

- Egri püspökség
- Szendrői esperes
- Sajószentpéter filiája

görög katolikus:

- Munkácsi püspökség
- Borsodi esperes
- Múcsony filiája

református:

- Tiszán inneni kerület
- Felsőborsodi em mater

Az egyházigazgatás mindegyik vallásterületen magyar nyelvű volt.

BERENTE MAGYARORSZÁG GEOGRAPHIAI SZÓTÁRÁBAN 1851-BEN

BERENTE magyar falu Borsod vármegyében, Miskolctól 13/16; u.p. Barcikától 3/16 állomásra egy szűk völgyben. Szomszédai Alacska, Harnóc, Dusnok, Szentpéter. Határkiterjedése hiteles földmérés szerint 2108 hold és 537 négyszögöl.

Belsőség	33 hold és	310 öl
Szántóföld	757 hold és	693 öl
Kaszáló	303 hold és	1086 öl
Fűzes	11 hold és	164 öl
Erdő	720 hold és	122 öl
Szilvás	43 hold és	992 öl
Szőlő	143 hold és	660 öl
Pincehely	2 hold és	821 öl
Elhagyatott hely	8 hold és	492 öl
Közhasználat alatt	40 hold és	490 öl
Terméketlen helyek	39 hold és	378 öl

Szántóföldei jó minőségű fekete fővényes vegyületek, síkon terülnek el, e felett szőlőhegye is első osztálybeli borral szolgál és a földművelés nem csak a hazai szükségét elégíti ki, sőt termékeiből kereskedésre is juttat. A lakosok az állattenyésztéssel is foglalatoskodnak, igavonók s szarvasmarhákon kívül legelőjük szép számú juhot is formál, táplál, mindamellet azonban a gazdaság régi megszokott modorban üzetik.

Lakosok száma 405 fő, ebből

128 fő római katolikus,
11 fő görög katolikus,
11 fő evangélikus,
246 fő református,
9 fő zsidó.

Felszabadult telkes gazda 18 fő,
zsellér 50 fő.

A határon keresztül folyik a Sajó vize, melyen vízi malma van.

BIRTOKOSOK:

Szepessy László
Puky István
Pap Sámuel
Szahól Sámuel

BERENTÉRŐL 1864. MÁJUS 20-ÁN

- 1.ör/ Berente községe tartozik Borsod Megyéhez – Budapest körzethez – Sajószentpéteri járáshoz – Törvényszék helye Miskolc.
- 2.ör/ A községnek – mostani neve él – és országszerte ösmeretes – ti. BERENTE.
- 3.ör/ A községnek hajdan más neve nem volt csak egyedül a mostani.
- 4.er/ A község legkorábban mikor említetik – nem tudatik.
- 5.ör/ Honnan népesített? Más szomszédos községekből.
- 6.or/ A név eredetéről írott vagy nyomtatott könyvekből – egyebet tudni nem lehet – hanem hogy 1559 évben már a község megvolt.

7.er/ A község határában előforduló Topographiai nevek u.m. Kis Faludi határszél – Úrbéri szántóföldek, melyek vannak az alsó nyomáson – középső nyomáson – felső nyomáson – kukoricaföldek – a kenderföldi dűlőben – a Sajó vize a község határában folyt el – az alsó részen – túl a Sajó vizén vannak az úrbéri kaszálók s rétek – a Sajó jobb partján van a berentei malom – régebben a község is ott települt – mai idők szerint a község főntebb, a hegyek alatt a völgyben fekszik – túl a község határát hasítja a Suha vize, mely felsőbb vidékről, hegyek közül származik – túl a Sajó vizén vannak a Vereki száraz földek, azelőtt néhány évvel ott erdő volt – a Rosás rét – moratva szög – és Dezső dűlő – a Sajó vize mellett van sűrű fűzes – az úgynevezett malom berkében – Huja dűlői rétek – Erdőaljai dűlőben létező szántóföldek – Varga Sára rét, mely arról neveztetett el, hogy régebben bizonyos Varga Sára nevű lány ott ugrott a Sajóba – szőlők kis sáros dűlőben – szőlők a homokdűlőben – szőlők a sinka dűlőben – szőlők a Bagjas dűlőben – nevezetesen Domb Tamás szőlő – Kutyás szőlő – több elnevezések nem léteznek.

Kelt Berentén 1864. 20. Május
Berente község határos Sajó – Barcika – Alacska községekkel
a Kis Faludi pusztával és Múcsony községgel.

Fekete Pál mk. jegyző
Bíró Pataki István mk.
Tóth György

Ez az irat említi a vízimalmot, tehát Berentének 1864-ben már vízimalma volt. A szénbányászat megjelenése után majd húsz évvel az 1930-as évek végén váltott a község gőzmalomra, mely egyben a kenderitörő gőzgépét is hajtotta megépítése után. (A szerkesztő)

A SZEPESSYEK

Berente történetében a falu birtokosai közül legjelentősebb szerepet töltött be a

NÉGYESSY SZEPESSY CSALÁD,

melynek dinasztiája a XVII. századtól szinte az egész falut birtokolta.

A Debrecen mellőli Szepes faluból származó család egyik tagja királyi szolgálataiért birtokot szerez Buda környékén, majd Buda (török) eleste után Egerbe költözik. Szepessy Miklós és Szepessy Mátyás ekkor szerzi birtokként meg a Tisza melletti Négyes falut. Innen nemesekre utaló előnevük, a Négyessy és teljes családnevük: Négyessy Szepessy.

Később, amint azt Csikváry Antal monográfiája is említi, még a XVII. században Csuda Zsuzsanna és Szepessy Pál házassága folytán szinte egész Berente Szepessy Pál tulajdonába megy át s egészen az 1945 utáni államosításokig a Szepessyeké marad Berentén mindig a legnagyobb birtok.

Az utolsó örökölt – osztódott berentei Szepessy birtok tulajdonosa Szepessy Gyula volt (200 hold) és Mocsány Lajosné, aki Szepessy Gyula lánytestvére; született Szepessy.

Szepessy Gyula 1880-ban született Vattán, az idősebb berenteiek közül néhányan még jól emlékeznek rá. A sajszentpéteri járás (ahová közigazgatásilag Berente is tartozott) főszolgabírója volt, de ő a Felső-Borsodi Református Egyház tanácsbírája is. Mint tartalékos tiszt, századosi rendfokozatot viselt.

A városi könyvtárban fellelhető adatok szerint Szepessy Gyulának az 1930-as években még 200 hold, az 1940-es évek első felében már csak 60 holdra csökkent birtokrésze volt Berentéből.

1955-ben hunyt el Berentén, visszaemlékezések szerint vagonának államosítása után haláláig a mai Idősek Otthona szárnyában lakott.

A Szepessy-síremlék

Szintén visszaemlékezések szerint a feleségétől elvált. Volt felesége Budapestén élt, színésznő volt. Házasságukból egy lányuk született 1925-ben, akit Szepessy Margitnak hívnak. Most is él (78 éves), s a halottak napi megemlékezésekkor a mai napig látogatja Szepessy Gyula, apja sírját és egyben az itt nyugvó Szepessyek síremlékét.

A mostani Petőfi utcai házak házhelyeit ő adta el az építkezőknek, a házak főleg az 1930 utáni években épültek. Van olyan idős berentei, aki emlékszik rá, hogy a porták területei a Petőfi út közepétől lettek jobbra és balra kitorpászva. A II. világháború előtt ezt az utcát Szepessy utcának is hívták.

A Négyessy Szepessy család sírja Berentén, a református harangláb mellett található. Régebben a református parókia kertjében lévő kriptaszertű sírbolt volt a Szepessyek nyughelye, de néhány éve a tetemetek exhumáltak és a jelenlegi helyre lettek újratemetve.

A sír felirata:

Négyessy Szepessy család sírboltja
1853-1955

A KASTÉLY

A Berentén lévő kastély épülete a Szepessyekhez fűződő tárgyi emlék. A XVII. században épült; földszintes, klasszicista stílusú, 6 ablakos,

A kastély

A Hőerő lakótelepe a kastélyhoz tartozó gyümölcsös volt

középvizoltós építmény. Az eredeti belseje is XVII. századi volt.

Az épülete egy nagy kertben helyezkedett el, a kor divatjának megfelelően magas kőfal vette körül. A főbejáratnál egy őrszobában állandó strázsza volt, aki igazoltatta a belépni szándékozókat. Az őrszoba közvetlen a

A kastély hátsó frontja

nagykapu után jobbra helyezkedett el. (Ma már nincs meg kicsi épülete.) Kőkerítés vette körül, maga a kőanyag a Sipos erdő Alacska felé eső szélénél levő Kőkötő-barlangból származik, ugyaninnen a gazdasági kerítés terméskő anyaga is. A kertben aranyhalakkal betelepített díszítő ékeskedett, s a kert egész területét sok virág és sétány tette hangulatossá. A sétányok mellett és a magas kőkerítés mentén somcserje pompázott, amelyre nagyon sok idősebb ember jól emlékszik még és emleget.

Nem messze a kastélytól helyezkedett el a gazdasági udvar, melyet szintén kőkerítés vett körül. Az udvarban cselédlakások voltak. Az Esze Tamás út házai a szintén mai, II. világháborús emlékműtől egészen Köntösékig, a baloldalon találhattuk meg a cselédlakásokat. Az udvar pajtája a mai BC-lakótelep kisakácosa és garázsai környékén volt. A kastély udvarán volt Berente legmélyebb kútja 22-25 méteres mélységével, melynek vizét lóval hajtott, kanalas szerkezettel emelték ki.

A pajta *M. Tóth Lászlóné* visszaemlékezései szerint 1938-ban gyűjtogatás következtében leégett. Szintén a kastély területéhez tartozott a mai Hőerő-lakótelep, melynek a területét a hőerőmű építésekor lakóházakkal építették be. Itt laktak a hőerőmű vezetői, dolgozói. Szepessyék idején ez a terület hatalmas gyümölcsös volt, ahol főleg almafák virágoztak és teremték gyümölcsüket. A kastély hátsó frontján az Idősek Otthona után volt a konyha, de ezen a részen laktak a szakácsok is. A kastély falu felé eső kőkerítése az id. Pogány László portája előtti József Attila és Bem út között feljáró köz táján helyezkedett el. A Papköz, a régi református iskola (ma Szabó lakás) és paplak, valamint a volt Köszai melletti ma romos épület már mind a kastély kőkerítésén kívül estek. A Szabó-féle porta (régii református iskola) után nagy akácfák álltak, a Nemes lakás a háború után épült, Meskó néni háza viszont megvolt már a háború előtt is.

A BERENTEI KATOLIKUS TEMPLOM

1911-ben épült Wino István egyházmegyei mérnök-építész tervei alapján, Dr. Somorra József bíboros, érsek-főpásztor érseksége 40 éves jubileumára. (Majdnem egy időben, 1913-ban épült a Kazincbarcikán lévő – akkor Sajókazinc – katolikus templommal.)

1911-ben épült a mellette lévő katolikus iskola épülete is a külön taní-

A katolikus templom

tói lakással. (2003 októberétől itt van a Berentei Önkormányzat Hivatala, Esze Tamás út 18.).

Berente tervcsere folytán a fatornyos terv építését kapta a tornyos helyett, ami Sajókazincé lett. A katolikus sajókazinciaiak szégyelltek volna, ha a szép református templom mellett (mely ma is szép, gondozott) egy fatornyos templom épült volna számukra, így hiúságból elcserélték a templom építési terveit.

A katolikus templom bejárata

Az ominózus torony

1913-ban Berente (ahogyan Sajókazinc is) kerületileg a sajoszentpéteri plébániához tartozott.

1993-tól a kazincbarcikai központú esperes kerülethez tartozik.
 Katolikus papok Berentén: Mátyus Imre, Farkas István, Vojtik István;
 Farkas leánytestvérének a fia itt volt kispap, káplán.

A BERENTEI REFORMÁTUS TEMPLOM ÉS HARANGLÁB

Toronytalan homlokzatú, a nyolcszög három oldalával zárandó szentély-
 lyel, sík mennyezetes hajóval.

**A református harangláb
templom felőli oldala**

A református harangláb jobbról

A Pap köz

A református templom bejárata

Tárgyi emléke:

kehely	1694-ből
keresztelő edény	1794-ből
úraszalterítő	1700-ból.

Az 1710 és 1720 között épült templom 1787-ben lett átalakítva.

A református harangláb eredetije a XVIII. században épült, a jelenlegi már nem az, át lett építve. Jelenleg közvetlen mellette van a református templom fölött lévő régi református temető mellett található.

BERENTE ELSŐ EGYHÁZA (A REFORMÁCIÓ)

Csikváry Antal 1939-ben kiadott monográfiájában Berente címszó alatt jegyzett írása végén azt olvashatjuk, hogy Berentének 1597-ben már önálló egyháza volt. Mégpedig a református egyházról van szó.

Érdekes ez azért is, mert a reformáció kezdetét történelmi tényként 1517. október 31-től jegyezzük. Ezen a napon tűzte ki ugyanis Luther Márton a wittenbergi vártemplom ajtajára 95 tételes teológiai munkáját. A két időpont között mindössze nyolcvan év telt el. Ha figyelembe vesszük, hogy ezen nyolcvan év alatt Berentét kétszer rombolta földig a török, s az újjáépítések után is nyögte a hatalmas török adóterheket, az itt élő emberek fogékonyak voltak az „új”-ra.

Népmozgalomnak számított a reformáció, ami teológiai külsőben jelent meg, s melynek lényege: megtörni a katolicizmus hegemoniáját egy vallásújítással. A hegemonia abban az időben a tömegek leigázásában, szolgáorba és feltétel nélküli engedelmességbe taszításában csúcsozott ki, tehát a katolikus papok és egyházfők ellen irányult az egész mozgalom. Magának a pápának az volt a véleménye e mozgalom elindulásakor, hogy „néhány szerzetes civakodik”; tehát nem vette komolyan.

A protestánsok (gyűjtőneve az ekkor kialakult vallási fajtáknak) osztódtak Luther híveire, Kálvin presbyteriumaira, Coligny hugenottáira, stb. Nálunk ezekben az időkben 1562-ben, Debrecenben rakta le alapköveit a kálvinista (helvét) hitvallás képviselője, Kálmáncseki Sánta Márton és Meliusz Juhász Péter. Ekkor jelent meg a szombatisták hitvallásának toborzó csoportja is.

Ha megnézzük Berente statisztikai összehasonlítását láthatjuk, hogy 1900-ig mindig református községnek számított, a vallási megosztás aránya falunkban alig negyven év alatt gyökeres fordulatot vett a katolikus hívek javára, s ez így van napjainkban is.

– Egyébként a Bibliát 1590-ben fordította magyar nyelvre Károlyi Gáspár. –

BERENTE 1900–1945 KÖZÖTT

AZ I. VILÁGHÁBORÚS EMLÉKTÁBLA

L. TÓTH JÁNOS

BALLA JÓZSEF

BERENTE IPARA

M. TÓTH LÁSZLÓNÉ, ILONKA NÉNI VISSZAEMLEKEZÉSEI IFJÚKORA

BERENTÉJÉRŐL

BERENTE 1939-BEN

A II. VILÁGHÁBORÚS EMLÉKMŰ

KATONASÍROK A BODNÁR-PORTÁN

AZ I. VILÁGHÁBORÚS EMLÉKTÁBLA

NÉVSORA:

KEREKES GYULA
 KOLOZSVÁRI GYÖRGY
 LUKÁCS ANDRÁS
 LUKÁCS JÓZSEF
 PÁL ISTVÁN
 PRINC JÓZSEF
 SIMON JÓZSEF
 L. TÓTH JÁNOS
 TÓTH JÓZSEF
 CS. TÓTH PÁL

Az I. világháborús emléktábla

Az emléktábla az I. világháborúban 1914-1918. között elesett berentei katonáknak állított kegyeleti, tárgyi emlék. Az Esze Tamás út 18. számú ház falán található. A ház a katolikus templommal egy időben épített katolikus iskola és kántortanítói lakás volt. Későbbi időkben óvodaként üzemelt. Jelenleg az önkormányzat tulajdona.

Az emléktábla eredeti felirata:

Felejthetetlen hőseink emlékére állította
 a Berentei Római Katolikus Iskola IV-V-VI. osztálya 1940-ben.

A 2003-as év tavaszán az önkormányzat a házat, s vele együtt a táblát is felújította, így a tábla jelenlegi szövege valamelyest eltér az eredetitől. A tábla szövege, szövegformája felújítva a következő:

1914–1918. évi világháborúban elesett hősi halottaink
 a névsor
 alatta:

Felejthetetlen hőseink emlékére állította
 a berentei róm. kat. el. isk. IV-VI. osztálya 1940.

Csikváry Antal, 1939-ben a Borsod vármegye története címmel megjelent kötetében a Berentéről szóló fejezetének végén a község jövőfejlesztési terveként: utcaépítést, kultúrház létesítését és hősi emlékmű állítását jegyzi be.

L. TÓTH JÁNOS

Korabeli papírokat, iratokat kaptam az I. világháborús emléktáblán a névsorban nyolcadikként olvasható L. Tóth János hősi halotról és családjáról 1860-ig visszamenőleg:

1860-ban a Berentén élő Tóth János és a szintén berentei illetőségű Orosz Anna házasságra lépnek. A frigyből 1860. december 21-én megszületik a fiúk, aki szintén a János nevet kapja. Az apa korán, házasságának második évében, 1862. május 1-jén meghal, hátrahagyva özvegyet, árvát. Az asszony egyedül neveli fiát, amit bizonyít az, hogy a serdült és felnőtté vált Tóth János húsz éves korától 1880-tól közel tíz évig kérvényezi és kapja meg „özvegy-anyagyám eltartó” címen katonai szolgálati felmentését a Kassai Regiment Parancsnokságától.

Közben 1885. augusztus 26-án elveszi feleségül született: Vass Borbálát. E házasság gyümölcse

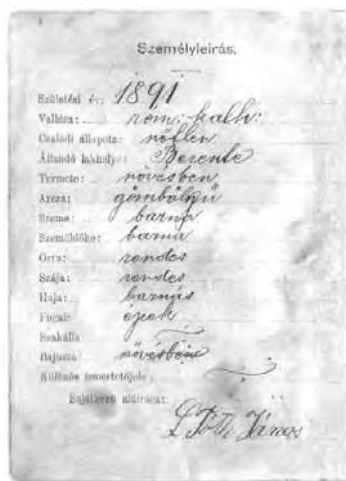
1891-ben L. Tóth János,

aki az I. világháborús emléktáblán szerepel nevével, immár a megkülönböztető „L” jelöléssel. Ugyanis azokban az időkben igen gyakori a Tóth családi név Berentén.

Egy 1908-ban a 17 éves L. Tóth Jánosnak kiadott munkakönyv alapján a korra jellemző részletes jellemzést olvashatunk róla:

**L. Tóth János munkásigazolványa
fedlapja 1908-ból**

**L. Tóth János munkásigazolványa
első oldala**

Született: 1891-ben
Vallása: róm. kath.
Családi állapota: nőtlen
Állandó lakhelye: Berente
Termete: növésben
Arcza: gömbölyű
Szeme: barna

Orra: rendes
Haja: barnás
Fogai: épek
Szakálla: -
Bajusza: növésben
Különös ismertetőjele: -

Saját kezű aláírása: L. Tóth János

Az I. világháború kitörésekor, 1914-ben L. Tóth János huszonhárom éves volt. Halálának pontos idejéről és körülményeiről nincs adat.

Annyi bizonyos, hogy Tóth Kálmán, akire jól emlékezhetnek a mai berenteiek, a halott háborús hős édestestvére volt. Az is biztos, hogy a két fiú édesanyja, Vass Borbála hosszú életet élt, mert egy 1950/51-es gabonalap és más terménylapok dátumai ezt igazolják a nevére kiállítottan; L. Tóth János ma élő rokonai, testvére L. Tóth Kálmán unokái.

L. Tóth János apjának, Tóth Jánosnak katonai fölmentőlapja a Kassai Regiment Parancsnokságától.

L. Tóth János 1907-ben kiadott munkakönyve: az 1. lap két oldala, a Kazinci Kőszénbánya Rt. bányagondnokságának első munkahelyes bejegyzése.

Vass Borbála nevére 1950-51-re kiállított gabonalap, Vass Borbála – marhalevél.

BALLA JÓZSEF

A berentei temetőben a Torkos István feliratú sírban nyugosza örök álmát Balla József. Ha az I. világháborús emléktábla névsorát olvassuk nem találjuk e névsorban a nevét. 1914. decemberében esett orosz hadifogságba, s mint a XX. század háborúinak orosz foglyai, ő is megjárta a poklok poklát.

Itt szerzett betegségébe halt bele 1921-ben, már Berentén.

(Balla József naplótöredékeiből Berényiné, Borika néni jóvoltából adok közre egy töredéknyit. A szerkesztő)

EHIMKEHRLÁGER JANOVSKA L20 ETAPPENPOST 185.

Éhen kellett az utat megtenni, míg végre beértünk egy nagy városba, ahol adtak enni, s meg is háltunk. Innen menázi után kikísértek bennünket az állomásra. Szibériába irányítottak tovább egy Tyumen nevű városba, melyet kétheti utazás, vonatzötykölődés után értünk el. 1915. január 9-ét írtunk akkor. Amiket ez alatt a két hét alatt átéltem, képtelen vagyok leírni, de annyi bizonyos, hogy Krisztus sem szenvedhetett ettől többet a kereszten! Itt aztán már járt menázi, ami káposztalevesből és tatárkásából állt. Sohasem éltem ilyesmi étellel. Egy börtényárba kvártélyoztak el bennünket, összezsúfolva a zárt, levegő nélküli, nagy helyiségbe, mely tele volt mocsokkal és férgekkel. Elviselhetetlen volt. A január hónapot itt töltöttük, február elején azonban ismét bevagoníroztak minket a tetvekkal és egy teljes napi utazás után Nikolszk-Usurisk város kaszárnyájában kötöttünk ki. Ez már elviselhetőbb hely lett. Tisztább, sőt

**Néhai Köntös Pál
történelemlétkönyvének
belső címlapja 1910-ből**

1916. április elsején egy ezer főből álló társasággal Oroszország belseje felé utaztam, s 1916. május 2-án Moszkvától messzebb immár nyugatra, egy Ruza nevű városba kerültem hetvened magammal szintén munkára. A hideg beálltakor október 4-én ölfavágásra vezényeltek. 1917. január 28-ig voltam itt, innen egy uradalomba kerültem tavaszi földmunkára, s itt fordult meg először fejemben a szökés gondolata. 1917. augusztus 6-án megszöktem és irányt vettem hazafelé, de már egy hét gyaloglás után elrongyolódott lábbelim, így fogságom alatt először munkát kértem egy Skugureva nevű faluban, s alig vártam már a híresztelések hallatán a végleges BÉKÉT, hátha meghozza szabadulásom. – Wijazma, 1917. október 3-án.

már lehetett fürödni is. Az ételt már hadifoglyok készítették. Azért a tevéktől itt sem tudunk megszabadulni. Az étel amit kaptunk „olyan bőséges volt”, hogy két hét után sokan úgy legyengültek, hogy már járni sem tudtak. A nagy hidegtől olyan láb- és csont fájdalmaink voltak, hogy amíg élünk nem felejtjük el.

Négy hónap után július 6-án hétszáz hadifoglyot munkára szállítottak egy Ulmin nevű város határához. Közöttük voltam én is. Utat csináltunk. 100 fős csoportokra lettünk osztva, de október 1-jén olyan farkasordító hideg lett, hogy a munkát nem lehetett folytatni.

-30-40 fokos hidegben ezt a telet egy Blagoveronal nevű városban 10000 hadifogoly társammal reszket-tük, dideregtük át.

BERENTE IPARA

SZÉN BÁNYÁSZAT 1920-1945.

A kőszénképződésű képződmény karéjosan (vette) veszi körül a Bükk hegység Sajó felé eső részét. E karéjban, a Sajó folyásirányának jobb oldalán találjuk falunkat, Berentét, a többi barnakőszén-lelőhely településeivel együtt.

A Sajó medencéjének földkéreg-szerkezettani (tektonikai) képét döntően az alpokbeli helységi képződés azon fázisai alakították ki, amelyek a (miocén intervallumba) földtörténeti újharmadkorba estek. Ez az időszak a barnaszén keletkezésének kora.

A dokumentumok minden kétséget kizárva bizonyítják, hogy környékünkön már 1786-ban megkezdődött a barnakőszén rendszeres bányászata és felhasználása. Az is tény viszont, hogy mindez megelőzte a szén felhasználására való általános igényt.

Az 1900-as évek elején a Sajó folyásirányának jobb oldalán (is!) Ózdtól Miskolcig nagyon sok bánya üzemelt, s termelt kisebb-nagyobb mennyiségű szenet. Nem kell Berentétől messzire menni, hiszen ebben az időben már a szomszédos Sajószentpéteren is bányászták a „fekete gyémántot”. Még Berentén nem nyitottak bányát, de már egy 1910-es kimutatás szerint 25 fő bányász mintegy 40 fő berentei családtagot tartott el a környék üzemelő bányáiban kapott munkája béréből. Így az is igaz e kimutatás szerint, hogy a Sajó völgyében élő bányászoknak havi 280 munkaórát (!) kellett dolgozni megélhetésükért. Ez a munkaidő a hónap 30 napjára elosztva minden napi 9,6 munkaórát jelent. Manapság a munkaidő 30 napra számolva átlagosan napi 3,75 órát tesz ki.

BERENTE BÁNYÁSZATA 1920-1945.

Az I. világháború után a szén utáni kereslet Magyarországon is hirtelen nőni kezdett. Divat-üzletágnak számított a bányafeltárás, a bányászat, következménye pedig a Berentén, illetve Alacskán megnyitott első bányák. Az itt feltárt bányák rövidesen a Sajó jobb partjának legtermékenyebb bányái közé fognak majd tartozni.

A BERENTEI SZÉNBÁNYÁSZAT ÚTTÖRŐI

Berentén az első vállalkozás az 1920. január 1-jén alakult közkereseti társaság volt. Az első bánya ugyanekkor megnyitása Waldman József és Princ Sándor nevéhez fűződik. Ők hozták létre a Berentei Kőszénbánya Vállalatot. A vállalkozók lejtősakna mélyítésével kezdték a bányászatot, azonban a feltárt terület 1926-ban kimerült. Addigra viszont már elkészült a Sándor és Baglyas nevet hordozó két táró, melyek még a II. világháború után (*a Sándor táró 1977-ig működött és ezt a tárót zárták be utoljára Berentén, e táró bezárásával szűnt meg falunkban a bányászat – a szerkesztő*) is üzemeltek.

1927-ben társult be a vállalkozásba Mánik Sándor, s ezután e bányákat Mánik-féle bányáknak nevezte a köznyelv. A szenet siklóműveléssel termelték ki. A bányák nagy előnyeként könyvelték el, hogy közel volt úthoz és vasúthoz egyaránt.

(Ebben az időben már javában folyt Ózdon és Diósgyőrben is a kohászkodás, mint ahogyan a Sajó jobb és bal parti mezőinek a bányászata is. Innen a Berentén feltárt út-vasút előnye. Meg volt a mostani 26-os út, és a múlt század (XIX.) végétől a Bánréve- Miskolc vasútvonal is.)

A Mánik-féle bányák termelése 1920-tól 1944-ig a következőképpen alakult:

1920-1929 között	350 kilotonna
1930-1938 között	320 kilotonna
1939-1944 között	<u>470 kilotonna</u>
Összesen	1140 kilotonna szenet hoztak felszínre Berentén a Mánik-féle bányákból 1920 és 1944 között (1 kilotonna (kt) = 1000 tonna)

Egy másik, Berentén megnyílt bánya Lepsánszky János bányamester nevéhez fűződik, aki 1929-ben kezdte el mélyíteni a Gazdasági Kőszénbánya Vállalat lejtősaknaját, mely akna később a Berentei Kőszénbánya Vállalat tulajdona lett. 1946. után ezt a lejtősaknát nevezték Kötélaljának. A bánya kezdeti néhány száz tonna évi termelése 1937-ben haladta meg

először a tízezer tonnát, s ezután egészen a II. világháború végéig 10-20 ezer tonna között váltakozott.

Az 1920-as évek elején a Sajókazinci székhelyű - és elsősorban ottani szénjogokkal rendelkező - Gazdasági Kőszénbánya Vállalat is nyitott Berentén bányákat, inkább a község határa felől. Három tárót hajtottak ki egymás közelében:

az Erzsébet-tárót
az Új-tárót
és az Árpád-tárót.

A felszabadulás után ezt a bányát Nagymálnak nevezték. A koncentráció érdekében vágatait összekötötték a Mánik-féle bányákkal és ezen tárón keresztül szállították felszínre a szenet. Termelésük megközelítette a Mánik-féle bányák termelését.

Szalai Barkóczy István 1930-ban kis lejtősaknát mélyített Berente határában, amelyik 1937-ben kimerült, de a 30-as évek közepén még meglehetősen nagy mennyiségű szenet termelt. Kimerülése után, tehát 1937-ben Barkóczy megvásárolta a Kurityáni Barátság Kőszénbánya Vállalatot és a berentei kimerült bányája teljes felszerelését odaszállította. Az 1930-as évek közepén e bánya 40-50 ezer tonna szenet termelt.

A már említett Berentei Kőszénbánya Vállalatot 1932-ben alapította Arnót Vilmos. Az 1930-as évek végén a bánya 70 munkást és 6 fő tisztviselőt foglalkoztatott. Évi termelése elérte a 14 000 tonnát. Üzemvezetője Berzéthy Pál volt.

Az Arnót Vilmos-féle Erzsébet lejtősaknának mindössze egy siklómezejét fejtették le, a bánya többi előkészített szénvagyonát nem termelték ki, feltehetően a fokozott vízveszély és a kicsi takarórég miatt.

1934-38. között a Berentén lévő bányák tulajdonosai a következő cégek voltak:

- Borsodi Szénbányák Rt.
- Radvánszky-féle Sajókazai Szénbányák Vállalat
- Berentei Kőszénbánya Vállalat

AZ IMPERIAL SZÉNLEPÁRLÓ KÍSÉRLETI ÜZEM

Mint azt a bányászati részben már említettem, az első Berentén megnyitott bánya idején, szintén 1920-ban nyílt meg Alacskán is az első bánya. Az Alacskán létrehozott első bányásztársaság alapítója és főrészvényese a feltaláló Kandó Kálmán, aki ugyanekkor betölti a híres GANZ gyár igazgatói posztját is.

„A kísérleti szénlepárlót (is) Kandó Kálmán 1922-1923-ban létesítette Berentén, a 26-os sz. út mellett, ott ahol valamikor a bányához tartozó fatelep volt. Ma a Borsodchem Rt. üzemei találhatóak itt. Az üzemben az Alacskán és Berente határában létesített függőaknából (Borsod IV.) bányászott szenet (szénport) magas hőfokon vízgázzal kezelték, és így állítottak elő különböző szénláncú szénhidrogéneket. A kísérletek eredménnyel kecsegtettek, amit egy német vegyipari cég vezetői nem néztek jó szemmel. Mindent elkövettek, hogy lehetetlenné tegyék az üzem működését. Le akarták pénzelni a magyar vállalkozókat; miután eme próbálkozásuk nem vezetett eredményre, ipari kémeket és szabotőröket csempészték a telepre.

Kandó Kálmán 1931-ben bekövetkezett halála után újult erővel támadtak. Hamis mintákat vettek és analizáltak, amelynek alapján azt terjesztették, hogy a vállalat vezetői olajos vizet adtak el a MÁV-nak. („Vízzel keverik a kátrányt.”) A hamis vádak alapján bíróság elé állították a vállalat embereit, sőt letartóztatások is voltak. Az évekig tartó hajszában néhányan öngyilkosságot követtek el, néhányan félig vagy teljesen megőrültek. Végül öt év után a kúria bűncselekmény hiányában felmentette a vádlottakat. De ekkor a kísérleteket már nem folytatták. 1932-33-tól még sikerrel próbálkoztak brikettgyártással, de 1938-ban beszüntettek minden munkát.

A kísérleti szénlepárlónak semmilyen tárgyi emléke nem maradt Berentén. A városi könyvtárban csak leírások és néhány fotó őrzi az utókornak városunk első vegyiüzemének emlékét. A kísérleti üzemet az 1898-as születésű Szalai Béla gépészmérnök vezette, aki 1979-ben hunyt el.”

A német cég egyébként, mely tönkretette üzleti meggondolásból az üzemet az I. G. Farben Industrie volt.

forrás: Barcikai História 1999. 1. sz.

KISIPAROSOK BERENTÉN

Csíkváry Antal 1939-ben kiadott monográfiájában olvastuk, hogy Berentén, kutatásainak idején 7 kisiparos dolgozott. M. Tóth Lászlóné, Ilonka néni a következőkre emlékszik vissza a kisiparosok közül:

Laczkó István kovács
 Jenei Gyula cipész
 Horváth Géza ác
 Hercegh János kőműves
 Horváth Béla kőműves
 Czakó Béla hentes
 Orosz Géza cipész

Borsod-Abaúj-Zemplén megye 4. választókerületi járás
 Berente község
 Katakál 3.-p.

Nyugta

arról, hogy id. Katakál István
 utca _____ hászám alatti lakos az
 1933 évi ebadó összeírás-kivetési lajstrom és főkönyv
 10. folyószáma alatt felvett husan kajtáju,
hár ivaru, 10 év koru, nyiro színü és
 _____ ismertető jellel bíró
 _____ rendeltetésü eb után
 kivetett 3 P-f. ebadót és — P-f. késedelmi ka-
 matot, összesen 3 P-f. illért a községi pénztárnál
 a mai napon lefizetett.

Kelt Berente 1933 máj 26.

László János
 a pénzt felvő községi aláírása.

Kellár, Muszkat.

BORSOD-ABAUJ-ZEMPLEN MEGYE
 BERENTE KÖZSÉG
 1908

Ebadó nyugtája
 1933-ból

5.

Hárolat 2. koronás eredetűről

Adás-vevési szerződés.

egy részről *Szepessy Gyula berenti és
Szepessy Erzsébet fej. Kocsary Lajosné andor-
-naki*

lakos *h* mint eladó *h* más részről pedig *Bocski Flórián és
nye aznl. Kolnár Gyuláné berenti*

lakos *h*

nint vevő *h* között alulírott napon következő feltételek alatt kötött.

1. Fentnevezett eladó *h* eladja *h* ezennel örökre és visszavonhatatlanul, szavattosság terhe mellett *Szepessy* község *h* számu teleknyomkönyvében *h. t. 41. sor 493. n. h. hrsz. ingatlan*ból a *vásárlás szerinti 493. n. t. 13 hrsz. al jelölt 442.4 m² ömly területet* *lakhely céljára*

H. 500 azaz *Szepessy Erzsébetné*
Korona meghatározott árárt, olyképen, hogy a telek nyvezési

Bocski Flórián és Szepessy Gyula, valamint Szepessy leánytestvérének az adásvételi szerződése, a jelenleg is álló ház portahelyének megvételéről 1922-ből (első oldal)

bélyeg- és százelekköltségeket

vevőnek viselik

2. Fentnevezett vevő *h* a körülírt ingatlant a kitett árért átveszi *h*, mely vételár *nek* átvetelét *pladók* jelen *percside's aláírása* *val* elismerik.

3. Vevő *tel* *h* a megvett birtoknak

mau nappal

birtokába *lépnek, s ettől*

fogva *h* használja és viseli *h*

terheit és így az adót is.

4. Az eladó *h* feljogosítja *h*

a vevő *ket*, hogy tulajdonjog *ukat* fenti

ingatlan

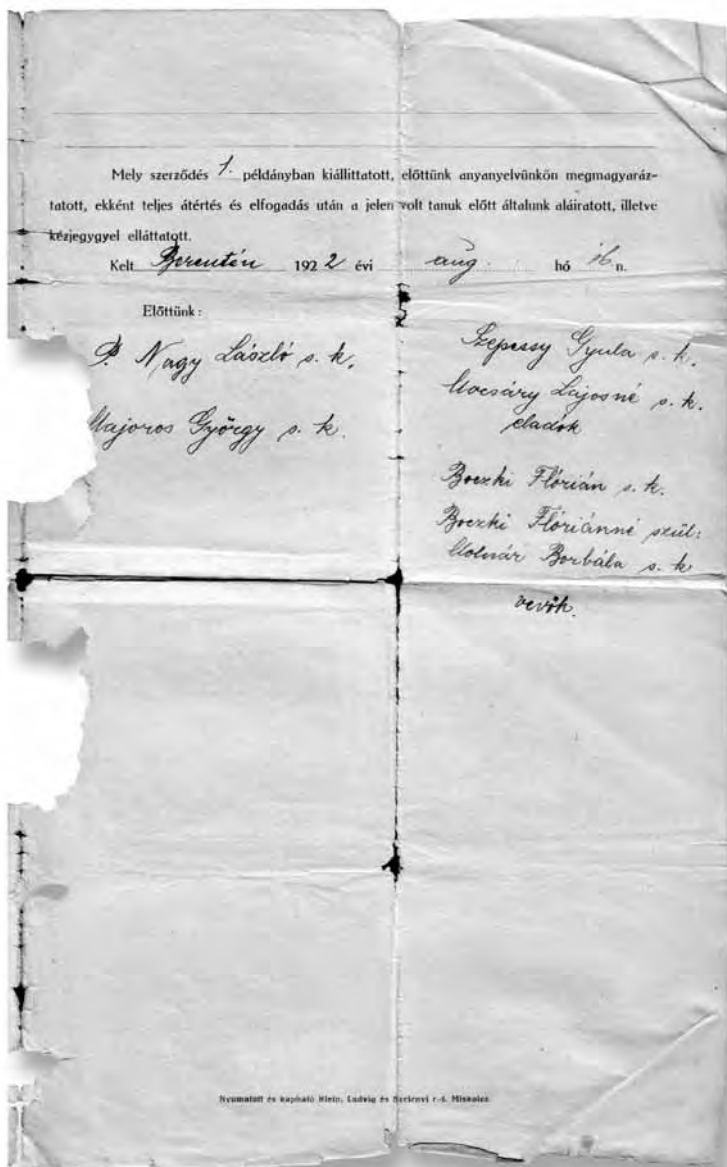
birtokra

nevekre

telekkönyvileg

bekebelezhető *h*.

5. *Az ingatlan terhenmentesítés pladók kötelezősége.*

A szerződés harmadik oldala

M. TÓTH LÁSZLÓNÉ, ILONKA NÉNI VISSZAEMLÉKEZÉSEI IFJÚKORA BERENTÉJÉRŐL

**M. Tóth Lászlóné,
Ilonka néni**

IPAROSOK

Itt születtem, nekem már a dédnagyapám is berentei születésű volt. Mindig is kedves, szép kis falunak tartottam. Amikor megépültek ezek a nagy üzemek és mi is Kazincbarcika lettünk, akkor kezdte elveszíteni ez a hely igazi falusias jellegét. A háború előtt még nagyon sokan tartottak lovakat, tehenet, most nézzen szét a portákon; hízó is alig visít reggelente az ólakban. Elkülvárosiasodtunk.

A háború előtt az ipart többnyire az üzemelő bányák jelentették. Volt egy malmunk, meg mint a többi faluban is, néhány mesteremberünk.

Az én bérma-keresztapám, Laczkó István például kovácskodott. Két cipészünk; Jenei, aki itt élt a Petőfi úton, ahol a Horváth Tibor családja és az Orosz Géza, aki a Kutvás dűlőben Meskóné háza fölött lakott egy kicsi házban. Ma már a háza sincs meg. A mi házunkat, de sok másikat is itt a Petőfi úton; a Horváth testvérpár építették. Horváth Béla kőműves volt, a testvére Horváth Géza ács. A másik kőművesmester, Herczeg János itt lakott a sarkon, ahol most Lesiék.

A hentesmunkákat Czakó Béla végezte a falunak. Ő a József Attila úton lakott, (akkor Arad utca) ahol most Juhász Bandi lakik a családjával.

KATOLIKUSOK ISKOLÁJA

Templomjáró katolikus vagyok. Iskolába a mostani Községháza épületébe jártam, ami abban az időben a katolikus iskola szerepét töltötte be. A háború előtt Nagy Dezsőnél és Kovács Béla kántortanítónál voltam kisiskolás.

Az 1950-es évek körül államosították a két berentei iskolát. Kovács Béla tanító úr maradt meg igazgatónak, de már a szocialista rendszer

eszméi miatt nem kántorkodhatott. Az iskolának először csak az elülső része volt meg, amelyik az Esze Tamás út útjával párhuzamos, az akácos felé eső hátsó részét később építették hozzá bővítésként. Ahol a Kovács tanító úr lánya, Évike lakik most, az volt a kántortanítói lakás és a paplak.

Az újabb paplakot, ahol utoljára Farkas István tiszteendő úr lakott a falu és az egyház építette az ötvenes évek előtt. Minden katolikus család pénzt adott össze mint ahogy később a katolikus templom tornyának renoválására is. Emlékszem; a torony renoválását családonként 2000 forinttal segítettük...

BERENTE KATOLIKUS TISZTELENDŐI

A háború előtt Mátyus Imre volt Berentének a papja. A front után került ide Fojtík Lajos tiszteendő úr, majd Tóth Alajos káplán. Egyébként a káplánság, biztosan tudja, azt jelenti, hogy nem felszentelt pap. Ilyen volt követzőként Juhász István tiszteendő úr is, akit később pappá szenteltek.

Legtovább Farkas István tiszteendő úr volt a Berentén élő katolikusok papja, akit esperesi rangra emelt az egyház. Ő 1966-an jött ide és 36 évig volt aktív. Azután ment nyugdíjba.

(1999-ben még köszöntötte a leválás utáni első ünnepélyes önkormányzati ülést, megáldva akkor Berente népét.) Most jóval nyolcvanon felül van, úgy tudom beteges és, hogy Szerencsen él. Farkas tiszteendő úr igazi pásztor volt a berentei katolikus nyájnak. Ismert minden családot, minden embert aki itt él vagy aktív korban Berentén élt.

Most Iváncsi Balázs Berente katolikus tiszteendője. Még rajtunk kívül öt egyházközség papja. Kazincbarcikaié, Dédesé, Sajókazaié, Sajógalgócé és Bánhorvátói községeké is...

SZAPPANFŐZÉS

Ma bármelyik boltba (még az élelmiszerbe is) bemegyünk, szinte mindegyikben megtaláljuk az ezerféle-fajta kenceficét; szappant, sampont, tusfürdőt, testápolót és sok mást. Az én időmben ezek nem árasztották ám el a polcokat az üzletekben. Nekünk is kellett tisztálkodni, mosni, mi ezért régi időben szappant főztünk. Jómagam is sokszor csináltam.

Hús vásárlásakor, disznóöléskor lenyestük és összegyűjtöttük a zsiradékokat. A boltban vettünk hozzá szappanfőző port. Nem igazán tudom mi volt az az anyag, de arra határozottan emlékszem a csomagolásán ez állt: szappanfőző por. Azt hiszem ammónia-szóda volt. Ezt az összekapart zsiradékra öntöttük, mikor a zsiradék megolvadt, jól összekevertük vele. A por egyébként maga is olvasztotta a zsiradékot. Sparhelton sűrűre főztük: utána úgy tettük faládákba, hogy alá hólyagpapírt tettünk ne folyjon szét. (Hólyagpapírt használtunk akkor befőzéskor a befőttek edényeinek takarására is, mert még nem volt celofán és lekötöttük vékony zsineggel, mert a befőttes gumit sem ismertük.) Amikor összeállt, úgy mondtuk kifagyasztottuk, kiemeltük immár szilárdan a ládából és amilyenre akartuk felszeleteltük. Mosdáshoz kisebb, mosáshoz nagyobb darabokra. Melegebb időkben kifagyasztani mindig levittük a pincébe, mert már a pince hófoka is elég volt a sűrűre főzött massa kifagyásához...

REFORMÁTUSOK TANÍTÓJA, A LEVENTENEVELŐ HÉCZEI

A háború előtt a református gyerekeket Héczei tanította a reformátusok iskolájában, amely ház most a Szabó Barna-féle ház a Bem József úton. Héczei a volt Köszí épülete helyén (és mellette még ma is látható romosan) álló házban élt. Ez volt a református paplak és tanítói lakás. Héczei egészen a háborúba bevonulásáig oktatta a levantekeket. A levanteoktatásnál nem volt vallási megosztás, a református fiatalok együtt gyakorlatoztak a katolikusokkal. Igazi katonai kiképzés volt. Meneteltek, énekeltek, kondíciót fejlesztettek sok-sok tornával és harcászkoztak is. A Sajószentpéter előtt lévő réten sokszor elnéztük kislányként őket. Ahol ma a „BVK” veszélyes hulladéktárolója van, az már akkor is bemélyedt terület volt, egy kis lapos résszel, középen egy kúttal. Sokszor vitte ide is a fiatalokat.

A református tanító századosi rangot viselt és Esztergomba vonult be katonának. Onnan Rozsnyó és Rimaszombat volt a következő állomása. Ezt onnan tudom biztosan, mert édesapám; Cs. (Csörgő) Tóth Balázs volt itt még a tisztiszolgája. Édesapám azt is elmondta, hogy találkozta később a Don-kanyarnál, s alig ismerték meg (bebugyolálva magukat a hideg ellen) egymást.

Bár nem hosszú ideig, de apám is és Héczei tanító úr is volt fogságban. Szerencsájukre mind a ketten hazaértek. Héczei nagy darab ember volt, de amikor a háború után visszajött Berentére alig nyomott vagy 35 kilót. Ugyanígy apám is. Maláriájuk volt mindkettőjüknek; kinin gyógyszert szedtek, s csak nagyon nehezen gyógyult fel gyenge szervezetük. Hazatérte után Héczei már nem tanított Berentén többet, de itt lakott egy háború utáni szolgálati lakásban (ma Kisvarga tanár úrnak az özvegye lakik ott a József Attila úton). Kiemelték megyei tanfelügyelőnek, s így lett övé a berentei tanítói szolgálati lakás. Innen később Miskolcra költözött, s haláláig ott élt feleségével, Pácelt Idával. Mivel egész élete fiatal korától haláláig Berentéhez kötötte, felesége ide temettette a régi református temetőbe.

Nagyon jól emlékszem arra is, hogy Héczei előtt Berente református tanítója, Tóth József volt. Héczei tanító úrral egyidőben a református lelkész Berentén Leskó László. Leskó László síremléke is itt van a régi református temetőben.

SZEPESSY GYULÁRÓL

A háború után elvették Szepessy Gyula birtokait. Nyugalmozott főbíróként éldegélt 1955-ben bekövetkezett haláláig. Berentére csak látogatóba és ritkán járt a háború után. Feleségét Manyikának, Margitnak hívták, de már a háború előtt külön és Pesten élt. Színésznő volt.

Nem is nagyon illett össze a két ember. Szepessy mindig megitta a magáét, elég link volt, s köztudott volt, hogy szerette a nőket is. Nagyságos főbírónak szólítottuk a háború előtt. Abban az időben még nem volt ilyen sok ház a Petőfi úton mint most, övé volt a Petőfi (Szepessy útnak hívták akkor) út alatti földrész is. Termelt azokon a földeken mindent. Egyik évben kapásnövényt, a másikban vetősöket; búzát, árpát. Amikor újra temették a Szepessyeket Szepessy Gyulával, hét holttest volt a sírban, illetve inkább hét Szepessynek a csontjai. Ebbe az új sírba van eltemetve Szepessy Gyula apja is, aki szintén a Gyula keresztnévet viselte.

Apám az idősebb Szepessy Gyulánál kezdte és a fiatalabbnál fejezte be a vadászkodást. Mindene volt édesapámnak az erdő, ott is halt meg szolgálat közben az erdőn. A síremléket Szepessy Gyula lánya állíttatta, én még tavalay is találkoztam vele mindenszentekkor a régi református temetőben.

BOLTOK, KOCSMÁK A HÁBORÚ ELŐTT

Az korábban elhunyt Sándor Ferenc édesapja házában a háború előtt a hátsó részen volt az úgynevezett Sándor Kocsma. Előtte a Sándor Ferenc édesapja vegyesboltot üzemeltetett.

Berente Bélának is volt ugyanabban az időben kocsmája a mai Orgona László-féle házban, itt a Petőfi úton.

A Vetési József boltja a mai József Attila úton üzemelt, abban a házban, ahol ma idősebb Gázsó Lajos lakik. Ez szövetkezeti boltként működött még a háború előtt, és a Sajószentpéteri Szövetkezethez tartozott.

A Spigel kocsmája is meg volt már a háború előtt, ami később Gerendás néven lett közismert. Ezt Piatkó Lajos vette aztán meg, de ő maga bányász volt, az épületrészt, melynek az út felől volt a rácsos bejárata ő adta ki bérbe.

A háború után állami vendéglátósok használták.

A régi községháza és az orvosi rendelő a háború előtt a József Attila úton lakó Orgona Sándor háza mögötti portán volt, ahol ma homokos focipálya van a gyerekeknek. Ezen a portán üzemelt a Schiffer Jenő boltja, ami szintén vegyesboltként működött.

A háború után közvetlen Sándor Ferenc (id.) lett a falu bírása, jegyzőket Nagy Lászlónak hívták.

Ő Alacskáról járt ide hivatali munkát végezni.

Az Imperial Szénleparló Üzeme nem messze volt a mai, a már Borsodchem

Adóív 1934-ből

területén lévő síferdombtól a 26. számú út felé. Mérnökét, Szalay Lászlónak hívták. Nőtlen emberként lakott albérletben Molnár Laciéknál.

MÉTA ÚT

Az Erős Balázs Dankó Pista úton lévő sarki házától indult ki, akkor ezt az utcát Uzsoki köznek hívták. Az út elkanyarodott a Csaba köz felé, és a mostani borsodchem-es garázsoknál egyenesen a mostani sorompónál ért ki a főútra. Igazi falusi út volt, két oldalon szép akácfaék szegélyezték, zúzottkő volt sár ellen rászórva. Más szóval Falu-útnak is nevezték.

FEHÉR-KÚT

Az Ady út házai fölött ma is láthatók még szálegyenes fehéres törzsű nyírfák. Az út háromnegyed részénél a kertek fölött kevéssel volt a Fehér-kút. Ez egy földből feltörő forrás volt, finom lágy vizével. A Fehér-kút nevet a nyírfák fehér törzséről meg persze az ezüstös-fehér leveleiről kapta. Két betongyűrű mélységű volt. A betongyűrűket azért tették bele, hogy a szélénél képződő sár ne piszkolja el a vizet ha beleperreg, meg azért, hogy belé ne csússzanak. Látszott, ahogyan bugyogott föl belőle a víz. Az asszonyok fateknőket vittek ki, mostak vizével a teknőkben. Olyan lágy volt a forrás vize, mint az esővíz. Kötélre kötött vödörrel emelték ki belőle a vizet. A kút még ma is fellelhető, de az indás növényektől amik azt az oldalt benőtték, nehéz megközelíteni.

MOCSOLYA

A szeszfőzdénél, ahol a nyomáskút volt, amelyet nemrég leszereltek, ott volt az úgynevezett Mocsolya. Ez is forrásvíz volt, amely a hegy alól tört itt fel, és az Ady úton (most rendbe tett) alsó árokba folyt el, ami akkor is meg volt csapadékelvezető árokként. Itt is volt a forrás vizének leeresztve betongyűrű, de biztosan emlékszem, hogy kettőtől több, mert ez mélyebb forrás volt, mint a Fehér kúté. Hogy belé ne essenek, korlátal volt körbekerítve. A korlátan kívül falócat is építettek köré, ezen sulykolták az asszonyok a nedves ruhát. Magát a vizet a kútból vödörös

gémmele emelték ki, mert ivásra, főzésre is használták. A víz minősége nem volt rosszabb a másik forrás, a Fehér-kút vizétől.

KŐKÖTŐ-BARLANG

A Sipos erdő fölött van, innen szedték ki a háború előtt az építkezésekhez a terméskövet. Nagyon sok régebbi berentei házban volt beépítve ilyen kő. Mindig is az volt az ilyen kőből épült falaknak a hátránya, hogy nagyon jó szigetelés, vakolat kellett rá, mert először könnyedén beitta a nedvességet, a vizet, aztán kiszáradása után szárazon már könnyen mállott, porlott.

A BEREK

A Sajó-hídon túli terület volt a mai Hőerőmű mögött. Valamikor még házalapokat is találtak itt, hiszen valamikor itt volt Berente. Azt mondják, a tatárjárás után költöztek fel Berente házai a völgybe. Itt is termőföldek voltak, úgy voltunk határosak, velük, Múcsony községgel. Szabályozása előtt a Szuha végigjött Múcsony falu alatt, és a Berek szél felé fordult bele derékszögben a Sajóba. Emlékszem, Múcsony alatt és a réten is sokáig volt még vízszabályozás az eredeti Szuha mederben. Ezt az ágat öreg Szuhának hívták.

A HUJA

A Hőerőtől egészen a kazinci határig a Sajó és a vasúttól a 26-os útig terjedő terület régi elnevezése.

BETÉTEKET
A LEGJOBBRAI GYÜMÖLCSÖZTETÉNK
*
KÖLCSÖNÖKET
A LEGJUTÁNYOBBRAI FOLYÓSÍTUNK
*
FOGLALKOZUNK
A BANKÜZLET
MINDEN ÁGÁVAL
*
HA VAN ILYEN ÜGYE,
JÖJJÖN BE HOZZÁNK, VAGY ÍRJON VÉRKÜNK!
CÍMÜNK: MISKOLC, SZÉCHÉNYI UTCA 17. SZÁM
TELEFONSZÁMUNK: MISKOLC 275. 1936. 54
TÁVIRATCÍMÜNK: HITELBANK MISKOLC
*

**BORSOD-MISKOLCI
HITELBANK
MISKOLC**
A PÉNTI MAGYAR NEMESKEDÉLMI BANK
ERÁNYTÉRSÉGE
ALAPÍTÁSTÓL AZ 1869. ÉVBEN
*

KISK L. 10394

BORSOD-MISKOLCI HITELBANK
MISKOLC
ALAPÍTÁSTÓL: 1869. ÉVBEN

Miskolc, 1941. február 6.

Teljesítés

Köntös János urnak,

Berente.

Tisztelettel értesítjük, hogy mai napon 1.- db
folyó évi március 1.-én lejáró
P 4987,80.- összegű

On és Köntös József által benyújtott
által elfogadott
által kibocsájtott
által forgatott
telepített

Ellenértékét Mozdary Lajos
váltól számítottunk le.
arral számoltuk el.
Kérjük ennek szíves tudomásul vételét és vagyunk
teljes tisztelettel

BORSOD-MISKOLCI HITELBANK

L.

ay

Váltókölcsön 1941-ből

16.

Marhalevél.

(Csak juh(ok)ra, kecské(k)re és félévesnél fiatalabb malac(ok)ra használható.)

Az okirati illeték minden állat után külön-külön 10 fillér.

	A tulajdonos neve és lakóhelye	Kóntos József Berente	
AZ ÁLLAT(OK)	darab-száma és faja	egy malac	
	születési éve, színe, ivara	1939. máj. 15. szőke Poca	
	különös ismertető jelei és jegyei	/	
	Irányítás	Sajnosz péter	
	A tulajdonjog igazolása	J.T.	
	Megjegyzések		

Sorszám: P 303.534

Vármegye: Borsod

Járás: Sajnosz péter

Község: Berente

Jegyzéknyvi szám: 516.

Igazolom, hogy a leírt állat(ok) forgalombahozatalának állategészségrendőri szempontból akadályos nincs.

Berente
Júni 25-én.

P. H. J.
marhalevélező.

A marhalevél kiállításának díja 12 fillér, a tulajdonát ruházási nyilatkozat díja 8 fillér, az állategészségügyi bizonyítvány megújításának, valamint az irányításnak és lejegyzésnek díja 6 fillér. Az őrleap bélyegteréken felül külön előállítás költségei fizetni nem kell.

M. kir. állami nyomda: Budapest.

A MALOM

Mióta eszemet tudom gőzmalom volt. Úgy hallottam 1937. környéki időkből épült oda, ahol most a Hőerőmű víztornya és vízlágyítója van. Olyan gőzgép volt benne, amilyennel régen csépelünk. Széntüzeléssel fejlesztették vízből a gőzt, a salakot furikkal hordták a Sajó-hídon túlra, a Berek rész elejére. Fűrjes József volt az első gépész benne, később az egész malmot megvette Kovács István. A malomhoz vezető út mellett, inkább mindkét oldalán kenderföldek voltak. Ez a terület egész szelvényben a 26-os főúttól a mai Hőerőmű Sajó-parti végéig. A malom mellett volt egy nagy szín, ez alatt volt a kendertörő. Hatalmas henger alakú gépét is a malomban fejlesztett gőz hajtotta. Mi kenderből készült alsóneműket, de még ruhákat is hordtunk, sőt terítőt, konyharuhát is szőttünk fonalából.

Szerintem még mindig megvannak, bár halványodnak az emberek fejében Berente egyes területének régi nevei.

A NAGYMÁL

A Nagymál az az erdőrészt volt, amelyik a mostani Borsodchem IV-es portájával szemben van. Főleg akác- és odébb a Kazincbarcika területhatáráig tölgyes erdő volt. Most a gyár fölötti rész.

ELŐHEGY

Előhegynek Berente azt a részét nevezték, ahol a katolikus templom utáni pincéket elhagyjuk és jobbra fordulunk. Az idősebb Pogány László egyik szőlője és a fiatalabb Serfőző Józsi szőlője van ott. Ez a Sípos erdő fölötti rész.

SÁROS

A Sáros a Sípos erdő folytatása. Az idősebb Bálint földje és háza fölötti rész. Az idősebb Bálint földje a falutól odébb a völgyben található.

A MONTO az Előhegy folytatása.

Bent a völgy vége felé lévő Varga Béla földje és szőlője fölötti rész a SINKA TETŐ.

A völgy végétől odébb, a Nagymál erdő felé eső tetőrészt hívtuk HÁRMASHATÁRNAK.

KUTYÁS dűlőnek hívtuk a református harangláb és temető utáni domboldalt, egészen a völgy, a falu völgyének jobb oldali végéig, ahol a pincék megszűnnek. Most a KUTYÁS dűlő útja végig le van betonozva.

A Kutyás dűlő hegyének tetején, a még meglévő kötélpálya után van a KÖTÉLALJA erdőrészt.

FRONT

A front idején, ahogyan azt Bodnár Mariska is említi, mi is a Cs. Tóth Ferenc-féle pincében húzódtunk meg. Nagyon nagy pince volt, sokan elfértünk benne.

Az oroszok a Sáros erdő felől jöttek, a németek szemben velük a Kutyás dűlőbe fészkeltek be magukat. Csak két géppuskás maradt a német oldalon, a többiek már előtte napokon elvonultak szekerekkel, autókon, lovon, Barcika, Herbolya felé mentek. Amikor elmúlt a csatazaj, bejöttek a mi pincénkbe is. Nem volt egy kedves társaság. Zaklatták a lányokat, ordibáltak, durvák voltak (tábori konyhájuk a mai ifj. Pogány Laci portáján volt felállítva). Kapkodó hiss-huss társaság volt. Az én édesanyám (Cs. Tóth Balázné) úgy halt meg, hogy robotra hajtották őket, ott egy ruszki autó rátolatott. Ez 1945. április 21-én történt, sokat szenvedett, e miatt halt meg 1946. május 16-án. A robot azt jelentette, levitték őket a főútra (a 26-osra), arról kaparták le és hányták el a sarat.

ÁRADÁSOK

A Hőerőmű Sajó-híd utáni részén, amit a berenteiek Bereknek hívtak szántóföldek terültek el. A mostani gát utáni részen túlra jól benyúltak a jelenlegi múcsonyi rétbé. Ez a terület nagyobb esőzésekkor vagy a Szuha patak helyeiről jövő hóolvadás miatt nagyon sokszor került víz alá. Az úgynevezett „Öreg Szuha” Múcsony alatt folyt és szinte derékszögben futott neki a Sajónak. Az 1958-60-as években a Szuhát szabályozták, s akkor szűntek meg ezek az áradások a Berek földjein. Abban az időben építették meg a Szuha Múcsony elején lévő zsilipjét is.

BERENTE 1939-BEN

(Borsod Vármegye Története, Csíkváry Antal, 1939)

A sajoszentpéteri járásnak ez a bányatelepes községe részben sík, részben dombos vidéken terül el a Sajó folyó közelében. Magaslatai: a Nagy kötéltető, Sáros tető, Baglyostető, Előhegy és Baskasi.

Területe: 1597 kat.h.

Házainak száma: 222

A falu lakossága: 1050 (540 férfi – 510 nő), mind magyar:

730 római katolikus

290 református

19 evangélikus

11 zsidó.

A földtulajdon megoszlása a következő:

Középbirtok 100-1000 hold közötti

Négyesi Szepessy Gyula 200 h

Macsáry Lajosné 119 h.

A többi föld összesen 71 kisgazda között oszlik meg, akinek a birtoka átlagban 5 hold területű.

Erdőtulajdonos 3 van, 20 holdon felüli erdőbérlet 1 van, 200 h.

A gazdaközösségnek erdeje nincs.

Az orvos Sajókazincon található (4 km).

Szülésznő a községben is van.

Az ivóvíz jó.

Iskolája kettő van:

1 református 1 tanerővel

1 katolikus 1 tanerővel.

Az iskolán kívüli népművelés iránti érdeklődés közepes.

A községben római katolikus és református anyaegyház működik.

Kulturális intézménye a református dalárda és a levente egyesület.

Vasútállomása a Miskolc- Bánréve vonalon van, feltételes megállóhellyel.

Állattenyésztése fejlett:

79 ló

171 szarvasmarha, mindannyi magyar fajtájú!

150 juh

280 sertés

18 kecske

A község piaca Sajószentpéteren található (4 km).

Kereskedelme és ipara:

3 üzletre

3 italmérésre

7 önálló iparosra szorítkozik.

Ezenkívül van egy gőzmalma is és három szénbánya, amelyek tekintélyes mennyiségű kő-, illetőleg barnaszén termelnek. A berentei szén országosan ismert, kitűnő minőségű barnaszén, amely a borsodi szénmedence legjobb szenei közül való. Van még egy nagyobb ipari üzem is a községben: a Szén és Kátrányipari Kft.

A világháborúban 67 berentei lakos vett részt, hősi halált halt 10, hadirokkant lett 1.

Nemesi családja a Négyesi Szepessy család.

A község jövőfejlesztési tervei: utcaépítés, kultúrház létesítése és hősi emlékmű állítása.

A II. VILÁGHÁBORÚS EMLÉKMŰ

Az emlékmű névsora alatti felirat:

Nyugodjanak békében
ESZE TAMÁS
1660-1708

Az emlékmű szemből jobb oldali részének felirata:

PETŐFI SÁNDOR
1823-1849

Az emlékmű szemből bal oldali lapjának felirata:

JÓZSEF ATTILA
1905-1937

AZ EMLÉKMŰ NÉVSORA:

CZAKÓ KÁROLY
HERMANN LAJOS
HERMANN SÁNDOR
HERCZEG ISTVÁNNÉ
L. TÓTH PÁL
NAGY JÓZSEF
MOLNÁR PÁL
MIKÓ MIKSA
OROSZ BERTALAN
OROSZ ISTVÁN
OROSZ JÓZSEF
PÉTER PÁL
POGÁNY DEZSŐ
POGÁNY GYULA
LUKÁCS LÁSZLÓ
TÓTH LAJOS
TÓTH SÁNDOR
SIMON ANDRÁS
VIDO MIKLÓS

Az emlékmű névsora

A II. világháborús emlékmű régen

A II. világháborús emlékmű felújítás után

Az emlékmű felállítását Burom György szorgalmazta, aki az 1990-es önkormányzati választásokon lett Berente, vagyis a 6. számú választókerület képviselője a Városi Önkormányzatban. Az emlékművet a Városi Önkormányzat állította 1994-ben a fronton elesett berentei katonák emlékére. A névsorban van olyan, aki itt halt meg Berentén, például a front idején aknaszilánktól, vagy a frontról hazahozott betegség következtében.

CZAKÓ KÁROLY

1920-ban született. Öten voltak testvérek; Simkó Pálné, született Czako Ilona az ikertestvére Szuhakállóban él. Bevonulása előtt gazdálkodó, nőtlen fiatalember. Leventeként vonult be.

Köntös Mariska néni elmondása szerint az Ipolynál esett hadifogságba, de csak igen rövid időre, mert az élelemhiány következménye vérhas lett,

Czakó Károly lóháton

amibe behalt. A mai Szlovákia területén van eltemetve, nyughelye ismeretlen. 1962-ben nyilvánították halottá.

HERMANN LAJOS

Vitézi címet hordott, a tüzéreknél szolgált törzsőrmesterként. A fronton tűzmeszter, ütegparancsnok volt. 1913-ban született. 1938-ban megnősült, felesége született: Hermina. Két kislányt hagyott maga után; Mártát és Margitkát. Fúzi Frigyesnének, Margitka néniének az édesapja volt.

Fúziné Majoros Margitka, édeslánya elmondása szerint 1943. január 13-án kilőtték alóla a lovát, akkor halt meg. Ezt szemtanúk mesélték el. Történt mindez orosz

Hermann Lajos

földön, a Don mellett.

A két Hermann lány a Petőfi út 70-ben nőtt fel, ugyanis itt laktak Hermann Lajos szülei. Családja a halála utáni tizedik évben, 1953-ban kapta meg halotti bizonyítványát.

Hermann Lajos lánya, Margitka nem emlékszik édesapjára, halálakor négyéves volt.

HERMANN SÁNDOR

A névsorban másodikként található Hermann Lajosnak az édesbátyja volt. Nőtlen fiatalemberként vonult be.

HERCZEG ISTVÁNNÉ

A front idején aknaszilánk ölte meg Berentén. A Papközben halt meg a

Nemes és a Meskó porta közötti részen, ott, ahol most két telek és két pince van egybe-kerítve. Pogány Lajos bácsi visszaemlékezése szerint azon a helyen, tehát a két pince előtt egy-egy hatalmas akácfa állott.

TÓTH PÁL

Sajószentpéteren a Gazdabolt melletti házban lakik Egriné, Teri néni. Nyolcvanon túl (1920-ban született) is oly filigrán emlékezettel áldotta meg sorsa, s úgy mesél volt férjéről, mintha csak tegnap törtétek volna a dolgok.

Tóth Pál

Abban az időben mások voltak az erkölcsök. Gazdálkodóként készült közös életünkre, 14 éves koromtól 21 éves koromig udvarolt nekem; „volt időnk összeérni”. 1941. augusztus 2-án házasodtunk össze és 1949-ig voltam Tóth Pálné.

Házasságkötésünk idején Pali a tényleges katonai szolgálatát töltötte az orosz-magyar határon határőrként Kozmecseken. Később 1943-ban tartalékosként megint ide került. Amikor megindult a nagy orosz és román támadás már magyar területeken, éppen Tiszabogdányban szolgált, s egészen Halmajig szorította vissza őket a túlerő. Itt esett román fogságba Halmajon.

Akkor már megszületett kislányunk, Piroska, de bizony az én Palim nem sokat láthatta. Ma már a lányom is 61 éves.

A román fogság sanyarú, embertelen volt. Itt kapta el a tífuszt a férjem, ami 1945. február 20-án el is vitte. Túlélő rabtársai mondták, hogy közös sírba került a többiekkel. A hivatalos értesítést 1946-ban kaptam csak meg a haláláról. A nagyenyedi római katolikus temető 12-es sírhantjában nyugszik a mai Románia területén, lányommal háromszor is elmentünk a sírjához.

Én végül is 1949-ben mentem újra férjhez, azóta második férjem is meghalt...

NAGY JÓZSEF

Civilben földmunkás volt. Berentén halt meg. Ment volna be a házba, a harc hevében egy orosz katona lelőtte. (Forrás: Ekéné, Orosz Olga néni) Nőtlen fiatalember volt. A Petőfi út alsó részén, az akkor még Szepessy út 4. szám alatt lakott. A házat a gyár építésének idején szanálták.

MOLNÁR PÁL

Háborús hányattatása megegyezik a Pogány Gyuláéval és az Orosz Bertalanéval. A hat berentei katona a kareshágeni fronton még együtt volt. Az itt lezajlott nagy orosz harckocsitámadásban esett el Orosz Bertalannal együtt.

MIKÓ MIKSA

Civilben gazdálkodó volt. Nős fiatalember. A református templom fölött lakott a dombon, a légópince mellett. A seregben tizedesi rangot viselt.

OROSZ BERTALAN

Ugyanabban az orosz harcokcsitámadásban halt meg, ahol berentei bajtársa, Molnár Pál. Orosz Bertalan és a 11. névsoros Orosz József unokatestvérek voltak. Nem egy helyre vonultak be katonának. Orosz Bertalan Németországban Karlshágennél esett el, míg unokatestvére, Orosz József a Don melletti harcokban.

OROSZ ISTVÁN

Nem találtam semmilyen adatot róla.

OROSZ JÓZSEF

A seregben légvédelmi tüzér, a Don melletti harcokban esett el. Orosz Bertalan unokatestvére. Eke Józsefné, Orosz Olga ma is élő rokona; édestestvére. Orosz Olga néni férje is kint volt a fronton, tisztiszolgaként szolgált. Ő hazatért.

Orosz József

PÉTER PÁL

A Don-kanyarban halt meg, ahol a 2. sz. Hermann Lajos. Egy fiú és egy leány gyermeket hagyott maga után, vagyis bevonulása idején nős volt. Felesége a ravatalozó melletti kriptában nyugszik.

Pogány Dezső

Dezső bátyámat először 1941 tavaszán hívták be katonának a 23. Gyalogezred Szerencsen lévő laktanyájába. 1942 májusában meghalt édesapánk, anyánk családfenntartó-indokkal kérte leszereltesét. Még azon az őszön nagy örömünkre le is szerelték. Egy hónapot sem volt egészen itthon, megkapta (többedmagával) ismét az azokban az időkben annyira rettegett SA behívóját. Egyenesen a Don melletti harcokhoz vezényelték! Utolsó tábori lapját 1943. január 9-ei keltezéssel írta édesanyánknak. Nemsokára rá anyánk értesítést kapott a következő szöveggel: „Pogány Dezső tartalékos, címzetes őrvezető 1943. év január hó 10. és 21-e között a Don melletti harcokban eltűnt. Magyar Honvédelmi Minisztérium.

Anyám 1985. szeptember 11-én bekövetkezett haláláig mindig hazavárta. Negyvenkét évig élt abban a hitben, hogy egyszer majd valaki kopog, nyílik az ajtó és Dezső bátyám lép be mosolyogva rajta. Hiába

POGÁNY DEZSŐ

Pogány Lajos visszaemlékezései:

1919. január 21-én született Berentén, gyermekéveit is itt töltötte. 1933-tól, már 14 évesen a Mánik-féle bányában dolgozott egészen addig, amíg be nem hívták katonának. Bevonulása előtt levente volt, sőt, később a munka mellett sokszor oktatta is a legfiatalabb leventét. Leventeoktatója Héczei Kálmán volt.

(12 éves kortól a fiúknak minden vasárnap 7 órától 11 óráig délelőtt leventeoktatásra kellett menni egészen addig, amíg a fiatalokat el nem vitték katonának.

Az én leventeoktatóm Héczei Kálmán református tanító volt.)

várt! Utolsó kívánságaként na-gyon rám bízta, hogy koporsójába tegyem be Dezső fia fényképét. Így is történt. Dezső bátyám fényképével a szívéen, ha van túlvilág, talán most is rá vár...

Pogány Dezső 1943. január 9-én keltezett utolsó tábori postai levelezőlapja édesanyjához:

Kelt 1943. jan. 9-én

Kedves Édesanyám!

Kívánok mindnyájatoknak jó egészséget, olyant, mint nekem is van. Hál Istennek még nincs semmi bajom, habár néha süvít a golyó a fülünk mellett, de már megszoktuk. Itt a Don parton vagyunk egy kis muszka faluban, ha el tudják gondolni merre van az itten felé, de tegnap volt egy kis muri és így ötten kevesebb magyar fiú van, habár muszka legalább kétszer annyival. Itt igaz csak a máról lehet beszélni, meg ami már elmúlt, de azért bízunk a jó Istenben.

Már november 13-tól itt a vonalban vagyok. Lassan minket leváltanak 15-én egy hónapra pihenni. Itt bizony éjjel-nappal egyformán állni kell a sarat, itt a faluban. Kolovert a neve, civilek is vannak, az ennivaló most jó, van minden nap pálinka és szalonna. Azelőtt elég rossz és gyatra, só nélkül. Most kaptam meg Lajos levelét meg a Gézáét, írja, hogy vőlegény, meg a Lipták Béláét. Ha csomagot küld, órát is küldjék, meg kell csináltatni. A csomagokba még csak szalonna és sütemény kell, olyan, amit jól lehet harapni...

– kettő időköptatta elmosódott sor –

Kedves Édesanyám, ne tessék aggódni és bánkódni, mert ezen úgysem lehet változtatni, csak otthon jó legyen mindig minden. Én még legényember vagyok, itt pedig sok nagycsaládos ember van, akit talán sokan siratnának. Ha élünk, lehet, hogy májusban vagy csak ősszel talán hazamegyünk aki életben marad. Különös újság nincs, csak a tetű meg akar enni bennünket, pedig állandóan irtsuk. A fehér bort azért hagyják meg ha akarják.

Most már tisztelem és csókolom kedves Lajos bátyámat, a testvéreimet és maradok szerető fiú a távolban.

Dezső

Minden lapot megkaptam idáig, írjanak.

8	Foglalkozása (állása, alkalmaztatása)	<i>házmester</i>
9	Szakképzettsége (tanult mestersége, képesítése)	
10	Mi volt az utolsó katonai rendfokozata	
11	Különleges esetre szóló beosztása, a beosztás helyének közeli megjelölésével	

berente 19... év

P. H.

FIGYELMEZTETÉS
Ezt a személyi lapot saját érdekében Ha a lap elvesz, ezt a körülményt köteles tenni a lakóhelyén levő népszozgalmi iktató jegyzőnek, polgármesterek, Budapesti A személyi lappal való visszaélést szigorú

Rádium Rt.

helység
város
középségi
budapesti
kerület

5147104

Polgári személyi lapja

1	Azonossági száma	0550. 19. 0008
2	Atyjának családi és utóneve:	<i>Lojós</i>
3	Szüelőanyjának leánykori családi és utóneve:	<i>Lukács Anna</i>
4	ideje	1919. év febr. hó 21. n.
5	Születésének helye	helység (város) <i>Berente</i> járás (kerület) <i>Berente</i> vármegye <i>Borsod-Abaúj-Zemplén</i>
6	Vallása: <i>ref</i>	7 Anyanyelve: <i>magyar</i>

Pogány Dezső polgári személyi lapja

A tábori postalap címzése: Özv. Pogány Lajosné
Berente Borsod megye

POGÁNY GYULA

1946 telén hal meg betegség következtében a Szovjetunióban, Boriszov láger kórházában. Testvére haláláig mellette volt. Itt temették el jeltelen sírba.

LUKÁCS LÁSZLÓ

Lukács László

özv. Fekete Andrásné (özv. Lukács Lászlóné), született Szobota Hermina néni így vall első férjéről, akit a II. világháborús emlékművön tizenötödikként találunk a névsorban:

Első férjem 1910. augusztus 1-jén született, s amolyan „meglátni és megszeretni” volt első találkozásunk a múcsonyi búcsún 1942-ben. A következő év májusában találkoztunk mégis másodszor újra, de már itt, Sajóvámoson a szülői házban (Spiegel Barna barátjával, akinek abban az időben boltja volt Berentén) tette tiszteletét nálunk, nálam. Önálló gazdálkodó volt, földművesként élt Berentén Laci, fess, kellemes embernek ismertem meg.

1944. január 22-én házasodtunk össze, így kerültem Berentére Sajóvámosról az Esze Tamás úti tornácos házba. Itt éltünk együtt, s a sors fintora, hogy csak 61 napig, mert 1944. március 25-én megkapta a katonai behívóját ő is.

Rozsnyóra, a XIII. gyalogezredhez vonult be. A Rozsnyó melletti Hárskúton mint katonát még meglátogattam kétszer is, azután bevagonírozták és a frontra küldték. Nem láttam többé.

A román fronton esett orosz fogságba, Cseljobinszkban volt fogoly. Amikor meghalt, nem kaptam hivatalos értesítést sem a magyar, sem a szovjet hivatalos szervektől. Német Károly borsod-királyi és Sz. Lipták József edelényi rabtársa hozta el nekem szabadulásakor férjem halálhírét. Ők is Cseljabinszkban voltak hadifoglyok. Ők túléltek.

Ezután még nyolc évig vártam rá hiába. 1952-ben mentem újra férjhez Fekete Andráshoz. 2000-ben ő is meghalt. Tőle lett egy kisfiam, aki felnőtt, s aki most Győrben pap. Az idén töltöm be a 80. évemet.

... Kegyetlen tud lenni a sors. Első férjem volt az ifjúságom...

TÓTH LAJOS

Egyenesen a csendőrkiképzőből vonult be.

TÓTH SÁNDOR

A tüzéreknél szolgált, édestestvére volt (16.) Tóth Lajosnak.

SIMON ANDRÁS

A Petőfi út 66-ban, Pogány Lajos bácsi jelenlegi lakásában élt. A Donkanyarban esett el. Neje bevonulásakor terhes volt. Kislánya, Simon Ilonka sohasem látta meg az édesapját, Simon Andrást. Kazincbarcikán a pincesoron él a lánya, Dallos Béláné, született Simon Ilona.

VIDO MIKLÓS

Berentén az Ady úton lakott az utca végén balra. Nős volt. Haláláról semmilyen hivatalos értesítést nem kaptak a családtagok. Sajószentpéteren él testvére, Ungvári Jánosné, született Vido Erzsébet.

Szintén Sajószentpéteren él még a fia, Vido Miklós, aki most 62 éves, nyugdíjas.

Az ifjabb (élő) Vido Miklós elmondása szerint: édesapja az oroszok fogságából Láska Lajossal és Lipták Bélával megszökött, egy lovasszekerén Bükkábrányig eljutott, azóta semmit nem tudni róla.

Vido Miklós 1937-ben kezdte el sorkatonai szolgálatát mint határvadász. Innen leszerelt, családot alapított, 1941-ben egyenesen a frontra került.

Emléktábla található a Berentén lévő római katolikus templom külső falán a bejárati ajtótól balra, ami szintén II. világháborús kegyeleti megemlékezés.

Felirata:

A II. VILÁGHÁBORÚ ÁLDOZATAINAK EMLÉKÉRE
1989.

KATONASÍROK A BODNÁR-PORTÁN

Köztudott, hogy a posta jelenlegi épülete a Kandó Kálmán úton van. Az utcát névváltozása előtt December 13-a utcának hívták. Ezt a nevet arról kapta, hogy 1944. december 13-án érte el az igazi front Berentét, s e na-

Katonasírok a Bodnár portán

pon szabadult meg a nyilas- és a náci gépezettől.

Bodnár Mariska néni akkor 15 éves lányka volt és a József Attila utcában lakott. (Akkori neve az utcának Arad út.)

Mariska néni így vall a front idejéről:

Amikor Berentén elkezdődtek a lövöldözések, szinte az egész falu pincékbe húzódott be. Jól emlékszem rá, mi a Cs. Tóth Feri bácsi pincéjében voltunk. 1942. december 12-e éjszakáját is ott töltöttük, s majd csak 13-án tértünk haza, amikor teljesen elcsendesedett a fegyverropogás. Mikor hazamentünk három sírhantot találtunk a kertünkben.

Hat elesett orosz katonát temettek az egyikbe, a másikban két román katona piheni örök álmát, míg a harmadikban egyedül egy orosz tiszt nyugszik.

Berente iskolás diákjai egészen a rendszerváltásig minden évben koszorúzták a sírokat. A három hant a mai napig érintetlen. A rendszerváltás után már csak én gondozgattam mindhármát, nem értem miért, de „megszűnt a kegyelet”. A közelmúltban beköltöztem a Hőerő-lakótelepre, azóta a sírok gondozatlanok, sőt mállik, ledőlt az álló emléktáblájuk is.

BERENTE 1945-TŐL 1995. OKTÓBER 16-IG

VÁLASZTÁSOK A TANÁCSRENDSZERBEN
A TANÁCSRENDSZER UTÁNI VÁLASZTÁSOK KAZINCBARCIKÁN
BERENTE IPARA 1945-TŐL
BERENTE ÉVES TERMELÉSE 1946-TÓL AZ 1977-ES BEZÁRÁSIG
A BERENTEI BÁNYÁK SORSA I.
A BERENTEI BÁNYÁK SORSA II.
DR. DOHÁNYOS PÁL (1934)
ID. POGÁNY LAJOS, NYUGDÍJAS BÁNYATECHNIKUS
KÖTÉLPÁLYÁK
KÖNNYŰBETON ÉS SZIGETELŐANYAG-IPARI VÁLLALAT
KAZINCBARCIKAI KÖNNYŰBETONGYÁRA
BETON- ÉS VASBETONIPARI MŰVEK 2. SZ. ÜZEME
BORSODI HŐERŐMŰ VÁLLALAT
A KÖZPONTI SZÉNOSZTÁLYOZÓMŰ
KÖZPONTI BÁNYAGÉPJAVÍTÓ
A BORSODCHEM Rt. (BVK)

VÁLASZTÁSOK A TANÁCSRENDSZERBEN

Mint azt az előző részben már olvashattuk, egy 1954-es minisztériumi rendelet Berentét az 1948-ban Sajókazinc és Barcika összevonásából született Kazincbarcikához csatolja, és e három településből született Kazincbarcika város. A várossá nyilvánítás éve is 1954.

Berente „városi” tanácselnökei sorrendben a következők voltak:

1954. március 20. Bajkó József,
1956. április 1. – 1956. november 9-ig Juhász Sándor,
1956. november 9. – 1957. március 1-jéig Szép József,
1957. márciusától – 1963. március 1-jéig Szabó János,
1963. március 1. – 1968. augusztus 31-ig Csikós Istvánné dr.,
1968. szeptember 1. – 1989. április 1-jéig nyugdíjba vonulásáig,
tehát 20 évig és 7 hónapig a város tanácselnöke, Takács István.
Nem véletlen, hogy ő szerkeszti a Barcikai História című
helytörténeti újságot, ki is ismerhetné jobban Kazincbarcikát tőle.
1989. április 1-jétől 1990. októberéig a város tanácselnöke,
Rádóné Gyárfás Ildikó.

Itt ér véget a tanácsrendszer. Ezután a településeket önkormányzatok vezetik, választott képviselő-testületekkel, melynek legmagasabb szintű vezetője a polgármester.

A TANÁCSRENDSZER UTÁNI VÁLASZTÁSOK KAZINCBARCIKÁN

1990. ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁSOK

Az első kazincbarcikai önkormányzat 1990. október 25-én alakult meg. Polgármesterré Ludányi Attilát választják, aki a FIDESZ párt színeit képviselte.

Berente képviselője, mint a 6. körzet külvárosi részéé pedig Buron György, aki független képviselőjelöltként indult. Buron György szorgalmazta a II. világháborús emlékmű felállítását Berentén.

1994. MÁJUS 8.

ORSZÁGGYŰLÉSI-KÉPVISELŐ VÁLASZTÁSOK

Az országgyűlési képviselő-választásokon Berente külvárosi rész a 7. sz. körzetbe tartozott. E körzetben és választókerületében:

1. Rádóné Gyárfás Ildikó (MSZP) 14442 szavazattal (50,91%)
2. Gyenes Imre (SZDSZ) 4327 szavazattal.

1994. DECEMBER 11.

ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁSOK

A berentei eredmény, mint a város 6. sz. körzetének eredménye:

- Csikász Attila 36,96 % (KVFE)
- Királyné Bánhidi Katalin 35,05 % (MSZP)
- Serfőző József 11,14 % (független)
- Miákits Ágoston 10,33 % (KDNP)

Ebben a választási fordulóban Ludányi Attila helyett Dr. Király Bálint lett a város polgármestere. Berente képviselője tehát Csikász Attila.

ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁSOK 1998-BAN

Országgyűlési képviselő újra, az MSZP színeiben induló Gyárfás Ildi-
kó lett, most a II. fordulóban 63,49 %-os szavazataránnyal.

Berente képviselője 1998-ban a 6. számú körzetben, Pogány Sándor,
35,52 %-os aránygyőzelemmel. Pogány Sándor ezen mandátuma az első
önálló berentei önkormányzati választások előtt egy héttel automatikusan
megszűnt.

BERENTE IPARA 1945-TŐL

Az 1920-as évek bányáinak megnyitásáig Berentének nem igazán volt
ipara, ha csak nem nevezzük a kender termesztését és fonását, valamint a
házilag szőtt vászon munkálatait. Régebbi írásokból feljegyzésekből
bizonyított, hogy a falunak már 1664-től van vízimalma. A gőzmalom az
1930-as évek végén lett üzembe helyezve, hozzá csatolva gőzéhez a ken-
dertörő szükséges energiaigényét.

Az 1922-23-ban létrehozott Imperial Szénleparlót 1938-ig teljesen
tönkretette a német I.G. Farben Industrie üzleti vetélytársa, így az is
megszűnt.

Az 1939-ben kiadott Csíkváry monográfia is mindössze hét iparos mes-
terembert említ számban.

Berente 1945 utáni ipari fejlődését elsősorban a bányafejlesztés és az
1949. december 21-én kiadott (0018/1949. sz.) tervcél határozat indította el.

1945-ben kezdődtek el a falu területén a nagy ipari építkezések, mikor
is megkezdődött a határozat szerinti Borsodi Kooperáció gyakorlati meg-
valósulása.

1945-ban az első ötéves terv idején környékünkre kimondatott a nehéz-
ipar, valamint Barcika és Sajókazinc települések egyesítéséből Kazinc-
barcika neve.

Fellegvár kellett a tervezett iparhoz. A különböző adottságok: út, vasút,
bánya és a Sajó megfeleltek a tervekhez. Berente külteleki és belteleki
részén egyaránt gombamód nőni kezdtek monstros építmények,
melyekhez várost kellett kreálni, mégpedig a kor hű képéhez; szocialista
várost. Az egyesített két település immár Kazincbarcika néven, területi

kapacitásával bírta az ipari építkezések vezetőinek, dolgozóinak, kiszolgálóinak otthonteremtő portahelyeit, s hamarosan nyilvánvalóvá vált, hogy város van itt készülőben. Sajnos Berente részére csak az üzemek, ipari vállalatok sokasága tálaltatott, a füst, a korom, s mindezekért a BVK-, valamint a Hőerő-lakótelepek épületegyütteseit, tíz darab emeletes házat kapott cserébe.

A minisztériumok:

a Népgazdaság Tanács (NT)

az Országos Helykijelölő Bizottság (OHB)

az Országos Tervhivatal (OT)

áldását adták Berente eredeti környezetének tönkretételére. Az építkezések helyét 1949-ben szemlélte egy bizottság, a város építésének helyét 1950. március 30-án, s már abban az évben elkezdődtek az építkezések. *(Gyerekkoromban sokat hallottam, hogyan használja a köznyelv az Újváros és a Békeváros nevet... a szerkesztő)*

1954. február 1-jén külvárosi részként Berentét hozzácsatolják Kazincbarcikához, s három községből: Sajókazinc, Barcika és Berentéből megszületik a kisdud, **Kazincbarcika város**. *(A szerkesztő kénytelen visszanyúlni Berente történetében a városhoz is, hiszen így teljesebb Berente története.)*

BÁNYÁSZAT

A háború alatt a magyar szénbányák termelésének jellemzője volt a konjunktúra. A harcok idején Borsod megyében 6 nagyobb és 40 kisebb bánya működött. A visszavonuló német csapatok robbantásokkal, fontos gépek elszállításával és hogy a szállítás se egykönnyen indulhasson be, a vasút és technikai dolgainak tönkretételével igyekeztek lehetetlenné tenni az újraindításukat.

Berentén, a harcok befejezésekor három bánya:

a Berente táró,

a Nagymál

és a Kötélalja

épségben maradtak, idősebb emberek visszaemlékezései szerint a visz-

szavonuló németek nem robbantották fel bányáinkat, nem romboltak bennük. Tény az, hogy már 1945-ben megindult a termelés és Berente már ez évben 48320 tonna szenet adott az országnak. 1945. decemberében született döntés a bányák államosításáról.

1946. október 1-jén megalakult a Magyar Állami Szénbányák Rt.; így központosítva lett irányításuk.

A fejletlen, korszerűtlen bányákat leállították, Berentén ekkor állt le az Erzsébet bánya.

1946-ban a Nagymál táró 18,1 kt (kilotonna) szenet termelt, 1947-ben 24,2 kt-t, 1948-ban 17 kt-t és bezárták.

1946-ban a Kötéalja táró 6,6 kt szenet termelt, 1947-ben 11,7 kt-t, 1948-ban már csak 2,5 kilotonnát, majd ezt is bezárták fejletlensége, gazdaságtalansága miatt.

Így Berentének 1948-tól már csak egy, bár nagy kiterjedésű bányája maradt, amely 1946-ban is megtermelte a maga 31,3 kilotonnáját, ami a kelet-borsodi szénmedence átlagviszonylatában közepesnek számított az akkor üzemelő bányák között.

1945–1948-ig országszerte szénhiány volt, különösen a háború után

A bányatelep bejárati útja

A bánya főépülete ma

következő években. Hiába volt termelés, mely elegendő lett volna az országnak, ám eleinte szénnel fizettük (nem is volt másunk) a jóvátételt Jugoszláviának és főleg a Szovjetuniónak...

1950-től, következő lépésként országszerte a termelés növelése lett a cél.

Berentén 1952-ben 70,1 kt volt az éves széntermelés, 1953-ban ugrott fel hirtelen 152,6 kt-ra éves szinten. A 150-200 kt volt Berente bányára a jellemző mutató, egészen 1969-70-ig amikor Berente bánya széntermelése csúcsra jutott. Az 1952-53-as termelésnövekedésben nagy szerepet játszott a berentei ipari koncentráció létesítése, a Borsodi Kooperáció és a Borsodi Hőerőmű létrehozása.

A termelés növekedéséhez elengedhetetlen volt a gépesítés. Ez időszakban az egyeduralkodó kamrafejtés mellett egyre nagyobb teret kapott a frontfejtés. Megjelentek a Báti típusú rablóvitlák, a rázócsúszdák helyett a láncos vontatók, a kaparók és a vég nélküli kötélvontatású szállítóberendezések, ... stb.

A fejlődő technika rengeteg újítást, kísérleti jellegű gépet is hozott:

A bánya főépületének bejárata ma

Berentén például a lengyel gyártmányú WLE-50 típusú véselőgéppel az elővájásokon és frontfejtéseken kívánták a kézi vésélést megszüntetni. Nem járt eredménnyel. Az első ötéves terv idején a Barcikai Hőerőmű (kiserőmű) bekapcsolódott az országos hálózatba, így állandó lett a többi bánya mellett a Berentén lévő bánya áramellátása is. Tíz év alatt, vagyis a háború befejezése óta a borsodi szénbányák között Berente is sokat fejlődött. 1955 és 1965 között válik Berente szénbányászata nagyüzemivé. A borsodi szénbányák összességükben 20 év alatt, tehát 1965-re érték el országos színvonalukat.

1969-ben Berentén újabb kísérleti fejlesztés, kísérlet kezdődött. A Schwarz-Wild biztosítású frontfejtést a 60 kW-os motorteljesítményű KWB-2 maróhengerrel látták el, de ezzel, mind a 125 kW-os KB-125Z típusú géppel nem lehetett a szilikátos telepet elfogadható módon jövesztetni, bár több típusú és késelrendezésű jövesztőtárcsával is próbálkoztak. A biztosító- és marógépet Edelénybe telepítették át.

1968-ban Berentén az 1,2 méteres II-es telepben Schwarz-Wild biztosítóberendezést helyeztek üzembe. A maróhenger azonban nem tudta jövesztetni a kovás réteget.

BERENTE ÉVES TERMELÉSE 1946-TÓL AZ 1977-ES BEZÁRÁSIG

A termelési számok kt-ban, azaz kilotonnában értendő. (1 kilotonna = 1000 tonna); ld. 1. számú táblázat.

1946-ban a Kelet-borsodi szénmedence összesen 949,5 kt szenet adott.

Ebből a Berente-táró	31,5 kt
Nagymál	18,1 kt
Kötéalalja	<u>6,6 kt</u>
	56,0 kt

széntermeléssel vette ki részét.

Évek	Termelt szén (kt)	Dolgozók száma	Fizikai dolgozók
1946	31,3		
1947	57,1		
1948	74,9		
1949	57,4		
1950	62,4		
1951	47,7		
1952	70,1		
1953	152,6		
1954	157,4		
1955	152,9		
1956	144,1	708	636
1957	136,5	672	625
1958	134,9	696	644
1959	139,8	690	639
1960	151,1	729	679
1961	173,7	857	794
1962	176,5	863	785
1963	188,3	630	566
1964	183,9	958	871
1965	147,4	919	838
1966	169,7	1054	978
1967	159,9	933	865
1968	177,7	924	848
1969	226,9	895	818
1970	253,0	908	831
1971	240,0	924	846
1972	186,0	918	838
1973	171,2	854	773
1974	144,3	687	613
1975	127,8	673	604
1976	127,9	598	563
1977	60,3	343	325

1. számú táblázat

A medence 29 bányájának évi átlagtermelése 32,7 kt, akkor Berentetáró a 31,3 kt-ás termelése majd átlagos. Ezzel a széntermelési nagysággal a 29 bánya között a 11. volt nagyságrendben.

A Nagymál és a Kötéalalja még 1948-ban termelt egy keveset, majd bezárták.

Berente bánya éves termelése 1969-ben lépte át a 200 kt-ás határt (226,9 kt) és 1970-ben futott csúcsra a maga 253,0 kilotonnás éves termelésével.

Sem azelőtt, sem azután berentei bánya éves szinten nem adott ennyi szenet. A háború előtti évek történetében együttesen sem, pedig volt, mikor 4-5 bánya is üzemelt egyszerre.

1970-ben, Berente termelésének csúcsra futása idején a kelet-borsodi szénmedence összesen 1868 kt szenet termelt, egy bányára jutó átlag 270 kt. Berente bányája ekkor majd átlagos termelésével a 9. helyet foglalta el.

1970-ben az Adriány bánya 799,9 kt termelése volt az első helyen. A Kelet-Borsodi szénmedence történetében a legmagasabb évi termelésében 1982-ben Lyukóbánya az örökös első, évi 1269 kt-ra rúgott a szénkitermelése. A bővös 1000 kt közelében még Feketevölgy volt 1979-ben, pontosabban 947,5 kt-val, de nem érte el az álomhatárt, mint ahogy Lyukóbányán kívül senki más sem.

Berente e táblázat alapján Nagymál és a Kötéalalja 1946-47-48-as termelésével összesen 4575,8 kt szenet adott az országnak. Az utolsó berentei akna 1977. augusztus 15-én zárt be.

BERENTEI BÁNYÁK SORSA I.

A Sajókazinczi székhelyű Gazdasági Kőszénbánya Vállalat három tárója:

az Erzsébet táró,

az Új táró

és az Árpád táró

lejáratai a BC IV-es portájával szemben az erdő felé voltak. Ezek a lejáratok az üzemek építésekor eltűntek. A háború után ezt a bányát hívták Nagymálnak, egyébként ezt a bányát kötötték össze a Sándor táró vágataival.

Az Erzsébet táró 1935-ben szűnt meg.

Az Új táró, más néven Május 1. táró nem sokáig működött, inkább szénport adtak innen a felszínre. Az Új táró faácsolt, fogazott kis táró volt. Bejárata a bánya területén a fürdő és a rakodó között volt (?).

Keretterv formájában Záhorszki László bányamérnök készítette el 1995-ben megbízás alapján Berente összes bányájának lejárati és szellőzőaknai részeinek biztonsági tervét. Nagy volumenű munka volt. Meg kellett keresnie az 1920-tól nyitott összes bánya lejárati helyét, s olyan tervet, költségvetést kellett készítenie, hogy a lejáratok balesetmentesek, zártak legyenek, s megfeleljenek a tájba, a környezetbe olvadó esztétikumnak is. A megmaradó utolsó bánya Berente bánya néven futott 1977-ig. Csak ezen az egy bányarészen (ami már nagy kiterjedésű volt) 6 légaknát lehetett találni. A légaknák lezáródásánál is ugyanazon követelmények alapján kellett eljárni, mint a lejáratokénál. Csak magának a 6 légaknának (kerettervi) lezárási költsége több mint tízmillió forintba rúgott. Emlékszem a Gulyás Ferenc telekjén (a hármashatártól jóval visszább a BC fölötti tetőn) lévő légakna föld feletti részére. Majd két méter átmérőjű föld fölé kb. másfél méterre kinyúló, alig deszkázott lejárátú volt. „Rossz, élénk” gyermekek Mekkája lehetett volna. Betömedékeltek, földdel egyenlővé tették, most ültetni lehet a területe helyére!

Záhorszki László

Záhorszki László bányamérnök készítette el a berentei bányák lezárása

mellett az egész bányatelek (Kazincbarcika I. és Sajószentpéter I.) aknáinak bejárati és légaknai nyílásainak lezárási tervét Herbolyától félkaréjban egészen a Harica-völgyig. Az egyesített és bővített bányatelek nagysága 54,93 négyzetkilométer. Átlagos hosszúsága 9 km-re, szélessége 6 km-re tehető.

Érdekességként egy felsorolás Záhorszki László munkájából, hogy a Sajószentpéter I. és a Kazincbarcika I. fedőnevű összevont bányatelek (ahová Berente is tartozott) bányái mikor zártak be.

Kakucs-táró	1967.
Béke-lejtakna	1967.
Harica-lejtakna	1968.
Sajószentpéter II.	1968.
Sajószentpéter III.	1972.
Berente-táró	1977.
Tervtáró I-II.	1986.

BERENTEI BÁNYÁK SORSA II.

Az első lejtősakna, melyet 1920-ban a Waldman-Princ kettős nyitott

A Sándor táró bejárata 1.

A Sándor táró bányalejárata

meg 1920–26. között adott szenet. 1926-ra kimerült, bezárták.

Bányalejárata: a felhozoló után balra a mai bányaterületen.

Az 1926-ra elkészült Sándor táró, későbbi nevén Berente-táró egészen 1977-ig, bezárásáig folyamatosan termelt. A mai bányaterület után, már a BC területén, balra a meddőhányótól kb. 80 méterre van a bánya lejárata. Le van rácsozva és kb. 50 méternyire a száj-tól le van falazva.

A bezárás után (1977. augusztus) még sokáig látszott a lejárati ívhomlokon ez a felirat:

SÁNDOR TÁRÓ 1924.

A Sándor táró bejárata 2.

1926-ban a Sándor táróval egyidőben nyitották meg a Baglyas nevű tárót, mely még a II. világháború után is működött. 1927-ben a betársult Mánik Sándor neve után ezt a két tárót hívta a köznyelv a Mánik-féle bányáknak.

A Barkóczy-féle bánya helye a berentei legelő alatt az erőmű területe felé esett, facsillós lószállítással, azon a tájon, ahol ma fordul be a 26-os főútról az út, még a BC mostani vasúti kijárója előtt.

A Sugár-féle bánya (ahol Fürjes Dániel volt a vezető gépész) a BC veszélyes hulladékártórájától balra volt található, itt volt a lejárata is. Még ma is fellelhető lejárátának bebetonozott része, amit Záhorszki László bányamérnök 1995-ös kerettervében pontosabban meghatároz.

DR. DOHÁNYOS PÁL (1934)

Rögtön az egyetem elvégzése után kerültem Berentére körzeti orvosként. Így két orvosa is lett Berentének; Dr. Bojárnszki Dezső kollégám és én. Mindez 1958-ban, ősszel történt. Egyetemi éveim alatt nőttem, s amikor nejemmel ideköltöztünk a faluba, kislányom már betöltötte az egy évet. A Malinovszkij út 6-ban, a II. emelet-re kaptunk lakást (ma a Bajcsy-Zsilinszky E. út 15. sz. a Hőerő-lakótelepen).

Kollégámmal úgy volt megosztva a körzet, hogy enyém volt a Petőfi úttól Kazincbarcika felé eső terület. Hozzám tartozott a szénosztályozó, az akkor még a bánya területe mellett lévő Aknamélyítő Vállalat, meg persze a bánya, ahol abban az időben elég nagy volt a dolgozói létszám. A Petőfi úttól Sajószentpéter felé eső rész, a falu és a többi vasúton túli ipari üzem pedig Bojárnszki kollégámhoz tartozott.

Nejem 1958-tól 1960-ig két évet laboránsként dolgozott a szénosztályozón, utána hozzám került asszisztensként és berentei ténykedésem alatt végig mellettem volt. 1973-ban már a város főorvosaként dolgoztam, az egész egészségügyi vonal, rendelők, a kórház, orvosi hálózat vezetője lettem 1988-ig, nyugdíjba kerülésemig. Most hetvenedik évemet taposom, s kazincbarcikai lakásomban élek nejemmel. Lányom férjhez ment, unokám is van, lányom háziorkosként dolgozik itt a városban.

DR. DOHÁNYOS PÁL VISSZAEMLEKEZÉSEI

1958-ban már csak a Sándor táró lejárata, amit akkor már Berente bányának hívtak, volt meg.

Orvosi praxisom megkezdésekor 1958-ban a bányát egy Hajnal Tibor nevű bányafőmérnök igazgatta, s szervezetileg Berente a Bükkaljai Bányüzem egyik bányája volt.

1960 környékén Demeter Tibor bányafőmérnök,
1965-ben Smaraglai György,
1968-tól Kalló József,
1971-től Záhorszki László lett a bánya főmérnöke,
ezekre a nevekre és időkre emlékszem.

Azokban az időkben Miskolcig már betonból volt a 26-os főút, persze nem ilyen minőségben, akkor betonlapokból volt a műút. Berentén a Hőerőmű indulása után már volt, illetve akinek kellett, lehetett mindenkinek villanya.

1960-ban Sajószentpéterről a szénosztályozó épületébe költöztek a bányamentők. Innen 1998-ban költöztek el Lyukóbányára. Amikor Sajószentpéterről a szénosztályozóra költözött a bányamentők központja kevesebb, de később 6-700 fő volt már a taglétszámuk. Ihász Sándor volt a vezetőjük, később Pothorányi Sándor, s úgy tudom Lyukóbányán most Rajz Mátyás az utolsó vezető a bányamentőknél.

A falu útjai a 60-as évek elején lettek szilárdak. A hatvanas évek elejéig két út, a Petőfi út és az iskola melletti út jött le a 26-os főútig. Még ma is meg van a BC területén a régi iskola épülete. Ezt a két utat zárta le az akkori B.V.K.

Emlékszem, a bánya felé, de inkább a mostani Kötélpálya Üzem alatt jóval a 26-os főúttal párhuzamosan a Zója utca teljesen megszűnt létezni. A bányának az orvosi rendelője a főépület végén volt. A főépületben öltözők, irodák és felozoló működött. A felozolás azt jelentette, hogy műszakkezdés előtt névsort olvastak a kezdő harmados műszaknak. A jelenlévők „igennel, jelennel” igazolták, hogy dolgozni megjelentek. Ugyanekkor történt meg a föld alatti munkahelyek elosztása is.

1958-ban, amikor Berentére kerültem, a környék ipari üzemeiben még javában folytak az építkezések. A Hőerőműtől a szénosztályozóig 8 nagy baraképület volt amikor a Hőerőt építették tovább. Akkor még voltak rab építők is.

A mai BC IV-es porta környékén szintén 8-10 baraképület állt, itt laktak a létesítményeket építő katonák.

ID. POGÁNY LAJOS, NYUGDÍJAS BÁNYATECHNIKUS

1929-ben születtem Berentén. Gyerekkoromat is itt töltöttem az Arad utca 46-ban, mely most a József Attila út 30. címet viseli, s mely jelenleg ifj. Pogány László boltja és portahelye.

Négyen voltunk testvérek; Dezső, József és Anna, valamint jómagam. 1941. júniusának 5. napján (a 6. osztály befejezése után) kezdtem el dolgozni kerékpáros küldöncként a bányánál itt Berentén, s emlékszem 60 fillért kerestem, amiért 30 darab kétfilléres csokit lehetett abban az időben venni. Persze, az akkori csokikat nem kell a mai tábla csokikhoz hasonlítani...

Az iskolai szünet befejezése után Héczei Kálmán tanító úr értesített: jó tanulmányi eredményeim okán el kell kezdenem a 7. és 8. osztályt. Be is fejeztem, s már munka mellett végeztem el Miskolcon az I. számú fiúiskolában a polgárit.

1948. szeptember 2-án volt az évnyitóm a Pécsi Magyar Királyi Állami Pécs Antal Bánya- és Kohó, Mélyfúró Ipari Középiskolában. Tanulmányaim előtt voltam már csilés, segédvájár, vájár, a pécsi iskola után viszont Kurityánba kerültem főaknásznak. Később rövid ideig Ormosbányán és Edelény bányájában folytattam, innen kerültem vissza a szülőfalumba, üzemelő bányához. Egészen 1977-ig itt dolgoztam, majd miután a bányát bezárták, még 4 évre átkerültem Putnokra. 1981. január 5-én kerültem nyugdíjba, immár 23. éve.

Pogány Lajos húsz évesen

1952. május 15-én vettem feleségül Köntös Rózsikát, de elváltunk. Ő 2001 januárjában távozott az élők sorából. 1956. május 10-én újra meg-nősültem, két fiú; Lajos és Dezső és egy lány; Margitka született második házasságomból, akik 46, 44 és 39 évesek.

1984. júniusától újra egyedül élek. Szeretem Berentét, engem ideköt ifjúságom, ide kötnek emlékeim, s egész eddigi életem, s most nyugdíjas életem is...

id. Pogány Lajos
nyugdíjas bányatechnikus

KÖTÉLPÁLYÁK

Feladatuk a kapcsolt bányák szenének a Szénosztályozóba szállítása volt. A Kötélpálya Üzemegység feladata a szállítópályák és a gördülőállomány megelőző, javítási, karbantartási munkálatai. 1979-ben a kötélpálya-rendszerek összes hossza 25,8 km.

A kötélpályaüzem udvara

Csillék a fák magasságában

Csillék a falu fölött

Ebből a ma is üzemelők a következő hosszúságúak:

- 7,6 km a Lyukóbánya-Kondó átadóállomás közötti szakasz
- 6,1 km a Kondó-Berente középállomás közötti szakasz
- 0,642 km a Berente középállomás–szénosztályozó közötti függősin pálya hosszúsága;
- 14,342 km a jelenleg is üzemelő kötélpályarendszerek hosszúsága.

1979-ben az összes, 25,8 km hosszú kötélpályarendszer a ráállított bányák széntermelésének 40 %-át hozták be a szénosztályozóba.

A 2003-ban működő 14,342 km hosszú rendszerek Lyukóbánya széntermelésének jelentős részét hozzák be a szénosztályozóba.

Fellelhető adat szerint 1965-ben a Kötélpálya Üzemegységénél 222 ember dolgozott.

HERBOLYA–KAZINCBARCIKA VASÚTÁLLOMÁS:

Emlékszem, 1964-ben tanuló koromban még utaztam a Herbolya tervtárótól Kazincbarcika vasútállomásig közlekedő keskeny nyomtávú kisvasúton. Bár személykocsijában nem lehetett egyenes derékkal megállni, mégis, viszonylag kényelmes volt az út. Ami azt illeti, teherszállító „vagongái” sem voltak túl nagyok. Rendeltetésszerűen e kisvasúton szállították a kibányászott szenet a „Nagyállomásra”, ahonnan elosztva, nagy vasúti kocsikon jutott el a fogyasztókhoz. Ezen a kisvasúton jutottak el a barcikaiak és a környékeliek a bányához munkába és onnan haza.

A kisvasút funkcióját egy 1966-an beindult kötélpálya vette át, s lassanként eltűnt teljesen a nyomvonala is az épülő városban.

TERVTÁRÓ-BERENTE KÖZÖTTI KÖTÉLPÁLYA

A tervtáró-Berente közötti kötélpálya hossza 6,4 km volt. Több mint 150 tonna szenet szállított a szénosztályozóba, pontosabban, a Berente bányánál kezdődő függősinpályáig, ahonnan a függősinpálya vitte tovább végcélja felé. A csillék, vagyis az úgynevezett „teknők” között 64 méter volt a távolság és 2,4 méteres másodpercenkénti sebességgel haladtak. Visszafelé sem mentek üresen, mert vitték a meddőt, amit

automatikusan ürtettek a herbolyai meddőhányóra. A bánya bezárása, 1986. után a kötélpályarendszer ezen a szakaszon végleg leállt, s le is bontották tartozékaival együtt.

EDELÉNY-SZÉNOSZTÁLYOZÓ KÖZÖTTI KÖTÉLPÁLYA

Az Edelény határában működő bányából bejött első csille (teknő) szenet Berente 1954. november 6-án fogadhatta. A kötélpálya közvetlenül az osztályozómű 18-as szintjére léptette be a csilléket. A kötélpálya hossza 5 km volt. Szállítóteljesítménye óránként 126 tonna. A csillék a mostani Borsodi Vízüzem területéről indultak és az Osztályozó 18-as szintjén automatikusan ürtettek. A bánya leállása után ez a kötélpálya is teljesen megszűnt.

LYUKÓBÁNYA - KONDÓ-BERENTE KÖZÉPÁLLOMÁS

A leghosszabb kötélpályaszakasz Lyukóbánya és Kondó átdadóállomása között közlekedik. 7,6 km hosszú, óránkénti szállítókapacitása 180 tonna szén. Első szállítmányát 1962. nyarán fogadhatta az osztályozómű.

A kondói átdadóállomás és Berente középállomás közötti szakasz hossza 6,1 km. Teljesítőképessége ugyancsak 180 tonna óránként. A Kondón üzemelt bánya leállítása után is üzemben maradt az átdadóállomás, mert innen jut tovább Lyukóbánya szene a Berentén (bányaterületén) lévő középállomásra. A középállomástól már függősín pályán érik el a csillék az osztályozót. E szakasz hossza 642 méter, 1961-ben állították üzembe és jelenleg is üzemel.

ADALÉKOK A KÖTÉLPÁLYÁK FEJEZETHEZ

A Kötélpálya Üzem ami a KOSZGÜ szerves üzemének számított 2004. január 1-jével megszűnt. Közel száznegyven ember maradt munka nélkül. Egy mérnök kft. vette meg, azt majd csak a jövő igazolja, hogy milyen célból.

KÖNNYŰBETON- ÉS SZIGETELŐANYAG-IPARI VÁLLALAT KAZINCBARCIKAI KÖNNYŰBETONGYÁRA

1963 negyedik negyedében lépett üzembe Magyarország akkor első gázszilikát-, gázbeton gyára, rövidített formában a Könnyűbetongyár. Lengyel tervek alapján épült 1961 és 1963 között. A gyár helye a Sajó és a vasút között az Ipari út Sajószentpéter felé eső végén Sajószentpéter határában terület el. Döntő szempont volt helyének kijelölésében a Hőerőmű közelsége, ahonnan a gázszilikát alapanyaga jött át; az erőmű porszénhamuja. A gőzt 24 atmoszférával ugyancsak a Hőerőmű szolgáltatta.

A Könnyűbetongyár 200 millió forintos beruházás volt, évi száznyolcvanezer köbméter gázszilikát termelési tervvel, ami 102 millió kisméretű téglának felel meg.

Az alapanyaghoz, a porszénhamuhoz (amivel a Hőerőmű, mint hulladék anyaggal már nem nagyon tudott mit kezdeni) Hejőcsabáról és Bélapátfalváról hozatta az üzem az égetett meszet, kötésszabályozóként pedig gipszkövet használt. Duzzasztóanyagként pedig emulgátorral kevert alumíniumpasztát tettek az alapanyagba. Az ezeket az anyagokat tartalmazó elkevert nyersanyagot acélsablonokba öntötték, ahol az alupaszta hatására megduzzadt, pórussá vált. A félkemény gázbetont vagy szilikátot méretre vágták és nagynyomású gőztérben magas hőfokon érlelték. Az építkezések kedvenc anyagává vált a gázbeton: könnyebb, négyszer könnyebb a betonnál, háromszor könnyebb a hagyományos téglánál, viszont hő- és hangszigetelő képessége többszöröse az addig használt hagyományos építőanyagokénál, sőt azoktól könnyebben megmunkálható. Hátránya viszont, hogy vízfelvételre hajlamos és nincs olyan ütés- és rázkódás-ellenállása, mint a téglának vagy betonnak. A gyártást indokolta az is, hogy 1973 és 1978 között még bőven nőtt a magánépítkezők tábora. Nagyon sok más célépület felhúzására is alkalmas a szilikát (kommunális, kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági épületeknél). Végül is a családi házak építői voltak a főbb vevők.

A próbauzemtől 1979-ig a dolgozói létszám 400-440 fő között változott, attól az időtől lecsökkent 370-380 főre. Közben maga a gyártás is folyamatosan korszerűsödött, kiküszöbölve ezzel a nehéz kétkezi

fizikai munkát. (Ezt a célt szolgálta például a csehszlovák Poring-eljárás bizonyos elemeinek átvétele.) A gépesítés egyben a kapacitás bővítését és a minőség javítását is célozta.

A gázbeton falazóblokk 1977-ben Kiváló Áru címet nyert. 1977-ben szükségessé vált az őrlőmű kapacitásának bővítése, hogy ki tudják elégíteni az igényeket.

A gyár termelési értéke 1977-ben már majd 200 millió forint volt, pontosabban 190,83 millió forint.

Megszűnt, mint üzem. Tudomásom szerint a Borsodchem Rt. tulajdona, mely cég raktározásra használja. 1999-ben a Könnyűbetonggyár (utolsó) igazgatója Prímás Péter volt. Még a gyár megszűnése előtt elkészült egy többmilliós beruházás, úgy 1998 környékén üzemelték be. Egy vákumos gép, amely a levágott anyag felületét „leszippantotta” volna. Ezt a beruházást a gyár már nem hasznosította Berentén.

BETON- ÉS VASBETONIPARI MŰVEK

2. SZ. ÜZEME

A népnyelv ezt az 1959-ben létesített üzemet csak röviden „Nehézbetonggyárnak” hívta, központja Miskolc volt. Eredetileg beton bányáivek, bányafalazó elemekgyártására indították, de kevéssel később már útelemeket is készített, 1967-ig mindezt kézi gyártással.

1968-ban az üzemet gépesítették, modernizálták. Ekkor csökkent az előállítói dolgozók létszáma a gyár kapacitása viszont ugrásszerűen nőtt.

1973-ban egy új 22 milliós beruházást fejeztek be az üzemben korszerű gyártó-csarnokkal, mely újabb termelésnövekedést eredményezett. Az elemek természetes érlelése miatt hatalmas tárolóterrel rendelkezik. Az alapanyag a gyártáshoz Alsózsolcáról érkezik. Fő terméke később már nem a bányafalazó elem volt, hanem fődémbélés-elem, járdalap és a szegélykő lesz. Csinálnak még itt kerítéselemet, víznyelő aknák elemeit, mozaiklapokat, medertámasztó elemet stb. Értékesítenek transzportbetont is.

A fődémbélés-elemekből 1979-ben már országos igényeket elégítenek ki. A járdalap, szegélykő csaknem teljes mennyisége Kazincbarcikára kerül.

1970-ben az üzem 30 776 000 Ft, azaz harmincmillió forint termelési

értékkel bír, ez a szám 1977-ben már nyolcvanhárommillió-nyolcszázkilencvenhétezerre, tehát majd háromszoros össztermelési értékre emelkedik.

BORSODI HŐERŐMŰ VÁLLALAT

1924-ben a Borsodi Szénbányák Rt. hőerőműje már üzemelt Kazincbarcikán. Ez a kis erőmű a környék villamosításában is nagy szerepet játszott. A barcikai erőmű 1957-ig folyamatosan, 1962-ig mint csúcserőmű üzemelt. Egy évig az akkor új Borsodi Hőerőmű melegtartaléka volt, ezután teljesen megszűnt mint áramszolgáltató. 39 évig termelték itt az áramot.

A Borsodi Hőerőmű, régebbi nevén Berentei Hőerőmű létrehozását az ötvenes évek eleji rohamosan növekvő energiaigény indokolta, de felépítése szükségessé vált az ország villamosenergia-ellátásának tervszerű egységesítése miatt is. Része volt az ún. Borsodi Kooperációnak.

A község alsó határánál a Sajó melletti Malomároknál kezdődött meg építése 1951-ben.

Kettős feladatául tűzték ki az épülő erőműnek az országos villamosenergia-hálózatba termelését és a környék (épülő) üzemeinek villamosenergia-ellátását.

1952. október 1-jén megalakul a Borsodi Hőerőmű Vállalat. 1957-ben fejeződik be az erőmű építése, amikor is üzemelő személyzetét főleg a barcikai erőműtől irányították át ide Berentére. Az induló erőmű teljesítőképessége 194 MW, ami a hazai, vagyis Magyarország villamosenergia-teljesítőképességének a 20 %-a volt. A Tiszapalkonyai Hőerőmű megépítéséig ez volt az ország legnagyobb erőműve. Építésének, indulásának legnagyobb előnye országosan; a közvetlen szénellátás több évtizedre biztosított volta, és a Sajó, valamint a Boldva közeli vize. (Akkor még fűrt kutakból is volt igény a vízre.) További előnye, hogy a ráépülő közeli üzemekhez kicsi hálózati veszteséggel jut, jutott el az áram. Ugyanez jellemző a hő-energia továbbítására is.

Az erőműnek 1953-ban (megalapozatlan tervek szerint) már üzemelni kellett volna. Hátráltatták a késve elkészült (építészeti) tervek, az építési

munkák, a tervtől eltérő építészeti módosítások, anyagihiány stb.

1955. februárjában megtörtént az első párhuzamos kapcsolás, s ezzel megindult az első gépek próbaüzemelése.

Az erőmű kivitelezésében 11 NDK-s cég vett részt, a hazaiak között ott találjuk a Láng Gépgyárat, a Ganz Villamossági Gyárat, az Április 4. Gépgyárat, a 31. sz. Építőipari Vállalatot, a Villanyszerelő Ipari Vállalatot és a Villamos Erőmű Tervező Vállalatot.

1955 decemberében az erőmű beépített teljesítménye már 90 MW volt. Teljes kapacitását a 194 MW-ot 1958-ban érte el.

Míg 1955-ben szénfogyasztása 382 ezer tonna volt, 1958-ban már ez a mennyiség 1,6 millió tonnára emelkedett. A teljes felfutás után a fajlagos kalóriefogyasztást sikerült 3720 kcal/kWh-ra lecsökkenteni.

1954-ben 281 az állományi létszám, 1955-ben 616 dolgozóra emelkedett ez a szám.

1955-ben 263 millió kWh villamos energiát termelt a Borsodi Hőerőmű, ebből 231 millió kWh megy távvezetéken az országos rendszerbe.

Az üzem teljes felépítése meghaladta az 1,5 milliárd forintot, ami akkori értékén horribilis összeg volt.

Már a felfutás évében, 1958-ban megkezdődött az erőmű korszerűsítése, a megnövekedett gőz és melegvíz miatt, a BVK részére vegyileg kezelt víz igénye miatt. Még ezekhez hozzájött a Könnyűbetongyár pernyeigénye is.

FŐBB BERUHÁZÁSOK:

- 1958-59: A szénátvétel munkáját megkönnyítő mintavételezés megvalósítása.
- 1959-1960: Megépült a 120 kV-os segédsín és megtörtént a 120 kV-os gyűjtősín-rendszer hosszanti megosztása.
- 1959-1963: A szénőrlőmalmok teljesítményét jelentősen megnövelték.
- 1961: Az egyre növekvő hőszolgálati igények kielégítésében döntő jelentőségű lépés volt a VIII-as helyszámú fűtőgép beépítése.
- 1963: Megindult a hőszolgáltatás a PVC-gyáregység felé. Üzembe helyezték a 100 t/h-s vegyi vízelőkészítőt.
- 1963-1965: Elvégezték a kazánok átcsövezését.
- 1965: A földgázpóttüzelés megkezdése.

- 1966: A víz-gőz rendszer ellenőrzésére központi mintavételező és ellenőrző laboratórium létesült.
- 1967: 300 t/h teljesítményűre bővítették a vegyi vízelőkészítő üzemet, mely így az ország egyik legnagyobb sóalanítója lett. Megindult a minőségi vízszolgáltatás. A PVC-gyár ionmentes vízigénye következtében bővült a Borsodi Hőerőmű „termékválasztéka”.
- 1968: A város üzeleinek egyre növekvő hőigénye miatt a fűtőközpontba egy új ellennyomású turbina került beépítésre, mely a hőszolgáltatás kibővítését tette lehetővé. A vegyipari termelés biztonságának érdekében kiépültek a 35 kV-os önálló rendszerek a BVK üzemei felé.
- 1973: Jelentősen kibővült a kommunális távfűtési rendszer.
- 1974: Megkezdte működését az indítási gőzhasznosító berendezés.
- 1975: A jobb munkakörülmények megteremtése és a kezelői létszám csökkentése céljából megtörtént a kazánok kezelésének blokkosítása. A zagyeltávolítás üzembiztonságának fokozása érdekében üzembe helyezték a csőkamrás zagyeltávolító rendszert.

1975-ig mintegy 500 millió forintot fordított beruházásokra, korszerűsítésekre a Borsodi Hőerőmű. Az ötvenes évek végére kialakult szakmai törzsgárdája.

1977-ben a vállalat 25 éves fennállásának idején a következő üzemek voltak a Borsodi Hőerőmű területén:

SZÁLLÍTÓÜZEM: Feladata a szén szállítása és tárolása, a salak és a zagy eltávolítása. A Központi Szénosztályozóból egy 1,8 km hosszú gumiszalag szállítórendszeren jön át a Hőerőműbe a szén. Kisegítésként jöhet közvetlen vasúton is, ekkor kettő vagonbuktatója is van az erőműnek.

Az erőműben ez időben naponta 5000 tonna szenet tüzelnek el. Ha széntéren tárolt szénből táplálják az erőművet, akkor innen a szenet egy markolóval ellátott daru szedi fel, a szalaghídra emeli, a szalaghíd szállítószalagjai a kazánok hombárjaiba továbbítják.

KAZÁNOK: A gőzfejlesztést 10 db EKM Bergmann-Borsig gyártmányú szénportüzelésű kazán biztosítja. Egy kazán névleges teljesítménye 100 tonna/h gőztermelés, 76 atmoszféra nyomáson és 495 Celsius fokon.

A szén őrlését, szárítását, befűvását kazánonként 4 db 12 t/h teljesítményű ventillátormalom végzi. Az égéshez szükséges levegőt 2 db nyomóventillátor nyomja egy lég-előmelegítőn keresztül be a tűztérbe. A füstgáz szívóventillátoron keresztül jut a kéménybe és a szabadba. A füstgáz által szállított pernyét egy mechanikus leválasztó szűri ki. A pernye nagy részét a Könnyűbetongyár dolgozza fel. A felesleges pernye és sálak a zagyterre továbbítódik. A kazánok begyűjtása olajjal, illetve földgázzal történik. A kazánokban termelt gőz gyűjtősínes rendszeren keresztül jut a turbinákra.

TURBINAÜZEM: A turbinák részben kondenzációs, részben pedig elvételes ellennyomású gépek.

A kondenzációs turbinák termelik valójában az áramot, az elvételes ellennyomású gépeknél az áramtermelés másodlagos, itt a gőz a főtermék.

Az indulási beruházások idején 6 db Láng-BBC típusú kondenzációs turbinát telepítettek alapteljesítményük egyenként 26 MW, amit 32 MW-ig lehet fokozni. Ezeknél a gépeknél a munkát (áramot termelő) végző gőz kondenzátorokba csapódik le. A kondenzátort a Sajó vizével hűtik. (Itt vízszegénység idejére van egy tízezer köbméteres hűtőtorony is.) A lekondenzált gőz vizét újra visszaforgatják az alaptartályokba, ahonnan tápszivattyúk visszanyomják a kazánokba.

A hőszolgáltatást három fűtőturbina végzi. Az első időszakban egy 90 t/h gőznyelésű 5 MW teljesítményű elvételes ellennyomású fűtőturbinát építettek be. Később egy 5,8 MW teljesítményű 32 t/h gőznyelésű elvételes turbinát. A harmadik beépített turbina 10 MW teljesítményű 90 t/h gőzelnyelésű fűtőturbina.

VILLAMOS ÜZEM: Szabadtéri transzformátorállomásból, villamos kapcsoló berendezésekből és villamos vezérlőből áll. A turbinák generátort hajtanak gőzenergiával, a generátorok fejlesztik az áramot, aminek egy része kimegy a közeli üzemekbe, persze transzformátorokon keresztül, többi része szintén transzformátorokon keresztül az országos hálózatba jut.

Kilenc generátor van. A 120 kV-os és 35 kV-os rendszer közötti kapcsolatot 3 db 36 MVA-es kooperációs transzformátor biztosítja. A 120 kV-os rendszer 5 távvezetéken kapcsolódik az országos hálózatba.

Az üzem önfogyasztását hét kisebb teljesítményű transzformátor biztosítja. Mindezen gépeket, berendezéseket a vezénylő irányítja, kezeli, szabályozza. A vezénylőnek közvetlen kapcsolata van az országos teherelosztóval.

VEGYI ELŐKÉSZÍTŐ ÜZEM: A régi termikus pótvízellátást a kazánokhoz 1963-ban egy 100 t/h sótalanító váltja fel. Ez biztosította a PVC ionmentes vízszükségletét is. (Napjainkban, 2003-ban, a BC Rt.-nek saját hőerőműve van, ami azt jelenti, hogy önmagának állítja elő a kondenzvizet a gyár, és a BC Rt. Vízüzeme állítja elő a szükséges ionmentes vizet.)

1967. óta egy új 350 m³/h teljesítményű sótalanító üzemel a Hőerőműben.

A Bódva vize tárolókból a meszes reaktorba, majd kavicsszűrőkre kerül. Ez a szűrt és előlágyított víz jut aztán az anion- és kationcserélőkre. A sótalan víz egy része a kazán tápvízartályaiba, a többi más fogyasztókhoz kerül.

JÁRULÉKOS LÉTESÍTMÉNYEI a hőerőműnek a műhelyek, raktárak, a vízkivételi mű és az üzemen kívül lévő pernyeátadó állomás.

1979. környékéig a Hőerőmű 1,6-1,8 millió tonna alacsony értékű borsodi por- és daraszenet használt fel 3865 és 4320 Tcal évi ingadozó hőértékkel.

A kazánok begyűjtéséhez tüzelőolajat használnak.

A Hajdúszoboszlóról vezetékén jövő gázból 1965. óta földgáz póttüzelést is használnak a tüzelés dúsítására, bár a gáz használata gazdaságtalan.

Jelen adatok a Kazincbarcika Földrajza című könyvből valók. (Kazincbarcika, 1979)

A könyvet Dr. Frisnyák Sándor szerkesztette.

A kötetet írták:

Dr. Boros László

Dr. Gööz Lajos

Hanusz Árpád

Dr. Kerényi Attila

Dr. Kormány Gyula
Dr. Papp Antal
Dr. Simon István
Dr. Süli-Zakar István
Dr. Szabó József
Takács István

A rendszerváltás privatizációs időszakában 1996 őszén elkelt a Borsodi Hőerőmű is. Új neve AES Borsodi Energetikai Kft. lett. Tulajdonosa amerikai cég. A Hőerőmű áramvásárlási szerződése lejárt, beszüntette ezért szénalapú termelését. A 2001 nyarán tervezett konstrukció szerint átáll az észak-magyarországi erdők rendszeres karbantartásából származó tűzifafűtésre. 2003-ban már két fatüzelésre átalakított kazán üzemel fűrészpórral, aprítékkal, fakéreggel. Így, a hőerőmű üzemelése 2014-ig biztosított. A Magyar Villamos Művek Rt. vezérigazgatójával, Pál

A régi Hőerő Klub bejárata

Lászlóval kötött vásárlási keretszerződése alapján szükség van a termelt áramra is az országos hálózatban.

Először John Grean vezette az Energetikai Kft.-t, utána Kiss Csaba lett,

a kft. ügyvezetője. Jelenleg Vécsi György, a kft. első embere.

Az erőmű megújulásával környezetvédelmi gondokat küszöbölt ki, s térségünkben az eddig megtartott munkahelyeken felül újakat is teremtett.

A KÖZPONTI SZÉNOSZTÁLYOZÓMŰ

Az 1950-es évek első felében elkészült Berentén a Központi Szénosztályozómű és az ehhez tartozó kötélpályarendszer. A központi osztályozó létesítését a térség 40 kisebb-nagyobb bányája szénelőkészítésének koncentrációja, egységesítése tette szükségessé két szempontból is. Az elavult kis osztályozóművek korszerűsítését, kapacitásnövelését nem lehetett volna tovább halasztani. Meg kellett oldani a különböző fűtőértékű és hamutartalmú borsodi aknaszénből az egységes minőségű nagyfogyasztói és háztartási szén előállítását. A központi osztályozó helyét a szállítási súlypont, a vasúti és közúti közlekedés adottságai, valamint a berentei hőerőmű telepítési lehetőségei alapján határozták meg. Generáltervezője a Bányászati Tervezőintézet volt. A beruházást az első időszakban önálló beruházási vállalat irányította, majd 1956-tól a Borsodi Szénbányászati Tröszt vette át ezt a feladatot. A kivitelezés 1951 májusában kezdődött el és 1954 novemberében helyezték üzembe az első osztályozó egységet, majd folyamatosan a többi is megépült. Kezdetben négy osztályozó egység működött, két gépegység töröként létesült, de később ezeket is osztályozó egységekké alakították át. Az ötszintes épület legfelső szintjére futott be a függősinpálya és az edelényi kötélpálya. A kézi ürítést 1972-ben automatizálták. A vasúton érkező szén vagonokból való ürítését öt ikerelrendezésű buktató végezte. A kiürített szenet gumiszalagok továbbítják vagy a széntárolóba vagy az osztályozóegységek feladó szintjére.

A közúton érkező szén 1973-tól úgynevezett szelesi átürítőn és bunkeron keresztül kerül az osztályozóműbe.

1986-ban a függőkötélpályákon szállított szénmennyiség aránya 40 %, a többi beérkező szén vasúton érkezik. A szénpályaudvar forgalma naponta 11 kt, szélsőséges esetben elérte a napi 20 kt-t is.

A szénpályaudvart a kezdettől folyamatosan korszerűsítették. 1966-ban kezdődött el a három vágányhídmérleg és a szalagmérlegek szerelése. Ez évben teljesen felújították a pályaudvar-világítást. Megvalósult a 35 kV-os

energiaellátás. Fürdőt bővítettek, teret burkoltak, a száraz osztályozás hatékonyságára, illetve annak javítására rezonáns rostákat szereltek be.

1967-ben az osztályozó mellett kockaszénkiadó létesült a lakossági ellátás javítására, a közúti szénkiadáshoz. A meddővel kiválogatott félterméket aztán az erőmű használta fel. Az osztályozómű tervezésekor javított szén (mosott, tisztított) előállítására nem volt igény. A gépi jövesztés aprította és megemelte a szén meddőtartalmát, tehát romlott minősége.

1970-ben az osztályozón 30 tonna óránkénti kapacitású mosót építettek az edelényi diószén meddőjének leválasztására. A kísérletekből kitűnt, hogy minőségjavulás csak a nedves osztályozástól várható, a kézi válogatás nem alkalmas minőségi szén előállítására. Ezek az évek egyébként a mennyiségi szén növekedésének emelése jegyében teltek. (Berente bányája, ha visszalapozunk a termelési táblázathoz, ezekben az években – 1969-70-71-ben – érte el csúcstermelését.)

Végül is az osztályozóműben hosszú latolgatás, totojázás után 1981 júniusában kezdték el építeni a nehéz szuszpenziós mosás technológiájának berendezéseit. Első ütemében a durvaszén nehéz szuszpenziós, háromtermékes dúsítására alkalmas mű készült el. Ehhez kapcsolódtak a művet kiszolgáló létesítmények: a magnetitároló, a vízgazdálkodás gazdaságosságát biztosító DORR-sűrítő, a keletkező iszap tárolására alkalmas iszaptré, zagyvezeték, a pótszivattyú-állomás és -vezeték.

A második ütemben valósult meg a zaggyal kikerülő apró szemcséjű szénhányad visszanyerésére szolgáló iszapvíztelenítő. 1983. decemberében fejeződött be ennek létrehozása, 1984. júliusában volt a próbaüzeme. A próbaüzem sikeres volt, a további két egységet még ebben az évben, decemberben kapcsolták a mosóműhöz.

A mosó üzemzavara esetén négy osztályozó egységen lehetőség volt a szén száraz előkészítésére.

A DÚSÍTÁS TECHNOLÓGIÁJA

A függőpályákon, a vasúton és a közúton beszállított nyers szén először a száraz előosztályozó sorokra került, amelyeknek gépei: a 200 mm-es résnyílású kaliberrács és a Binder típusú rezonáns szita. A +200 mm-es szemnagyságú szén a törőre, majd a rezonáns szitákon előállított 10-200 mm-

es szemnagyságú termékkel együtt a durvaszénmosóba került. A dúsítást két, egyenként 300 t/h teljesítményű, párhuzamosan üzemelő WEMCO típusú dob végzi 1600 és 1800 kg/m³ sűrűségű magnetit szuszpenzióban. A dúsított szénterméket a Dunán inneni háztartások használták fel. A –25 mm-re letört középterméket az ellenőrző és lemosó szitákon visszanyert 0,5-10 mm-es szemnagyságú szénnel, továbbá a száraz elválasztás 0-20 mm-es szemnagyságú termékével együtt az erőművek kapták. A meddő függőkötélpályán és közúton jut a meddőhányóra. A kimosott meddő pedig hidraulikus szállítással kerül a zagytérre.

A bányák bezárása idején, a rendszerváltás korától lassan visszafejlesztették ezt a monstrum üzemet. 2003-ban az egész területen mintegy 40 ember dolgozott három műszakban.

2004. január elsejével Berentén a Kötélpálya Üzemmel együtt a szénosztályozó is megszűnt.

Mindkét üzemet 1973. január elsejével vonták az egykori KOSZGÜ fennhatósága alá. Jelenleg a volt KOSZGÜ egyetlen üzeme sem létezik.

KÖZPONTI BÁNYAGÉPJAVÍTÓ

Az 1956-ban Miskolcon létrehozott szállító- és karbantartó üzem a keleti szénmedence bányáinak lett javítóüzeme. Észre lehetett venni, hogy ezeknek a bányáknak a magasabb technikai fejlődését hozta, viszont a borsodi bányák egészének szüksége volt a fejlettebb üzemvitelre, bányászkodásra. Ezért volt szükség egy Központi Bányagépjavító építésére.

A munkák 1960-ban kezdődtek el Berentén, a kelet-borsodi bányászat területi súlyközpontjában. A beruházási munkák még ez évben be is fejeződtek. Megépült a központi üzemcsarnok, az iroda-fürdő-étterem komplexum, a szakipari műhely, a járműjavító műhely és szín, valamint a központi raktár. A központi bányagépjavító részleges, majd teljes üzembe helyezése 1965-67. között megtörtént. A miskolci javítóműhely is Berentére települt át. A Központi Bányagépjavító és Szállítóüzemhez tartozott a bányagépjavítás és karbantartás, a közúti szállítás egy része, a gépjárművek javítása és karbantartása, a szakipari tevékenység, valamint a tranzit jellegű főraktározás. A bányák gépesítetttségének emelkedésével a központi bányagépjavító szerepe megnőtt.

A Közonti Bányagépjavító és Szállítóüzemet és a Központi Szénosztályozót 1973. január elsején összevonták, 1974. júliusában ide csatolták a farkaslyuki szállítási üzemegységet. Így jött létre most már a borsodi szénbányászat egész területére kiterjedő feladatkörrel a Központi Osztályozó, Szállító, Gépjavító Üzem, rövidítet közismert nevén a KOSZGÜ.

A KOSZGÜ profiljait a területi és a bányaiüzemi koncentrációnak megfelelően bővítik. 1986. környékén feladatait 10 különböző üzemegységgel látja el:

A SZÉNELŐKÉSZÍTŐ ÜZEMEGYSÉG végzi az osztályozóra beérkező aknaszén piaci igények szerinti előkészítését.

A KÖTÉLPÁLYA-ÜZEMEGYSÉG üzemelteti a függőkötélpályákat és karbantartja, javítja a pályákat és a gördülő állományt. A kötélpályák összhossza 26 km, amely a nehéz terepviszonyok miatt Magyarország egyik ún. Bleichert rendszere.

A MECHANIKAI ÜZEMEGYSÉG javítja a jövesztőgépeket, a marótárcsákat, a hidraulikus önjáró biztosítóberendezéseket, az acéltármokokat és a süvegeket, a marótárcsákat, a hidrodinamikus tengelykapcsolókat, a hidromotorokat és szivattyúkat, felújítja ezek alkatrészeit. Tevékenysége kiterjed saját rezsiz beruházások végzésére is, új alkatrészek és géptartozékok gyártására.

A VILLAMOS ÜZEMEGYSÉG ellátja a vállalat villamos berendezéseinek javítását, villamos berendezéseket és tartozékokat gyárt. Részt vesz saját rezsiz beruházási tevékenységben, valamint az esetenkénti szolgáltatásban.

A KÖZÚTI SZÁLLÍTÁSI ÜZEMEGYSÉG alaptevékenysége a szénzállítás az osztályozó művekhez, illetve fogyasztókhöz. Feladata még: anyagszállítás a Borsodi Szénbányák és más vállalatok között, a Borsodi Szénbányák üzemai között; személyszállítás, szabad kapacitás esetén szolgáltatások.

A JÁRMŰKARBANTARTÓ ÜZEMEGYSÉG végzi a vállalat teljes gépjárműállományának utójavítását, az alap és bővített műszaki szem-

léket, fenntartja a hatósági előírások szerinti üzembiztos állapotot.

ÜZEMFENNTARTÁSI ÉS FEJLESZTÉSI ÜZEMEGYSÉG a vállalat egész területén szakipari tevékenységet folytat. Gyártja és javítja az egység-csomagos anyagmozgatás eszközeit, gépeit. A KOSZGÜ telephelyein ellátja az építészeti, épületgépészeti és villamos karbantartási feladatokat.

Az **ANYAGELLÁTÁSI ÜZEMEGYSÉG** a vasúton és tehergépkocsikon érkező anyagokat, alkatrészeket és beruházási gépeket fogadja, tárolja, illetve továbbítja a termelő üzemeknek. A vállalat építési munkáihoz szükséges anyagokat beszerzi, tárolja. A KOSZGÜ üzemegységei gépkarbantartó tevékenységéhez igényelt anyagokat és alkatrészeket tárolja, azokat kiadja. Üzemelteti a Szuhakállóban lévő központi anyagteret.

Az **ÉPÍTÉSZETI ÜZEMEGYSÉG** feladata az építészeti beruházások és állóeszközök, az építészeti munkák elvégzése, valamint bányász-lakások építése.

A **LABORATÓRIUMBAN** folyik az osztályozóra kerülő szenek kereskedelmi vizsgálata, mely kiterjed a fűtőérték, a hamutartalom és a nedvességtartalom vizsgálatára. Elemzik a kutatófúrás mintákat, továbbá a bányalevegő és bányavíz minőségét is megállapítják.

Hatalmas bonyolult munkákat végző cég volt a KOSZGÜ. A bányák sorozatos bezárásával oktalanná vált működése, így a rendszerváltás idején megszűnt, mint üzem. Még állva maradt egészen 2004-ig a szénosztályozó (csökkentett munkaműveletek és munkaerő formában).

(Ugyancsak 2004. január elsejével nem üzemel a kötélpályák rendszere sem. A kötélpályákat az eddig üzemelő Lyukóbánya tartotta életben.)

A KOSZGÜ Berentén levő központi és üzemterén jelenleg mintegy hét kft. működik, amelyek a Bányavagyon Hasznosító Rt.-től kaptak jogsultságot az e helyen végzendő különböző volumenű és típusú munkához.

A BORSODCHEM RT. (BVK)

Mint azt már az előzőekben olvashatták, 1938-ig volt vegyipari üzeme Berentének, mégpedig az Imperiál Vegyészeti Gyár, amit Kandó Kálmán, a háromfázisú nagyvasúti vontatás feltalálója alapított. A gyár Kandó Kálmán Alacskán termelt szenének kémiai felhasználója volt, lepárlási, kokszolási, különböző szénhidrogén-előállítási folyamatokkal...

A Borsodi Vegyi Kombinát (BVK) és utódvállalata a Borsodchem Rt. olyan nagy történeti múlttal bír, hogy külön vaskos könyv kerekedne belőle, ezért történetéből csak fontosabb részleteket emelek ki, a teljesség igénye nélkül.

A Kormány 1949-ben döntött a Borsodi Kooperációs Tervről, melynek keretében a borsodi szénre alapozva (más feltételek is megfeleltek e környéken; a Sajó vize, az út és vasút közelsége) létre kell hozni egy szénosztályozót, egy erőművet és egy nitrogénművet. Az első ötéves tervben, 1950-1955. között ez lesz Magyarország legnagyobb ipari beruházása. A mezőgazdaság kemizálása érdekében (nitrogén alapú műtrágya) meg is indult 1950-ben a vegyigyár építése.

Az Országos Tervhivatal szerint a terv alapján napi 10 tonna ammóniát kell majd termelnie, s ennek megfelelően évente 132 000 tonna 20,5 %-os nitrogéntartalmú mészammonsalétrom műtrágyát kapacitálnia. (A gyakorlatban ez a mennyiségérték az évek múlásával csak emelkedett.)

Az építkezések a hazai nitrogéngyártás tapasztalatainak felhasználásával, hasznosításával indultak. A technológia az akkori színvonalnak felelt meg.

A kokszgenerátorokban előállított nyersgázt kéntelenítették, mosták, tisztították, majd 300 atmoszféra nyomásra komprimálva egyenként 55 t/nap teljesítményű, ún. NEC konverterekben ammóniává alakították. Az ammónia elégetésével salétromsavat, majd ammónitrátot nyertek. Ezt mészkőporral keverve szemcsés műtrágyát állítottak elő.

A gyár elnevezése az idők folyamán sokszor változott. A nitrogénművet az 1948-ban alapított Vegyiművek Beruházási Vállalat keretében; 1949-től Borsodi Nitrogénművek Nemzeti Vállalat néven ismerték. 1952-ben a Sajómenti Vegyiművek nevet kapta, de még ebben az évben

a Borsodi Ipari Tröszt irányítása alá rendelték. 1954. július 3-án a Tröszt, a Sajómenti Vegyiművek és a Borsodi Kokszművek összevonásából egy vállalat alakult:

A BORSODI VEGYI KOMBINÁT (BVK).

1955 nyarán, augusztus 19-én megtermelték az első zsák műtrágyát.

Az 1956-os események a próbaüzem szakaszát meghosszabbították, visszavették, a gyár csak 1958-tól kezdett el folyamatosan termelni.

Első fejezetként emlegetik a gyár történetének eddigi szakaszát, így teremtődött meg Borsod megye egyik vegyipari óriása, a Borsodi Vegyi Kombinát.

1959-ben újabb fontos döntést hozott a kormány: a BVK kapacitását (tehát a műtrágyagyártást) kétszeresére kell növelni a földgáznak szintézisgáz előállítására való átállásával, vagyis meg kell szüntetni a koksz alapanyagú gázgyártást.

Kuriózum és vegyipari tény, hogy Magyarországon a földgáz, mint vegyipari alapanyag, itt jelent meg először. Bővíteni kezdték a műtrágyaelőállító egységeket is az átállással egyidőben. A földgázbontók, az egyik 1962 végén, a másik 1963 elején el is készültek. Úgy az atmoszférikus földgázbontáshoz, mint a műtrágyavonalhoz is, szovjet technológiákat alkalmaztak. (A IV-es, V-ös óriáskompresszor, az I-II-III. szintézisköri két turbókompresszor.)

A sikeres próbák után a Borsodi Vegyi Kombinát átállt a földgáz alapú szintézisgáz gyártására és megszüntette a kokszbázisú működését. A gyár építésére új vállalat alakult, a Berentei Vegyiművek, amely Berente lakott területéből házakat kisajátítva, területeket elvéve egy nagy PVC-gyár építését kezdte meg 1959-ben. 1963-ban megindult a polyvinilklorid (PVC) gyártása. A műanyag mellett a Berentei Vegyiművek marónátront, sósavat, klórt és hypót is adott az ország iparának.

Harmadik fejezeteként a gyár történetében elmondhatjuk vegyipari történeti tényként is, hogy Berentén megindult az ország első, hőre lágyuló műanyagot előállító gyára. A Berentei Vegyiműveket egyesítették a Borsodi Vegyi Kombináttal, így a BVK ténylegesen kombinát jellegűt kapott.

Már 1962-ben a PVC termelésének az ötszörös emeléséről döntött a Gazdasági Bizottság, majd 1964-ben újabb döntés született a műtrágyagyártás fokozásáról, amely az I-es, II-es nyomás alatti földgázbontó megépítésével kellett a gyakorlatban megvalósuljon.

A PO-üzem megépítésével a PVC ötszörös termelési növekedésének alapja az acetilén földgázalapú előállítás lett. 1963 novemberében felavatták a PVC-gyárat, s 1964-ben elkezdődött a nitrogénmű második bővítése, 200 t/nap kapacitású ammónia legyártásának tervével.

Ugyanekkor indult meg a Karbamid Üzem építése, mely a tervek szerint százezer tonna karbamid műtrágya tervezésével bírt.

A PVC gyár bővítése keretében 1970-ben részlegesen már indultak az üzemek, 1971-ben, novemberben volt az új PVC-gyár ünnepélyes gyáravatója. Ezzel zárult a BVK történetének III. fejezete.

A Borsodi Vegyi Kombinát saját erőből is számos kisebb üzemet alapított. Ilyenek az 1971-ben alapított PVC-profilgyártó üzem, a műanyagredőny-üzem.

A kaprolaktán nehézipari hasznosítására fejlesztette ki a Bonamid márkanévű termékét a gyár, amely a gépiparban, a bányászatban értékes, a drága színesfémeket helyettesítő anyaggá vált.

Az agrokémiai kutatások egyik jelentős eredménye lett a Plantoprotam termék megjelenése, amely a fehérje felépítésének serkentésével a hústermelésben játszik nagyon fontos szerepet.

1971-ben a Tatabányai Karbidgyár is a BVK üzeme lett.

1971-ben a profilgyártó üzem szekszárdi telepítésű volt.

A vállalat további bővítése Olefin Program elnevezéssel 1974-ben egy új PVC-gyár építésével (az ún. PVC III.) folytatódott. Itt a kiinduló anyag már nem földgáz, hanem kőolaj, amelyből a leninvárosi (tiszaujvárosi) olefinműben etilént állítanak elő. Ez csővezetéken érkezik a gyárba, (a Sajó partján lévő etilénfogadón keresztül) ahol a klóralkáli elektrolízisüzem klórával vinilkloridot csinálnak belőle, tovább polimerizálva a vinilkloridot, polivinilkloriddá, PVC-vé alakítják. A PVC-gyár a műanyagtermelés mellett marónátronnal látja el a timföldipart. E beruházás közel tízmilliárd forintos, 150 000 tonna/év kapacitás tervezésű.

A 80-as évek is fontos beruházásokat, fejlődést hoztak a BVK életében, s a termelésnövekedés mellett nagy hangsúlyt fektetett a műanyag-feldolgozásra.

1983. áprilisában helyezték üzembe a Keverő Üzemet és a PVC-ablak konfekció-üzemrészt, mint az egymilliárdos feldolgozási program utolsó üzemét.

A BVK, a maga gyártotta PVC-műanyagból 5400 t/év PVC-fólia, 15830 t/év porkeverék, valamint granulátum és 5450 tonna/év műanyagot használt késztermékgyártásra. (pl.: kemény és lágy profilok, csövek és vértérapiás termékek).

Ezeken felül 1500 t/év PVC felhasználásával léptek üzembe Szekszárdon és a Berettyóújfaluban telepített dréncsőgyártó gépsorok. A miskolci gyáregység újabb fejlődése a bérleti konstrukcióban beállított 2 db fittinggyártó gépsor.

Az ammóniatermelés növelésére új, a régiektől modernebb, a Nuoro Pignone cég által gyártott óriáskompresszor lépett üzembe 1983 végén.

Ebben az évben fejeződött be a Foszgén Üzem szerelése, valamint a Triptamin Üzemé is. A Triptamin Üzem azonban biztonságtechnikai okok miatt nem indult.

1983-ban már folytak a Bonamid üzem építésének kivitelezési munkálatai is.

1986. december 6-án helyezték üzembe a 10 000 t/év kapacitású Ongraflok gyártólétesítményt. Még ebben az évben termelésbe állították a stabilizátorüzemet is.

A MEA üzem készültségi foka 95 %-os, a BF-I. és II., és az izoproturon üzemek aktiválása szeptember 30-án teljesült.

1987-ben kiemelt program az MDI létesítmény programja és a VCM energia-racionalizálásának programja a kivitelezések megkezdése. Ebben az évben épült meg a Lösche malom a műtrágyagyárban és az 5 000 m³-es ammónia-gáztartály (gömbtartály).

1988-ban is legfontosabb kivitelezési feladat volt a BVK-nak az MDI üzem, mely világbanki hitellel épülő modern beruházás. Sorra érkeznek a gépek, készülékek, s az előre gyártott csövek. Az MDI technológiáját a japán Chisso cég szolgáltatta. Az irányítástechnikát is japán cég adja, a Yokogawa. Az MDI a poliuretánok egyik legfontosabb anyaga, amit poliuretán késztermékek, autóülések, autóalkatrészek gyártására, műanyag

alapú ragasztók, festékek és bevonatok hatóanyagaira lehet felhasználni.

Az MDI gyár alapkövének letételétől (1987. március 17.) az üzembe helyezésig alig három év telt el. (1990) Az MDI indulása óta állandó műszaki, termelési kapacitást növelő része lett a gyár üzemei között.

Az MDI felépítése után máris egy korszerűbb, TDI üzem építése kezdődött a Borsodchemben, mely már két éve folyamatosan termel. Ezzel a lépéssel a társaság megerősítette pozícióját az eminens tagokból álló izocionát kémiai „klubban”.

A rendszerváltás után 1991. augusztus 1-jén az Állami Vagyonügynökség felügyelete alatt a Borsodi Vegyi Kombinát Vagyonkezelő Holding és a Borsodi Vegyi Kombinát Részvénytársaság egyesítéséből létrejön a

BORSODCHEM RÉSZVÉNYTÁRSASÁG,

sok-sok előkészítő munka eredményeként 1996 márciusától a Borsodchem Rt. részvényeit jegyzik a budapesti és a londoni értéktőzsdén. A privatizált gyár tulajdonosi szempontból (is) nemzetközivé vált.

A Barcikai Históriais így foglalja össze a gyár vezetőinek névsorát a megindulástól napjainkig:

„A beruházás, az építés időszakában Szabó József vezette a vállalatot. Utána rövid ideig Górnagy Sándor, 1957-től 1963-ig a BVK és a Berentei Vegyiművek összevonásáig Sütő László. Az egyesített, még nagyobb gyár vezetője ezután, Dr. Szántó István lett, akit Körtvélyes István követett. 1991-ig Tolnai Lajos kezébe került a vezéri feladat. 1991-ben lett a Borsodchem Rt. vezérigazgatója, Kovács F. László, aki a mai napig vezeti a vállalatot.”

2000. január 1-jén az alábbi kft.-k vannak még a törzsgyáron kívül a Borsodchem Részvénytársaság tulajdonában.

100 %-OS TULAJDONBAN:

BC GRAFOL KFT.

PVC-porkeverékek, -granulátumok, lágy és kemény PVC építőipari,

járműipari profilok, útszéljelzők, különböző PVC-lefolyó – postakábelvédők, csatorna-csövek, fóliák, élelmiszeripari fóliák (folpack) teker-cselése és az előzőek gyártása a profiljuk.

BC ONGRAPACK KFT.

PVC kemény és nyújtható fóliák, valamint különböző sík és hullámlemezek gyártása, forgalmazása.

BC ABLAKPROFIL GYÁRTÓ ÉS FORGALMAZÓ KFT.

PVC-ablak és -ajtóprofilok gyártása, forgalmazása.

BC PANORÁMA KFT.

Hőszigetelt üvegezésű műanyag homlokzati nyílászárók, ablakok, bejárati ajtók, üvegfalak gyártása és értékesítése.

BC ONGROMECHANIKA KFT.

Vegyipari készülékek, nyomástartó edények, hőcserélők, tárolótartályok, csővezetékek, egyedi elemek (gép), szerszámok és acélszerkezetek tervezése, gyártása. Gépszerkezetek, forgógépek, daruk és autók szerelése, karbantartása. Egytengelyűség beállítása lézeres műszerrel, fém- és kerámiaszórás hideg és meleg eljárással, plazmavágás.

BC ONGROELEKTRO KFT.

Villamos és irányítástechnikai rendszerek karbantartása, kivitelezése, villamos hajtások, vezérlések tervezése, telepítése, karbantartása, elektromotorok, villamos fűtőtestek javítása, mérlegek, hőmérsékletmérők, táradók javítása, kalibrálása, hitelesítése.

BC ONGROBAU KFT.

Építészeti, karbantartási, felújítási és kivitelezési munkák végzése, korrózióvédelmi feladatok teljesítése, valamint folyékony kommunális és veszélyes szennyvizek szállítása.

BC POLIMER KFT.

Vendéglátás, szállodai szolgáltatás, üzemi étkeztetés, munkahelyi bü-

fék, szállók üzemeltetése, takarítás és tekepálya működtetése.

BC ONGRO BENELUX B.V.

PVC-por, félkész és késztermékek PVC, MDI és EPS értékesítése a belnelux, skandináv, észak-német és angol piacokon.

BC HENDELSGES. M.B.H.

Vegyipari alapanyagok és termékek forgalmazása a környező országok piacain.

BC POLSKA SP. Z.O.O.

Az 1997-ben alapított vállalkozás az anyavállalat termékeinek – PVC-por, porkeverékek, granulátum, EPS, CPE – értékesítése mellett az év folyamán elkezdte a Borsodchem Rt. leányvállalatainak késztermék-forgalmazását is.

BC KC FORMALIN KFT.

66,66 %-os BC-s tulajdonú kft. Tevékenysége egyirányú; formaldehid gyártása és értékesítése.

BC MC S.R.L.

50 %-os BC-s tulajdonú kft. Tevékenysége: a két anyavállalat által előállított termékek értékesítése olasz piacokon.

FRAMOCHEM KFT.

A BC-nek 40 %-os framochem-eredmény részesedése van. Feladata a foszgén és foszgén alapanyagú vegyületek gyártása; intermedierek és más finomkémiiai alap-anyagok előállítása.

BC ERŐMŰ KFT.

Itt a BC-részesedés 26 %. Feladata a gőz, gőzkondenz és energiaáram termelés. Az erőmű a Borsodchem Rt. teljes gőz- és villamosenergia ellátásának egy részét fogja össze.

Szinte felsorolni is oldalakba telne, mennyi mindent gyártott és gyárt a BVK és utódvállalata, a Borsodchem Rt. működésének ideje alatt.

1987. AUGUSZTUSI HELYZET (PÉLDÁNAK):

ipari oxigén (oxigén palackban)	cseppfolyós klór
salétromsav (technikai)	cseppfolyós ammónia
nátrium-hidroxid oldat	dinitrogénoxid
ammónium-hidroxid oldat	nitrolgin
ammónium-szulfát (gyógyszeripar)	ipari sósav
nátrium-hipoklorid oldat	ongroflock (vas III. klorid-szulfát oldat)

SZERVES VEGYIPARI TERMÉKEK:

(oldószerek, szerves félgyártmányok, műtrágyák, stabilizátorok, poliamid termékek)

supernit SP (gyógyszeripari)	agronit
klórhangyasav-metilészter	supernit
angrostab, angrofer	hidronit
bonamid tömb (hantolt, hantolatlan)	LNPK
bonamid profil (forgácsolt)	vinilklorid
bonamid (granulatum)	dissous-gáz
triptamin	angrokor
izotropuron	mikál
kardonit	diklóretán
IPP, EMP	ciklohexanol
MEA	foszgén
ROVRAL 50 WP	CHCA

MŰANYAG ALAPANYAGOK MŰANYAG TERMÉKEK:

PVC-por
 PVC-granulátum, kemény
 PVC-granulátum, lágy
 angromix angrovil

PVC-FÓLIÁK, PVC-LEMEZEK, PVC-CSÖVEK,
EGYÉB MŰANYAG TERMÉKEK:

Ongrofil zsugor, kalander, fújt, nyújtható

keményfólia, keménylemez

PVC-cső profil

PVC Ikarus bordatakaró

ereszcsatorna, lefolyócső

alsó, felső szegélyléc, Ongrofon, Ongroplast 1, 2, 3, 4
redőnyléc

bútoralkatrészek, fiók, hézagtakaró, bútorláb

PVC-zsák

ragasztószalag

vértranszfúziós eszközök

KÉSZRESZERELT MŰANYAGTERMÉKEK:

ajtó

ablak

redőnyrendszer

EGYÉB MELLÉKTERMÉKEK, GYÁRTÁSI HULLADÉKOK:

szén-dioxid

szén-monoxid

szintézisgáz

híg kénsav

VCN-melléktermék

PVC-őrlemény

szikvíz

Hypo

A kilencvenes évek elején e fontos termékek mellett kiemelt szerepet kapott a PVC-por után az MDI. A kilencvenes évek végén új fontos műanyag gyártására állt rá a gyár; a TDI-re.

BERENTE 1995. OKTÓBER 16.
– 1999. MÁJUS 1. KÖZÖTT,
A LEVÁLÁS TÖRTÉNETE

1995. OKTÓBER 16.
1995. NOVEMBER 28.
1995. DECEMBER 6.
1996. JANUÁR 14.
1996. MÁRCIUS 10.
1996. MÁRCIUS 11.
1996. MÁRCIUS 26.
1996. ÁPRILIS 9.
1996. ÁPRILIS 16.
1996. MÁJUS 6.
1996. MÁJUS 9.
1996. JÚNIUS 6.
1996. DECEMBER 10.

1995. OKTÓBER 16.

1995. október 16-án a Berentei Általános Iskola ebédlőjében Csikász Attila, a 6. számú választókörzet (Berente) képviselője beszámolót tartott a falunak, ami akkor Kazincbarcika külvárosi része volt. Vendége Dr. Király Bálint, Kazincbarcika (így Berentéé is) polgármestere, akit az 1994-es választásokon a berenteiek is megtszitteltek bizalmukkal.

A beszámoló utáni felszólalásokban a résztvevők számonkérték Dr. Király Bálint választások előtti ígéretét, mely szerint megnyitattja a Borsodchem Rt. területén átmenő Petőfi utat, ugyanis a korteskedése idején ilyen szavakkal ígért az akkor még polgármester-jelölt úr: „Ha engem szavaznak meg polgármesternek, 1995. május elsején én nyitom meg a Petőfi utat a forgalomnak és saját kocsimmal fogok a településre feljönni elsőnek rajta.”

A számonkérésre Dr. Király Bálint polgármester azt a választ adta, hogy ez teljesen lehetetlen, mert a BC Rt. sohasem egyezne bele. Ahhoz

Zsákutca

pedig, hogy egy felüljárót építsenek járműveknek, több tízmillió forint szükségeltetne. A városi költségvetésnek erre nincs pénze.

A felszólalók fölhívták rá a figyelmét, hogy Berente területén sok ipari üzem van, ahonnan tetemes pénzösszeg folyik be iparüzési adó formájában a város kasszájába. Dr. Király Bálint azt válaszolta, hogy neki fontosabb a város 35 000 lakója, mint a Berentén élő ezer ember. Többször elismételte, hangsúlyozta, hogy Berentének nincs iparüzési adója.

Ezt követően a falu ismét számonkért, hogy nem hallani semmit Berente szennyvíz-, gáz- és közútjainak kiépítéséről. (A csatornahálózat berentei bővítését, kiépítését 1999-ben, alig a leválás előtt szavazta meg Kazincbarcika képviselő-testülete az 1999-2003-as költségvetési idővel. *(Akkor Göncz Árpád, köztársaságunk elnöke még nem írta alá leválási határozatát... A szerkesztő)* Dr. Király Bálint ezeket a felvetéseket is elutasította pénzühiány okán.

1997-ben, még városi közigazgatás idején szűnt meg a Berentére érvényben lévő építési tilalom. Nyilvánvaló volt, hogy a falut a szocialista idők-ből tudatosan és teljesen vissza akarták fejleszteni. Nem csoda, hogy Berente ellenszenvé úgy a régi, mint az új időkben megmaradt a város vezetői felé. Fölborzolta a kedélyeket a választások előtti ígéretek sokasá-

A lezárt Petőfi út rácsos kapuja

A lezárt Posta út

ga, amiket a város vezetése nem teljesített, úgy mint a Petőfi út megnyitása esetében. Az egyik, immár második ciklusos képviselő elmondta, hogy sohasem ígérte a falunak a Petőfi út problémájának megoldását, mert az tisztességtelen, teljesíthetetlen ígéret lett volna. *(Az már csak a szerkesztő véleménye, hogy az a polgármester, aki ezt el tudja egyszer érni nevét örökre beírja Berente történetébe.)*

A gyűlésen először Szabó Barna szavaival fogalmazódott meg, hogy Berente jobban járna önálló faluként. Dr. Király Bálint polgármester e felszólalásra azt a választ adta, hogy Berente beledöglene a válásba. Az emberek viszont kinyilatkozták; vagy sikerül a válás, vagy „dögöljünk közösen”.

Két gyártelep között lévő összekötő gyalogút

Szabó Barna e gyűlés után leírta gondolatait a gyűlésen felvetett problémákról és 1995. november 18-ra datálta. (A közel hat oldal terjedelmű írás végül 1996. április 9-én az Előkészítő Bizottság hivatalos állásfoglalása lesz, sőt ezt kapja meg majd Göncz Árpád is, persze finomított, komoly formában.)

Az írás címe: Berente Helyzete 1995-ben (Kazincbarcika felesége: Berente alcímmel).

A következő oldalakon közöljük az eredeti dokumentumot:

B E R E N T E H E L Y Z E T E 1995-B E N

/Kazinobarcika felesége: Berente./

"Menyescskének nem jó lenni,
Mert keveset adnak enni.
Keves-keves az a rántott leves,
Menyescskének de keserves.

Gyerekkoromban hallottam ezt a kis dalocskát. Ez lett a sorsa Berentének is, amikor feleségül ment Kazinobarcikához.

Közigazgatásilag 1947-ben egyesítették Sajókazincot és Barcikát. A "Kazinobarcika" nevet pedig 1948-ban véglegesítették. Berente a várossá nyilvánításakor, tehát 1954-ben osatlakozott Kazinobarcikához. Ezt a ténym minden várossal kapcsolatos kiadványban elhallgatják, vagy összemossák. Egyszerűen csak 3 östelepülésről beszélnek, mint a város elődjéről. Nem igaz tehát az a megállapítás, miszerint Kazinobarcika nem élt az a lehetőséggel, hogy várossá nyilvánítása előtt növelje lélekszámát, mint Edelény, Enos, Ózd tette a 70-80-as években. Már sokkal korábban, 1954-ben élt ezzel a lehetőséggel. /Beluszky Pál, 1995, Kazinobarcika "Zsákutca vagy utelágazás?"-elemzés/

A kazinobarcikai "Közélet" várospolitikai hetilapban "Berente a város mostohagyereke?" címmel irtak a falugyűlésen elhangzottakról. Pedig Kazinobarcikának nem szülötte Berente, így gyermeke sem lehet. Mivel osatlakozott hozzá, inkább feleségének tekinthető. Ezzel meg is pecsételedött a sorsa:

- elvezette nevét;
- elvezette fejlődési lehetőségét, amely a települt üzemekből fakadt volna, hanyatlásnak indult;
- önállóságát, önrendelkezési jogát, sőt beleszólási lehetőségét a saját dolgaiban;
- Kazinobarcika várostól erősen függő, háttérbe szorult "városrész" maradt, amely szervesen nem is kapcsolódik hozzá;
- utjaitól megfosztott, társadalmilag elszigetelődött, elszegényedett, elmaradott településsé süllyedt vissza;
- lakásállománya elöregedett, részben lebontották, fejlesztését nem engedélyezték;
- lakosságának egy része elköltözött, népessége megritkult és elöregedett.

Napjainkban következő ez állapota.

1. Uthálózat, közlekedés.

Eredetileg 3 uttal osatlakozott közvetlenül a 26-os sz. uthoz. A Petőfi uttal, a kötélpálya alatti kijáratral, majd később a Posta uttal.

A "házasság" óta, a BVK megalapozatlan terjeszkedése, és a BVK-érdekeltségű várospolitika miatt mindhárom bekötőutját elvesztette. Lakásállományának legfiatalabb részét részben lebontották. Új bekötőutakat nyitottak, amely megkerüli az üzemet. Ezzel még távolabb került a település az amugy sem kapcsolódó várostól. /kb. 6 km-ről 10 km-re./ A bejárat most Sajószentpéterhez van közel /200-300 fm/. Költségesebb lett a közlekedés, elzárt és elszigetelt lett a település. A normális közlekedési lehetőségek romlottak. A kapcsolattartás

- 2 -

körülményessé vált, sőt saját vasutállomásától is elvágták. Így szinte senki sem közlekedik vasuton s a vonatok zöme már meg sem áll. Ezzel szemben "kegyelemből fenntartott" drága autóbuszjárat van Kazincbarcikára, amely nem kapcsolódik sem a vasutik, sem a távolsági autóbuszjáratokhoz.

Az emberek csak kényszerből utaznak: kórházba, orvoshoz, temetésre, városi munkahelyekre, hivatalos ügyek intézésére, s halaszthatatlan árubeszerezésre.

Belső utahálózata az ország legkisebb önálló gazdálkodású településének színvonalát sem éri el. Kb. 3-4 utszakasz közvetlen balesetveszélyes. Sok utnak nincs közművesítése és kemény burkolata. Járdák burkolata hiányos, egyes utakon nincs is.

A távolság, az elzártság, valamint az utak állapota miatt, közlekedési szempontból gyakorlatilag Berente nem a város része.

2. Közellátás, intézmények, infrastruktúra.

A közellátás választékszegény, és alapvető élelmiszerekre szorítkozik.

Iparokk, ruházat, iskolaszerek, piaci áruk stb. nincsenek. Ezekért éppúgy mint a városkörnyéki önálló települések lakóinak, akik nem tartoznak a városhoz, utazni kell. /Sajóivánka, Mucsony, Sajókaza stb./

Az intézmények közül összevontan még működik a bölcsőde, óvoda, iskola, egy épületben. Az iskola 8 tantermes. Ebből 3 termet használnak együttesen a bölcsőde és óvoda. A többit pedig szertárakkal és más helyiségekkel kiegészítve 8 osztály használja. A különféle iskolához tartozó tevékenységet a pincében folytatják.

Nem folyamatos ellátással, de még működik az orvosi rendelő, a gyermekrendelő és a gyógyszerár. Mivel ezek bérét nem akarják fizetni, további összevonást terveznek. Mind betelepítenék az iskola épületébe.

Ezen intézmények működése még így is bizonytalan, mert azt hangoztatják, hogy vegyék igénybe a városi intézményeket.

Működik továbbá az Öregek klubja, amely az ételszolgáltatáson kívül semmilyen más funkciót nem lát el.

Ennek egyenes következménye már csak az lehet, hogy valamennyit megszüntetik. Azonban ott van az a 10 km távolság, a költségek és a további leszakadás, stb. A gyerekek számára semmilyen elfoglaltság nincs biztosítva. Még egy helységük sincs. Legfeljebb a könyvkölcsönzést vehetik igénybe.

Egy református és egy katolikus felekezet van, de ennek működése nem a városnak köszönhető.

Más intézmény nincs. Bármilyen ügy intézése céljából utazni kell. A településen sport, kulturális, társadalmi vagy pártszervezet nem működik. Rendezvényeket Berentére a város nem szorgalmaz, az elszigeteltség, a bezártság, a helységihány és kedvezőtlen viszonyok miatt. Ugyanakkor a kulturház pang, mert a megvásárláshoz nincs pénz, és úgy itéli meg, hogy nincs is rá szükség.

Pártszervezeti funkcióumáriusok vagy más szervezetek tagjai csak akkor, és azért fordulnak meg Berentén, hogy szavazó tömegeket kereszenek. Utána számukra már nem is létezik többé. Példa erre a város szocialista polgármestere is, aki 1995 május 1-re a Petőfi utvisztaadását ígérte többek között. Most pedig szétárja karjait: nincs rá pénz! Ugyanakkor a városnak uszodára, üdülőre, sőt a választásokig éppen az általa vezetett, mára oszdába jutott iskola megmentésére, stb. van pénze.

Berente tehát ebben az értelemben sem tekinthető a város részének.

Üzemi telefonhálózat van az Erőmi és PVC lakótelepén. Ezen kívül csak ezen a környéken van néhány telefon és két db utcai fülke. Más-
hol a fővonal sincs kiépítve. Erre pedig önerőből senki sem képes,
és a városnak sincs rá pénze.

A világításhálózat korszerűtlen, a fenntartás akadozik. Sötétség
van. Így nem városi, hanem falusi színvonalnak sem felel meg. A kor-
szerűsítésre, bővítésre nincs pénz!

Nagyobb probléma a vezetékes gázellátás. A városban már 1965-ben
megindult. A házasságból eredően ez Berentén elmaradt. Ma pedig - mi-
vel nem önálló, gáz nélküli település - nem kaphatott a bevezetésre
kedvezményt sem. Így a PVC lakótelep kivételével csak palackos gázt
lehet igénybe venni. A városnak pedig saját gondjait is nehéz megol-
dani, így Berentére nincs pénze. /Falugyűlés/.

A osztorhálózat sok területen nincs kiépítve, annak ellenére,
hogy ennek Mijai jó üzletnek számítanak. Ma is kénytelenek a szenny-
vizet az utak melletti árokba, az utoára öntözni.

A felszíni vízvezető árkok gondozatlanok, burkolatlanok. A zá-
porok, viharok levonulásának normális lehetősége nincs biztosítva.
A patak /vizesárok/ fedetlen, rendezetlen.

A szemétszállítás, hulladékgyűjtés részben a járhatatlan utak mi-
att, részben a szokásokból eredően rendezetlen és hiányos.

Berentén a temető szinte megközelíthetetlen a rossz ut miatt.
Nincs ravatalozó sem. Ma is háztól kénytelenek a halottakat temetni.
Pedig a legkisebb önálló település is rendelkezik ezekkel. Ugyanakor
Kazinóbarcoika joggal büszke lehet a szépen kiépített temetőjére.

Amíg Kazinóbarcoika virágok, szobrok, parkok; játékterek városa,
addig Berentén egyetlen tér, park, játszótér sem létezik.

A városban már "korszerű parkolási módszert" vezettek be - ezzel
is megdöbbentve a berenteieket, ha a városba merészkednek gépkocsi-
jaikkal. Berentén egyetlen parkoló sem létezik. A közlekedés és par-
kolás teljesen rendezetlen. Erre sincs pénz.

3. Környezetvédelem.

A település lakói a környezetvédelemről szinte semmit sem tud-
nak. Nem tájékoztatják őket, annak ellenére, hogy az ipari település
szinte egybeolvadnak vele és körülvesszik. A közigazgatás mechanizmu-
sa következtében az üzemek a város vezetésével tartják a kapcsolatot.
Ebből az is következik, hogy a berenteiek hasznára vagy éppen rovásá-
ra a tőle 4 km-re elterülő városban döntenek.
Az esetleg felvetett észrevételeket már a város vezetése elutasítja,
mert nem tartja saját illetőségi körének. /Levegőszennyezés, gázöm-
lés, üzemzavar./ A cégek képviselőihez ezek az észrevételek már el-
sem juthatnak. A lakosság ki van szolgáltatva elsősorban az üzemek-
nek, s azon keresztül a városnak, még akkor is, ha ezt nem ismerik el

Erős városi függőségben, rendkívül háttérbe szorítva, saját sorsá-
nak döntéseiből kirekesztve, elmaradott körülmények között, nyomoru-
ságosan vegetál tehát a település.

Berentének tehát legalább falusi település színvonalára emelésé-
hez rengeteg pénzre van szüksége. Ezt a pénzt pedig csak a várostól
elvonva lehet biztosítani. Így is csupán a felvázolt óriási különb-
séget lehetne enyhíteni, s mégis messze elmaradna egy városi szín-
vonaltól.

Tudjuk, hogy Kazinóbarcoika rendkívül nehéz helyzetben van. Megvál-
toztak a finanszírozás körülményei. A város keresi azokat a kitérés-
pontokat, amelyek biztosítanak esetleges további fejlődését, de leg-
alább leszakadását a többi város szintjétől és a további elszigetelől-

déstől.

Ilyen helyzetben Berente fejlődéséhez a város nem tud pénzt biztosítani. Arról pedig, hogy mennyit biztosít, az 1995 október 16-án megtartott falugyűlésen a képviselői beszámoló adott választ. Ezen résztvett a polgármester és alpolgármester is.

1. Közhasznú munkában két fő takarítja, rendezi az utakat Berentén.
2. Eldőzerosták a falu végén keletkezett illegális lerakón a szemétheget. A mellette huzódó árkokat kitisztították.
3. A mésziszáptól beszennyezett utszakaszt feltakarították az elkövető céggel.
4. A szőlőhegy felé vezető utat dózerral megigazgatták, igaz ezt az Erőmű csináltatta.
5. Kevés sikerrel, de összefogdosták a településen a kőbor kutyaikat.
6. A Dankó Pista utcában egy kukát helyeztek ki. Ezután már el is fogják hordani, bár eddig még nem tették.
7. Időszakosan kinyit a helyi gyógyszertertár, heti három alkalommal.

Sok települést érintő kérdés vetődött fel. A polgármester ur részéről azonban nem sok jót ígérő, nem megnyugtató válasz hangzott el. Nincs pénz! Felvetődött a leválás gondolata, amitől a polgármester ur, alpolgármester ur, de még a helyi iskola igazgatója is óvott, miszerint az katasztrófa lenne, mondták. Csak éppen az nem derült ki, hogy kinek a számára lenne katasztrófa, Berentének-e, vagy Kazincbarcikának?

Ha a város eme lemaradott település fejlesztésére annyit szánna, ami elvárható, akkor Kazincbarcika tényleg katasztrófális helyzetbe kerülne.

Azonban azt is látni kell, hogy a mindenkori várospolitika érdekei könyörtelenül háttérbe szorították Berente érdekeit. Ez a várospolitika juttatta ide. Ezért nincs gáz, telefon, csatornahálózat, utahálózat, világításhálózat, ravatalozók, park stb., stb.

A városi képviselők nem érzékelik Berente gondjait, elmaradottságát. Ha viszont éreznék is, saját érdekeik és céljaik ellen akkor sem döntenének.

Évtizedek alatt minden egyes Berentét érintő lényeges kérdésben a rendkívül erős helyi ellenállás ellenére is Berente rovására hoztak döntést. /Utelvétel, óvoda-bölcsődeelvétel, házak elbontása, szolgáltatások oszlokkéntése stb./

A városi önkormányzatnak a mechanizmusa szerint erre ma is megvan minden lehetősége. A képviselőtestület 24 tagjából csak egy fő berentei.

Kazincbarcika úgy érzi, hogy számára ez a település egy hatalmas teher, amitől legegyszerűbben úgy tud megszabadulni, ha visszafejleszteti, lehetetlenné teszi és megszünteti. Ezt a folyamatot az eddigi gyakorlat is bizonyítja.

Márpedig ha Berente önálló lenne, igényt tarthatna állami támogatásra, adókra, amelyeket a törvény biztosít. Az ipari üzemek kb. 70%-a Berente határában van. Az innen származó adók ilyen arányban tehát Berentét illetik.

Rendkívül ellentmondásos tehát a "kellemetlen feleség" szerepébe helyezni a települést. Az elmúlt évtizedekben Kazincbarcika oldalán juttott ide.

Más megvilágításba kell tehát helyezni fejlődésének lehetőségeit, hiszen egy önállóan gazdálkodó Berente, az összes nehézségeket is fi-

- 5 -

gyeembe véve határozottan érzékelhető fejlődést tudna biztosítani;
 -azok a források, amelyek helyben teremtődnek, helyben lennének felhasználhatók is. Most ezeket a forrásokat is a város használja fel saját céljaira;
 -élhetne önrendelkezési jogával;
 -részesülne a falut érintő kudarcokból, de a fejlődés örömeiből is!
 -biztos, hogy bármilyen rossz gazdasági körülmény esetén több jutna Berente fejlődésére.

Rengeteg gond van Berentén, de ha nem akar tovább hanyatlani a jelenlegi körülmények között és nem akar megszűnni, végleg eltűnni a térképről, akkor azokat a gondokat Berentén és nem Kazincbarcikán kell megoldani!

Berente a XIII. században már fennállott, mint község, és Beranta volt a neve. A Zách nemzetség birtoka volt ebben az időben. A török ezt a falut is elpusztította. Előbb Hatvanba, majd Filekre kellett adózniuk a töröknek. Ebben az időben a község 27 házból állt. XVII. századbéli birtokosai Berentei nevezetűek. A protestantizmus itt is korán elterjed. 1597-ben egyháza önállósodott. "Berente magyar falu egy szűk völgyben, 2108 hold területű." Irja ugyancsak Fényes Elek 1851-ben. "Első osztályu szőlő, ill. bortermelő, még kereskedésre is jut. 405 lakos, felszabadult telkes gazda: 18, zsellér: 50 és 4 földbirtokos." Az első világháború idején a berentei lakosok közül sokan jártak dolgozni a sajszentpéteri és herbolyai bányákba. 1919-ben nyitották meg a berentei bányát. Tulajdonosai: Waldman és Princz voltak. Később a bányüzemet Mánik Sándor vette meg. ~~1929-ben a sztrájk~~ 1924-ben nyílt meg a Sándor-táró. A konjunktúra idején megalakult a berentei Kőszénbánya Rt., mely később tagja lett a Borsodi Kőszénbánya Rt.-nek.

1924-ben az embertelen munkakörülmények és a fokozott kizsákmányolás arra kényszerítette a berentei bányászokat, hogy béremelést követeljenek. A bányatulajdonos meg sem hallgatta a bányászok megbizottait, mire a bányászok dolgozó sztrájkba léptek. A sztrájk három héttel tartott, s végül a tulajdonos engedni volt kénytelen: a bányászok fizetését 10 százalékkal felemelte. 1929-ben újabb sztrájk volt, ekkor két hétig állt a munka. Eredménye: újabb 10 százalékos béremelés. Berente lakóinak száma 1930-ban: 1050 fő, a házak száma: 222. Két földbirtokos volt a községben és 71 kisgazda. Berente fejlődésénél meg kell említenünk azt a figyelemre méltó ipari előrelépést, amelyet 1921-ben Kandó Kálmán kezdeményezett, amikor létrehozta egy barnaszén lepárlót. Sajnos, az 1930-as években a hirhedt német IG Farben utasítására a magyar tulajdonosok ezt felszámolták. /Kazincbarcika földrajza 1979./

Az tehát, hogy a továbbiakban hogyan alakul sorsa, jövője, csak a mai lakosokon múlik. Ezzel a felelősséggel az őseink is tartoznak. Nem hagyhatják a XIII. századtól létező, 700 éves településüket elpusztulni. Joguk, és a törvényes lehetőségük is megvan erre, hogy sorsuk irányításába beleszóljanak;

1. Előszöris meg kell állítani azt a várospolitikát, amely a bevételekből szinte semmit sem ad a falunak, ugyanakkor annak 70%-a Berentérről származik.

- 6 -

2. Meg kell teremteni - törvényes keretek között - annak lehetőségét, hogy az itt keletkező bevételek, itt legyenek felhasználva is.
Le kell választani, el kell különíteni Berente költségvetését Erre a falu lakóinak akarata alapján a törvény lehetőségét ad /Példa is van erre./
3. Ha a városvezetés erre nem hajlik, akkor ki kell erősíteni Berentén a népszavazást és a teljes leválást! Ebben viszont a berenteieknek kell dönteniük és nem a városi testületnek. Ezzel Berente a környék legszegényebb, elnyomott településéből a leggazdagabbá válhat. Erre meg is van minden törvényes lehetősége.

FOGJUNK ÖSSZE TEHÁT, ÉS MENTSÜK MEG BERENTÉT!

Berente, 1995. november 18.

Szabó Barna
Szabó Barna
berentei lakos

Egyetértünk:

1995. NOVEMBER 28.

1995. november 28-án a kultúrház úgynevezett reprezentációs termében 12 lelkes ember gyúlik össze. Szabó Barna Berente helyzete 1995-ben című munkája kiáltványként hatott az összegyűltekre. A tizenkét dühös ember petíciót fogalmazott meg a Kazincbarcikai Önkormányzat képviselő-testületének címezve.

A petícióban kért részönkormányzat azt jelentette volna, hogy Berentén megalakuló részönkormányzat döntött volna a beruházásokról Berentén, a Városi Önkormányzat képviselő testülete szavazta volna meg a hozzá szükséges pénzüsszeget. Vagyis a falu benyújtotta volna igényét az infrastrukturális beruházásokra (út, szennyvíz, gáz, stb.). Ezzel a részönkormányzati formával akkor még beírta volna Berente népe és a petíciót aláírók, gondolván; csak mozdul valamit a „falú szekere” az 1995-ös állapotokhoz képest. *(A petíció megfogalmazása előtt hozzáértő vezető ember adott tanácsot, hogy a megfogalmazása törvény szerinti, szabályos legyen- A szerkesztő.)*

Ahogy olvasható is benne, figyelmeztették Kazincbarcika képviselő-testületét arra, hogy amennyiben a részönkormányzatiság nem talál támogatásra, akkor népi kezdeményezés útján az itt élők kérni fogják Berente önálló község visszaállítását vagy hivatalosabb formájában a községegyesítés megszüntetését.

A Barcikai Históriás 1998. 1. (16) számában így ír erről a krónikás:
„Az 1998. (!) július 11-ei ülés tárgyalta Berente leválási szándékát. A város javasolja, hogy Berentén alakuljon részönkormányzat.”

(Elég későn, az események után két évvel ébredt a város vezetése. Túl későn.)

Néhány nap múlva személyesen adta át a petíciót Dr. Király Bálint polgármesternek Szabó Barna és mint a 6. számú választókerület képviselője, Csikász Attila. A levél átvétele után 1995. december elsején a petícióban megfogalmazott részönkormányzatos berentei kérést Dr. Király Bálint, Kazincbarcika polgármestere elutasította.

Tisztelt

Kazincbarcika Városi Önkormányzat Képviselő Testülete!

Alulírottak a lakóhelyi közösségünk képviselőjében f. hó 28-án megbeszélést tartottunk és az alábbiakat határoztuk el:

Mi, Berente település lakóhelyi közössége kezdeményezzük, Kazincbarcika város költségvetésén belül elkülönítve nyilvántartani az összes bevételünket, Berente eredeti közigazgatási területén keletkező forrásokat és azok Berentén való felhasználását.

A törvény értelmében élni kívánunk önrendelkezési jogunkkal és az összegek főként saját magunk kívánunk dönteni. Erre kérjük az önkormányzati jogok átruházását, valamint a szükséges intézkedések megtételét. /55.§. a. pont/

Amennyiben az Önkormányzati Testület ezt valamilyen formában megakadályozná /leszavazná/ és az 1996-os évi költségvetésben Berente költségvetése nem szerepel elkülönítve, a részönkormányzati jogokat nem ruháznák át, akkor ismét törvényességi jogunkkal élve:

-az önkormányzat ide vonatkozó törvényének betartásával, megfelelő számú aláírást gyűjtünk népszavazás kiírására, és kezdeményezzük a községgyűlés megszüntetését, a leválást. /47.§./1./d./2./3./ pont./ ; /53.§./, /46.§./1./a. pont/

Kazincbarcika-Berente, 1995. november 28.

Tisztelettel:

SZABÓ BARNA Kazincbarcika Bente Bem J. u. 4.

SZABÓNÉ HEGEDŰS HÁRTA Szabóné Hegedűs Hárta Berente Domb P. u. 7.

Farkas Feladny József, Farkas Endre 47.

Miklós Hegedűs Berente Földi M. ut. 4.

Csikóriz Attila Csikóriz Attila Boycsy Fr. 23.

Kallus Lászlóné Kallus Lászlóné Béla József u. 4.

SERTŐLŐ JÓZSEF Sertő József József A. u. 11. 32.

Varga Béla Varga Béla Berente József A. ut. 21.

Kirdlyné Benhidi Katalin Kirdlyné Benhidi Katalin József u. 58

SZAKMÁRI ATTILA Szakmári Attila Boycsy G. u. 13. I/6.

'JÁSZ LÁSZLÓNÉ Jász Lászlóné Gyöngy u. 4. f. 1.

DROSL JÓZSEF Droszl József Ady Endre út 1

A döntést Szabó Barna Kb.-Berente, Bem J. ut 4. sz. címre kérjük postázni.

atr:

Kazincbarcika Városi Önkormányzat

1995. DECEMBER 6.

Alig néhány nappal később, 1995. december 6-án rögtönzött összevont szülői értekezletet hívtak össze Berentén az általános iskola ebédlőtermében, amely „falugyűléssé” szélesedett. A hírre, hogy itt van Dr. Király Bálint polgármester jöttek olyanok is, akiknek nem volt már iskolás gyermekük. Nagyon sok ember gyűlt össze, az ebédlőterem melletti aula is tömve volt. A nyitott ajtón keresztül hallgatták a falusiak a „szülői értekezletet”. A polgármester mellett jelen volt Csikász Attila, a körzet képviselője.

Dr. Király Bálint a szülőknek bejelentette, hogy Berentéről a 7-8. osztályokat el kívánják vinni városi iskolákba, de később az 5-6. osztályoknak szintén ott keresnek helyet, így csak az alsó tagozatosok, az 1-4. osztály marad Berentén. Pénzhiány miatti átszervezésre hivatkozott, de megígérte, hogy a város ún. iskolabuszokat biztosít a felsős nebulók számára.

(Ez a bejelentés egyfajta bosszúként, visszavágásként hatott a berentei lakosokra az előző gyűlésért, a benyújtott petícióért; s olaj volt a tűzre. Nem bizonyított tény, mert csak hallomásból írom, hogy Dr. Király Bálint ekkor még nem is vitte a város képviselő-testülete elé az eddig történeteket, afféle „pilótaakció”, erőfitogtatás volt a „szülői értekezletre.” A szerkesztő)

A polgármester beszélt a petícióról is; bejelentette elutasította azt, mert a városnak nincs újabb 20 fős apparátusa a berentei részönkormányzat fölállításához, sőt pénze sincs e dologra. *(1996. január 12-én írt 16/1996. sz. levelében ismételten ezt hangoztatja. A szerkesztő)*

Amennyiben a berenteiek le akarnak válni a várostól – állok elébe. Berente számára azonban ez öngyilkosság lenne, mert a Berentét megillető pénz még az iskola eltartására sem lenne elég. Ha a berenteiek mégis ezt az utat választják, joguk van hozzá, én nem gördíték akadályt elébe.

A gyűlésen egy-kettőre lincshangulat kerekedett. A hozzászólók felháborodva kérdezik, hogy a város miért olyan iskolát akar visszafejlesztetni, melynek területéről iparüzési adó formájában rengeteg pénz megy a városi kasszába üzemektől, vállalatoktól?

Berentének nincs iparüzési adója – volt ismételten Dr. Király Bálint válasza.

A gyűlés, avagy a „szülői értekezlet” résztvevői egyöntetűen kijelentették, nincs más megoldás Berente megmentésére mint az, hogy önálló községgé váljon. Berente népi kezdeményezésként elkezdte az aláírások gyűjtését a kiválás érdekében. Dr. Király Bálint polgármester (ekkor még Berentée is) válasza az, hogy Berente soha nem fog tudni Kazincbarcikától leválni, s mivel közigazgatásból írta disszertációját és ebből doktorált, ő nem lát erre törvényi lehetőséget. *(Ilyen berentei megjelenéssel, ezzel a faramuci szülői értekezlettel maga Dr. Király Bálint indította el és gyorsította fel az eseményeket. A szerkesztő)*

A petíciót megfogalmazók Szabó Barna vezetésével nagyon hamar beszerezték az aláírásgyűjtéshez a formanyomtatványokat, s azokat már 1995. december 11-én hitelesítették is. *(Minden hétfőn összejött a lelkes csapat megbeszélni az aktuális tennivalókat. A szerkesztő)*

Mintegy két nap alatt 239 aláírás jött össze, és „csak” azért ennyi, mert nem volt több aláírandó, aláírható üres ív. A törvény szerint a lakosság 10 %-ának, azaz 90 főnek kellett aláírni a népszavazás kezdeményezésének elindításához. A 90 főből így módon 239 fő lett, ennyi név töltötte be az aláírandó üres rubrikákat. Berente már a leválás kezdetén egységes volt a falu önállóságának harcában.

Az íveket 1995. december 18-án Szabó Barna és Csikász Attila személyesen adta át Kazincbarcikán Dr. Király Bálint polgármester úrnak.

A Barcikai Históriás 1996. 1. (14.) száma erről így ír:

„1995. december 18-án a berentei városrész lakói 239 aláírást tartalmazó ívet adtak át a polgármesteri hivatalban. Az aláírók helyi népszavazást kezdeményeznek a városrész Kazincbarcikától való elszakadásáról.”

Az újságok hamar reagáltak Berente leválásának hírére. Fennhéjázással bár (ti.: ebben az időben az MSZP volt kormányon, és a Magyar Nemzet egyáltalán nem az akkori kormány pártján állt), de a Magyar Nemzet 1996. január 10-ei száma „Berente válni készül Kazincbarcikától” – címmel a nagy formátumú lapban féloldalas cikk jelent meg Buzafalvi

Győző újságíró tollából ezzel a vastag betűkkel kiszedett főhírrrel a lap címdalán:

„Az egykori szocialista mintaváros, Kazincbarcika árnyékában élő Berente lakói mindig úgy érezték: elhanyagolják településüket. A 41 esztendő házasság nyűgnek bizonyult, mert most a válás kimondását szorgalmazzák a mellözöttségben élők.”

A cikk ír az építési tilalomról (*mely ekkor még érvényben volt – A szerkesztő*), a három bekötőút elvételéről, mely most kerülőútra és bezártságra ítélte az itt élőket. Megszólítja Csikász Attila képviselőt, aki – „Elhatárolom magam az önkényesen elkezdett akciótól” - mondattal indítja nyilatkozatát a leválást illetően. Tőle tudhatjuk meg, hogy ekkor még nem is került a városi testület elé a „berentei ügy”. A továbbiakban kifejti, miért jó Berentének az elszakadás és magát a válást miért helyesli. Csak a Kazincbarcikai Önkormányzat megkerülését, mint ügyintézési módot helyteleníti.

Nyilatkozik Dr. Heidrich Gyula a B.-A.-Z. Megyei Közigazgatási Hivatal Szervezési és Költségvetési Osztályának főosztályvezetője is, aki a továbbiakban figyelmeztet a leválás intézésének folyamatában a törvényességre.

Dr. Király Bálint szerint Berente régebbi mellőzése miatt a mostani városvezetésre akar vezeklést kiszabni a berentei városrész lakossága.

Nyilatkozik még Kolumbán Zoltán református lelkész, (aki egyben Kazincbarcika egyik választókerületének a képviselője) aki szintén sérelmezi azt, hogy miért csak 41 év után jutott a válás eszébe Berentének? (*A szerkesztő gondolata egyben válasz is e kérdésre: Azért, mert volt a falunak egy Szabó Barna bácsija, aki elsőnek ébredt a berenteiek Csipkerózsika-álmából, s tett is az elválás ügyében!*)

Buzafalvi Győző cikke nem kérdezi meg Szabó Barnát, akinek „kiáltványa” forradalmivá tette Berente népének a Kazincbarcikától való leválás ügyét.

1996. JANUÁR 14.

A kultúrházban falugyűlésre hívta össze a lakosokat Szabó Barna, hogy tájékoztassa őket az önállósulás akkori állásáról. Szabó Barna még betegsége miatt is, egészen az 1999-ben bekövetkezett haláláig irányította a dolgokat, vigyázva a törvényesség útjára. Elmondta, hogy népszavazás következik a válásról, amit elő kell készíteni, meg kell szervezni. Kérdéses a népszavazás időpontja, tehát ezek a dolgok mind előkészítendő szinten állnak.

A falu lakói teljesen megértették, azonosultak azzal, ami most elkezdődött, s megszavazták az Előkészítő Bizottságot. Elnökévé, vezetőjévé Szabó Barnát választották, két tagja pedig Varga Béla, valamint Serfőző József lett.

Kazinebarcika reagál a háromtagú bizottság megválasztására, s vitatja azt, mert nem választották tagjai közé Csikász Attilát, Berente akkori képviselőjét.

1996. MÁRCIUS 10.

1996. március 10-én zajlott le a szavazás, szabályszerű és eredményes volt. 800 ember élhetett választási jogával, ebből 634 el is ment voksolni.

629 szavazat lett érvényes:
601 lakos szavazott a leválásra,
28 lakos szavazott a leválás ellen.

1996. MÁRCIUS 11.

Dr. Fürcht Pál, BM Önkormányzati Főosztály vezetőjének 301-363/1996. sz. levele Dr. Orosz Gábornak, a B.-A.-Z. Megyei Közigazgatási Hivatal vezetőjének az Előkészítő Bizottság személyi összetételéről:

A jogszabálytól való eltérés nem okoz olyan törvénysértést, amelyet ne lehetne orvosolni, vagy amely a népszavazás érvényességét megkérdőjelezné. Javasoljuk ezért, hogy újabb falugyűlésen egészítsék ki az Előkészítő Bizottságot. A kiegészítés kapcsán a települési képviselő nem a jog-

szabály erejénél fogva, hanem a megválasztásával válik az Előkészítő Bizottság tagjává.

1996. MÁRCIUS 26.

1996. március 26-án Szabó Barna (és a már megválasztott Előkészítő Bizottsági tagok) újfent falugyűlést hívott össze a települési képviselő-bizottsági taggá választása miatt. A 320 fő résztvevő közül egy szavazott „igen”-nel, kettő tartózkodott, a többi szavazat „nem”-ről szólt, tehát Csikász Attilát a falu nem választotta meg az Előkészítő Bizottság tagjává!

Azonban hiába volt Dr. Fürcht Pál levele, a városatyák ezek után is törvénytelennek tartották az Előkészítő Bizottságot, s ezen ok alapján nehezebben ment előre a válás szekere. Még nagyon sok levelébe került Szabó Barnának, hogy az elválás ügye kimozduljon e kátyúból. Egy akkori lelkes petíciós végül is kinyilatkozta, ha ez az ok nem lett volna, a városatyák kitaláltak volna mást...

Később, Dr. Kara Pál levele kimondta, hogy Kazincbarcika ezen ok alapján törvénysértést követett el, s hogy nem is tartozik rájuk, s joguk sincs semmilyen az Előkészítő Bizottság tagjainak személyre való tiltakozásra, és nem is a hatáskörükbe tartozik.

1996. ÁPRILIS 9.

1996. április 9-én az előkészítő bizottság elkészíti hivatalos állásfoglalását, mely szerint kötelezi magát arra, hogy az összes körülményt figyelembe véve a népakarat szerint dönt arról, hogy más megállapodást Kazincbarcikával nem köt és az 1990. évi LXV. Törvény 53. paragrafusának második mondata alapján ragaszkodik a községegyesítést megelőző berentei területhatárok eredeti visszaállításához.

Dr. Király Bálint 1996. 77/96. sz. levelében még mindig az Előkészítő Bizottság személyi összetételére hivatkozva a bizottságnak nem adja ki a kért dokumentumokat.

1996. ÁPRILIS 16.

1996. április 16-án ismét levél megy Berentéről vagyongegosztási javaslathoz dokumentumokat kérve Kazincbarcikára, ugyanakkor az Előkészítő Bizottság levelet ír Orosz Gábornak is, az előrehaladás érdekében tanácsot kérve tőle. A válasz (április 30-án) legfontosabb eleme, mely a levelezések során többször megjelenik: „hogymind a megmaradó, mind az új település esetében a működés pénzügyi feltételeinek – pótlólagos támogatás nélkül – rendelkezésre kell állnia.”

(Bár Kazincbarcika éppen ezt tagadja állításával, mármint azzal, hogy állítja, pótlólagos támogatás nélkül nem marad talpon a város; az évek nem ezt bizonyították. A Szerkesztő)

1996. MÁJUS 6.

Kazincbarcika képviselői határozatot hoznak arról, miszerint Berente városrész képviselőjének benne kell lennie az Előkészítő Bizottságban.

(Kazincbarcika veri a vasat Csikász Attiláért, hogy legyen indoka megtagadni a hivatalos dokumentumok kiadását. Mert mi másért...?)

1996. MÁJUS 9.

1996. május 9-én az Előkészítő Bizottság a Földművelődési Minisztériumtól állásfoglalást kér Berente nevének használatára. Május 21-én Földi Ervin, a Tárcaközi Földrajznév Bizottság vezetője véleményezi 24454/96. sz. levelében a Berente községnevet.

1996. JÚNIUS 6.

1996. június 6-án Dr. Kara Pál államtitká-rhelyettes levelében tájékoztatja Szabó Barnát, hogy Kazincbarcika Város Önkormányzata 1996 májusáig nem foglalta határozatba Berente község alakításának kezdeményezését, ezzel mulasztásos törvénysértést követett el, melynek megszüntetésére a B.–A.–Z. Megyei Közigazgatási Hivatal felszólította

Kazincbarcika polgármesterét. Egyben értesítették Dr. Király Bálintot arról is, hogy a Berentei Előkészítő Bizottság személyi összetétele nem Kazincbarcika Képviselő Testületének hatáskörébe tartozik. Ismételten felhívja a figyelmet az előkészítés során a működés pénzügyi feltételeinek szükségességére! A június 6-ai Kara-levél ellenére is Tanka Zsigmond Kazincbarcika akkori jegyzője mégis ezt írja Berentének a 160/1996/VI. 14. számú levelében egy pontként:

A Testület (a kazincbarcikai) nem ért egyet az Előkészítő Bizottság személyi összetételével.

Ezután Kazincbarcika már nem nagyon akar egyetérteni semmivel, fél a Berente területére eső ipari üzemek iparüzési adójának elvesztése miatt, s látszik, hogy a két település között sohasem lesz egyezség, nagy „válóper” utáni pereskedés lesz az anyagiak miatt.

A válasrról és az érdekében lefolytatott levelezésről külön okiratos könyvet lehetne összeállítani Szabó Barna hagyatékaként.

1996. DECEMBER 10.

1996. december 10-én datálta levelét Dr. Wekler Ferencnek, a Magyar Köztársaság Országgyűlése Önkormányzati Bizottsága Elnökének, amelyből a leválás okairól, eseményeiről még többet olvashatunk és tudhatunk meg.

1996. december 10-én datálta szintén a Dr. Gönczöl Katalin asszonynak, az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának címzett levelét.

1996. december 10-én datálta Varga Bélával és Serfőző Józseffel a Göncz Árpád Úrnak, a Magyar Köztársaság Elnökének címzett levelét is.

A levelek a következő oldalakon olvashatók.

E levelek elküldése után sem mozdult előrébb a Kazincbarcikától népakarral leválni óhajtó Berente ügye. Talán kitűnőre sikeredett Dr. Király Bálint disszertációjának gyakorlata? Az Előkészítő Bizottság és a petíció aláírói biztosan nem tarthatták nagyra azokban az időkben a demokrácia fogalmát.

Még ez évben ment el az Előkészítő Bizottság három aláírásával 1997. július 17-ei dátummal a levél az Alkotmánybíróság Elnökéhez is. Nem lehet azt mondani, hogy nem mozgattak meg a Berente ügyét képviselők minden követ.

1997. július 24-ig még sehonnan nem jött válasz, kivétel Dr. Kara Pál belügyi önkormányzati helyettes államtitkártól, aki „megmagyarázza” az Előkészítő Bizottságnak, hogy a válásnak egyetlen ponti akadálya van, Kazincbarcika pénzügyi ellehetetlenülése.

Kara Pál válaszára július 28-án ment Szabó Barna egyszemélyes válasza, amit augusztus 5-én követett a Göncz Árpádnak, a Magyar Köztársaság elnökéhez fogalmazott levél.

Berentei Előkészítő Bizottság

Kazincbarcika-Berente

Bem J. u. 4.sz.

Dr. WEKLER FERENC Úrnak
MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ORSZÁGGYŰLÉSE
ÖNKORMÁNYZATI BIZOTTSÁGÁNAK
ELNÖKE

B U D A P E S T V.

Kossuth Lajos tér 4.

Tisztelt Elnök Úr!

Az Előkészítő Bizottság Berente település elkeseredett lakossága nevében nagy tisztelettel fordul a T. Elnök Úrhoz, és az Elnök Úron keresztül az Önkormányzati Bizottsághoz támogatásért és segítségért, hogy törvényes jogaink érvényre juthassanak, a Köztársasági Elnök Úr elé felterjesztés készüljön, és Berente 1997. január 1-én önálló település lehessen.

Szíves segítségüket az alábbi tények és indokok alapján kérjük:

Berente lakossága 1996. március 10-én egyhangúan szavazott Kazincbarcika és Berente községegyesítésének megszüntetése mellett. 80%-os részvétel mellett, 95%-os szavazási arányban az önállóság mellett döntött. Annak ellenére, hogy az önkormányzat 1996. március 4-én, a polgármester, alpolgármester, jegyző, 14-16 fő városi képviselő - köztük a jogi és gazdasági bizottság elnökei - a felsőbarcikai képviselő - aki egyúttal Berentén református lelkész is - a Megyei Közgyűlés Elnöke - aki egyben az országgyűlési képviselőnk is - és sajnos a saját települési képviselőnk, három db. rendőrautó jelenlétében megfélemlítette, félre akarta vezetni és le akarta beszélni az önálló Berente melletti döntésről, mondván: "Berente számára káros és veszélyes az önállóság".

Egyértelműen bizonyosodott, hogy lakosságunk szabadulni szeretne az 1954-ben ránk erőszakolt kényszer-kapcsolatból, a város egyre fojtogatóbb szorításából, a folyamatos elsorvasztás rémálmától. Ebből a kényszer-kapcsolatból már eddig is hatalmas, jövátelhetetlen károkat és hátrányt szenvedtünk.

- A bezártság, a romló életviszonyok, a fejletlenség, kilátástalanság, az egyre erősebb várostól való függés, a megalázottság és lenézés miatt a lakosság létszáma az összecsatolás óta 2500 főről kb. 1075 főre csökkent.

- Fejlesztés helyett, következetes visszafejlesztés folyik. Mindenünket elvettek. Ma már csak az iskola van meg. Az összevonáskor átlag feletti színvonalú településből - bármilyen furcsa - 1938-39-es színvonalú település lett!

- Berente házassága bármennyire is kedvező volt a városnak, a várva-várt fejlesztések a rendszerváltozás után sem következtek be. Inkább a

szisztematikus demoralizálás és leépítés folytatódott. Ez már 1995 késő őszeére kézzel foghatóvá is vált.

- Nincs biztosítva a saját sorsunkat érintő kérdésekbe a beleszólási jogunk. Ebben az összetételben ez nem is oldható meg /a 24 fős képviselő testületből csupán egy fő a berentei, sajnos még az sem a szülőfaluját képviseli, a 95%-os népszavazási eredmény ellenére sem/. Ezekből eredően minden döntés kizárólagosan városi érdekeket szolgál. A demokratikus önkormányzás berente számára így formális és látszólagos. Többek között ennek a számunkra káros városi szemléletnek a következménye az elmaradottságunk és háttérbe szorítottságunk.

- A Kazincbarcikával történt összevonás óta bekövetkezett lakóházak elbontása, /gyárépítés miatt/ a faluban építési tilalom bevezetése, és e miatt a falu fejlődésének meggátálása, valamint a rendszerváltás óta itt termelődött önkormányzati sajátos jövedelmek elvesztése, továbbá a falu fejlesztésének elmaradása miatt olyan károk érték a települést, ami sajnos felér egy tatárjárással!

Ha valaki az elmúlt rendszerben, az elszenvedett károkért kárpótlást kapott az államtól, akkor a berentei lakosság, illetve a falu ezt méginkább megérdemelné.

Ezek ellenére a lakosság nem vádol senkit, nem kér kárpótlást sem az államtól, sem Kazincbarcikától, csupán önrendelkezési jogával akar élni, mint az ország többi önálló települése teszi és teheti.

A helyi önkormányzatokról szóló törvény első /még § nélküli/ bekezdésére hivatkozással - miszerint: "Az Országgyűlés ...-elismeri és védi a helyi közösségek önkormányzathoz való jogait."- kérjük Elnök Úr, ill. a Bizottság támogatását és segítségét, hogy a törvények által biztosított jogaink érvényre juthassanak, és Berente 1997. január 1-jén önálló település lehessen.

Legjobb tudomásunk szerint önállósulási törekvéseinknek törvényes akadályai nincsenek:

- a település Kazincbarcikával ma sincs összeépítve. A házasságból eredően - 6 km-ről 10 km-re - inkább távolabbra került.

- népszavazás ezt az összevonást sohasem erősítette meg. /A törvényi előírásnak tehát mindkét kritériuma hiányzik a jelenlegi állapotban./

- 1996. március 10-én 80%-os részvétel mellett 95%-os eredménnyel záródó népszavazáson a berentei állampolgárok rendkívül egyértelműen a községegyesítés megszüntetése mellett döntöttek.

- a település önállóodása esetén a törvényben előírt kötelező feladatait - pótlólagos támogatás nélkül - el tudja látni.

Mindezek ellenére az állandó akadályoztatások miatt az önálló községgyé alakítás folyamata a mai napig sem fejeződhetett be. Sőt napjainkban, az idő rövidsége, Kazincbarcika újabb és újabb akadályozása, a BM halogatása miatt egyenesen veszélybe kerülhet.

Előbb Kazincbarcika akadályozta minden lehető módon /tárgyalásoktól való elzárkózások, anyagok visszatartása, legitimitásunk megkérdőjelezése, minden berentei lépésben a hibák keresése, stb., stb./ az előkészítési lehetőségeit annak ellenére, hogy feladataiból fakadóan, a törvények értelmében segítenie kellene a lakosság önszerveződő törekvéseit. Az elkészített anyagot is csak a Közigazgatási Hivatal felszólítására 1996. augusztus 15-re adta le. A Közigazgatási Hivatal szeptember 10-én

továbbította a BM Önkormányzati Főosztályára. Ennek három hónapja. Érdeklődésünkre türelmünket kérték, mert "nem tudják egyértelműen megállapítani azt, hogy Kazincbarcika nem szorulhat-e kiegészítő támogatásra.

Ebben mi berentei állampolgárok kifejezetten a halogatást, a döntés hátráltatását, időhúzást és végül az önállósulási törekvéseink megghiúsítását látjuk.

Szerintünk mindenki meg van győződve arról, hogy Kazincbarcika város működőképessége nem kerülhet veszélybe Berente elszakadása miatt. Ha igen, akkor annak az okait másban kell keresni. Ez, ha nem így lenne, akkor az első pillanattól kezdve nem elzárkóztak volna a berenteiek elől, hanem megkíséreltek volna valamilyen kompromisszumos megoldásban megegyezni velünk. Ők azonban lenéztek, megvetettek bennünket. Tehát nem voltak ráutalva, a város gazdasági érdekei nem igényelték a megoldás keresését.

A leadott anyagokban - a mellett, hogy a számadatok némelyhén szólva egyoldalúak és eltúlzottak - a felsorolt indokok nem támasztják alá állításukat, miszerint pótlólagos támogatásra kellene szorolniuk.

Az állítást sem a TÁKISZ, sem a Közigazgatási Hivatal nem támasztja alá. Tudomásunk szerint most az egész ügy, ismét egy Kazincbarcikai mesterkedés folytán halasztódik, mint híriük, valamiféle határok kérdésében. /Pedig ezeket csak a törvények megsértésével lehetne megoldani./

Az önálló községgé alakítás folyamata a befejezés előtt tehát ezek miatt ismét megrekedt. Helyette Kazincbarcika, BM, PM, illetékes főosztályai között egyezkedések folynak. Most is az történik, mint 43 éven keresztül folyamatosan: rólunk, nélkülünk és "természetesen" ismét ellenünk.

Ott tartunk a befejezés helyett, mint ha ez év januárjában lennénk. Mint ha azóta semmi sem történt volna. Az egyezkedés akkor elfogadható lett volna, de akkor sem a BM, PM. ill. osztályaival, hanem a berenteikkel.

Úgy tűnik, hogy Kazincbarcika számára minden más hasznos megoldás célravezetőbb, csupán a törvényes nem.

Szeretnénk kihangsúlyozni, hogy nem illik Berente kiválására hivatkozni, amikor bizonyíthatóan elsorvasztására törekedtek. Nem vétlen Kazincbarcika a leválás okaiban, ezért nem is érdemel ÖNHKI-s támogatást, mert nem önhibáján kívül kerül bármilyen helyzetbe, hanem rendkívül hibás "Berente-politikája" miatt.

Mi, a település lakói rendkívüli feszültségben és félelemben élünk, mert attól tartunk, hogy valamilyen /ránkerőszakolt/ kifogással, vagy egyszerűen az idő rövidsége miatt elutasítják a község önállóvá nyilvánítását a törvényes jogaink és lehetőségeink ellenére. Ha pedig ez bekövetkezne, akkor marad a gyarmati sors és hiába vannak törvények, nekünk Kazincbarcika hasznára, kényének-kedvének kitéve szép lassan el kell pusztulnunk. Számunkra nincs törvény, sem rendszerváltás, és megmaradásunknak még a reménye is elhagy bennünket.

Ebben az esetben:

1. Nem valósulhat meg az ÖTV. harmadik, /még § nélküli / bekezdése: "Az országgyűlés, támogatva a helyi közösségek önszervező önállóságát, segíti az önkormányzashoz szükséges feltételek megteremtését, előmozdítja a közhatalom demokratikus decentralizációját."
2. Elveszti értelmét a törvénynek az a feltétele, hogy a településeknek egybeépülnük kellene lennie.

3. Elveszteni értékét, jelentőségét és súlyát a népszavazás, mint a népakaratot megtestesítő intézménye.

4. Szentesíteni a "Miniszter Tanács" rendeletét és ezzel csorbát szenvedne a rendszerváltozás eszmerendszere.

5. A berenteiek sohasem intézhetnék önállóan, demokratikusan a helyi érdekű közügyeiket, míg azt mindenki más teheti.

6. Törvényes támogatást kapna Berente teljes ellehetetlenítésének a lehetősége.

7. Hamissá válna az elkülönült települések számára eddig biztosított önrendelkezéshez való jog érvényesítésének lehetősége.

8. Berente számára sohasem történhetne meg a rendszerváltozás és maradna a gyarmati sors, amíg teljesen el nem sorvad.

Azt pedig hogy a lakosság több évtizedes háttérbe szorítás után, ennyi hátrány elszenvedése után, elmaradt életkörülményeiben, a várakozás felfokozott feszültségében, védtelenségében, félelmében, reménytelenségében és csalódottságában - milyen lelkiállapotba kerülhet, azt fel sem tudjuk mérni, azt meg sem lehet fogalmazni.

Az egész település lakossága meg van róla győződve, hogy ha már a sors úgy hozta, nekünk a gyárakba szinte beleolvadva kell élnünk, akkor nem mindegy, hogy azt milyen körülmények között tehetjük, és önrendelkezési jogunkkal élve tehetjük-e.

Bebizonyosodott, hogy 43 év alatt felgyülemlett keserűségünkben csak az önállósulás hozhat enyhülést és a fejlődésre reményt. Ez fejeződött ki a szinte egyhangú népszavazásban is.

Nekünk szinte nincs kihez fordulni segítségért, ezért kérjük reménykedve és tisztelettel az Önkormányzati Bizottságot és személy szerint T. Elnök Urat, hogy támogasson és segítsen nekünk abban, hogy törvényes jogaink és lehetőségeink érvényre juthassanak és Berente települést 1997. január 1-jétől ÖNÁLLÓ KÖZSEGGÉ nyilvánítsák.

Kazincbarcika, 1996. december 10.

Tisztelettel

Szabó Barna

Előkészítő Bizottság elnöke

Berentei Előkészítő Bizottság

Kazincbarcika-Berente

Bem J. u. 4.sz.

Dr. GÖNCZÖL KATALIN Asszonynak
 ÁLLAMPOLGÁRI JOGOK
 ORSZÁGGYŰLÉSI BIZTOSÁNAK

Budapest V.

Tüköry u. 3.sz.

1054

Tisztelt Gönczöl Katalin Asszony!

A berentei lakosság nevében, végső elkeseredésünkben tisztelettel fordulunk Önhöz támogató segítségért.

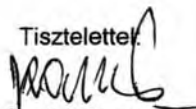
Önállósulási törekvéseink - egész éves akadályoztatás után - a BM Önkormányzati Főosztályán ismét elakadtak. Katasztrófális helyzetbe kerültünk! Az idő rendkívül kevés!

Törvényes jogaink érvényre jutását látjuk veszélyben, ezzel önállósulási törekvéseinket veszélybe sodorhatják és megghiúsíthatják.

Tájékoztatásul mellékeljük a Köztársasági Elnök Úrnak és az Országgyűlés Önkormányzati Bizottság Elnökének küldött levelünk másolatát. Egyben elnézését kérjük azért, hogy - az idő rövidege miatt - nem önálló levélben tájékoztatjuk a körülményekről.

Nagy tisztelettel és reménykedve kérjük segítsenek nekünk, hogy törvényes jogaink érvényesülhessenek és településünk 1997. január 1-jével önálló település lehessen. Ezzel egy - környezetébe beilleszkedő, azzal becsülettel együttműködő, saját fejlődését elősegítő - egyenrangú, önálló település legyen.

Kazincbarcika, 1996. december 10.

Tisztelettel,

 Szabó Barna

Előkészítő Bizottság elnöke

Berentei Előkészítő Bizottság

Kazincbarcika-Berente

Bem J. u. 4.sz.

G Ö N C Z Á R P Á D Ú R N A K
A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ELNÖKÉNEKBUDAPEST

Tisztelt Elnök Úr!

Mi, Berente településének állampolgárai úgy érezzük, hogy törvényes jogaink érvényre jutásának meghiúsítására törekszünk. A mai napig is folyamatban levő halogatások veszélybe sodorhatják településünk önálló községgé nyilvánítását.

Az Előkészítő Bizottság ezért - a rendkívüli fokozott feszültségekkel várakozó lakosság nevében - nagy tisztelettel kéri az Elnök Úr támogatását, hogy törvényes jogaink érvényre jussanak és Berente 1997. január 1-jétől önálló település lehessen.

Kérésünket az alábbi tények felsorolásával szeretnénk indokolni.

A községet 1954. február 1-jén, Kazincbarcika község várossá nyilvánításának napján, MT rendelettel "egyidejűleg összevonták". Ekkor 2500 fő lakosú, átlagostól magasabb színvonalú, fejlődő község volt. Új iskolával, művelődési házzal, óvoda-bölcsődével, postával, ABC kisáruházzal stb. rendelkezett.

Egy-két év után azonban megkezdődött tudatos, tervszerű elsoványodása. Építési tilalmat rendeltek el /csak a rendszerváltás után oldották fel/. A gyár terjeszkedése miatt a falu legfiatalabb részét lebontották, három bekötőútját lezárták, elvették. Mára csak az iskola van még meg. Ismét az 1939-es színvonalra esett vissza a település. Lakossága a bezártság, kilátástalanság és az életkörülmények romlása miatt kb. 1050 főre csökkent s közben előregedett. Infrastrukturális szempontból fejletlen, a város többi részéhez képest elmaradott. Vezetékes gázellátás nincs, az úthálózat hiányos, szilárd burkolat sok helyen nem található, közvetlen közúti összeköttetés a várossal nincs, a telefonhálózat nincs teljeskörűen kiépítve.

A lakosság erős városi függőségben, háttérbe szorítva, saját sorsát érintő döntésekből kirekesztve, elmaradott körülmények között él, vegetál.

Az 1991. februári sikertelen részönkormányzati kísérlet ellenére, vagy éppen annak hatására, 1995 késő őszére egyértelművé vált, hogy folytatódik az elsoványodás /október 16., falugyűlés/. Bebizonyosodott, nekünk Kazincbarcikán semmi keresnivalónk nincs, mert a fejlődésnek még a reménye sem látszik. A kilátástalanság mellett az is egyértelművé vált, hogy számunkra csak egyetlen megoldás, a községegyesítés megszüntetése lehet a kivezető út. Ebben a kényszerhelyzetben kezdődött el tehát az előkészítő munka.

Az első hivatalos lépés után azonban az önkormányzat részéről kialakult a teljes elutasítás, ellenállás, a lakosság állandó rettegésben tartása, félrevezetése, a megfélemlítés.

Mindez a népszavazás előtt 5 nappal csúcsondott ki, amikor lakossági fórumot hívtak össze, és az összegyűlt lakosságot el akarták rettenteni a leválástól. A város részéről megjelent a polgármester, alpolgármester, jegyző, 14-16 fő képviselő /24-ből/, országgyűlési képviselőnő, és sajnos 3 db rendőrautó is.

Ilyen körülmények között került sor 1996. március 10-én a népszavazásra. A lakosság példa nélküli egyetértésben döntött, és a fenyegetésekre 80%-os részvétellel, és 95%-os leválás melletti szavazással válaszolt. Egyértelműen az önállóságot választotta.

Az akadályoztatások, ezek ellenére, szinte szervezeten folytatódtak. Az önkormányzat minden lehető módon gátolta az önállóságra való törekvésünket, annak ellenére, hogy feladataiból fakadóan, a törvények értelmében támogatnia kellene a lakosság önszerveződő törekvéseit. Nekünk pedig támogatásért nincs kihez fordulnunk, mert önállósulási törekvéseinket ellenzi a saját képviselőnk, a polgármester, a képviselő testület, sőt a megyei közgyűlés elnöke és az országgyűlési képviselőnk is. /Mindannyian részt vettek a szavazás előtti lakossági fórumon./

Mivel a halogatást, a törvények kijátszhatóságának útkeresését napjainkban is tapasztaljuk, félünk, hogy a törvények által biztosított, önkormányzashoz való jogunk érvényesülése zsákutcába kerülhet. Az elmúlt évtizedekben pedig mi már annyi hátrányt és kárt szenvedtünk, hogy ha az országban valaki kárpótlást érdemel, akkor mi hatványozottan kárpótlást érdemelnénk.

Ennek ellenére nem hibáztatunk senkit, nem vádolunk senkit, nem kérünk kárpótlást sem az államtól, sem Kazincbarciktól. Csupán a minden település számára biztosított önrendelkezési jogunkkal szeretnénk élni.

A magunk útját szeretnénk járni. Ne kelljen mindig másoktól függeni, a ránk erőszakolt döntéseket minduntalan elszenvedni, és - erősen hangoztatott - kegyelemkenyéren élni.

Szeretnénk mi is térségünk egyenrangú, hasznos települése lenni, kölcsönös előnyökön alapuló együttműködést kiépíteni.

Ma Kazincbarcikához való tartozásunknak nincsenek meg a törvényes alapjai sem. Az ÖTV által előírt feltételek hiányoznak. A két település ma sincs egybeépülve /közúton 10 km-re van a várostól/, és népszavazás sem erősítette meg egyesítésüket.

Elutasítás esetén tehát szentesítenék a "MT" rendeletét. Az bizonyosodna be, hogy - számunkra a rendszerváltozástól és törvényektől függetlenül - községünknek el kell pusztulnia Kazincbarcica érdekeinek alárendelve - ha az önkormányzás feltételei megvannak, azért, ha nem lennének meg, akkor azért. A pusztulástól megvédjük. Sajnos tudjuk, hogy ha most az önállósulási törekvésünk meghiúsulna, akkor a törvények sérülnének, településünknek pedig még a megmaradás reménye is elszállna.

Ebben az esetben pedig azt, hogy a lakosság - több évtizedes háttérbe szorítása után, elmaradott életkörülményeiben, feszültségében, védtelenségében, csaldottságában, félelmében és reménytelenségében - milyen lelkiállapotba kerülhetne, azt meg sem tudjuk ítélni.

Számunkra mindent egybevetve, a 95%-os népszavazásban megtestesülő egyértelmű igény az egyetlen elfogadható megoldás, melyben reménykedünk és bízunk.

A felsorolt indokaink alapján - a berentei lakosság és az előkészítő bizottság - védtelenségünkben, magunkra hagyottságunkban, félelmünkben és elkeseredésünkben ismételten tisztelettel fordulunk Elnök Úrhoz.

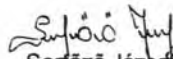
A BAZ Megyei Közigazgatási Hivatal anyagunkat szeptember 10-én megküldte a Belügyminisztérium illetékes osztályára. Kérjük, hogy megértő támogatásával segítse törvényes jogaink érvényre juttatását, és településünk 1997. január 1-jén önálló községgé való nyilvánítását.

Kazincbarcika, 1996. december 10.

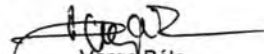
Tisztelettel!

Szabó Barna

Serfőző József

Varga Béla

Berentei Előkészítő Bizottság

Berentei Előkészítő Bizottság
Kazincbarcika-Berente
Bem J. u. 4. sz.

DR. GYÖRGYI Kálmán Urnak
MAGYAR KÖZTÁRSASÁG
Legfőbb Ügyészének

R U D A F E S T V.

Markó u. 16 sz.

1055

Tisztelt Legfőbb Ügyész Ur!

Berente lakosságának a nevében nagy tisztelettel fordulunk Ön-höz, jogorvoslatért, támogató intézkedését kérve, hogy alkotmányos jogaink érvényre juthassanak s ezen keresztül településünk - visszamenőlegesen - 1997 január 1-jétől önálló község-gé válhasson.

Kazincbarcika és Berente községegyesítésének megszüntetési folyamata a BM Önkormányzati Főosztályán megrekedt, annak ellenére, hogy az önálló településsé nyilvánításnak minden törvényes feltétele adott és a Köztársasági Elnök Ur számára történő felterjesztéshez minden szükséges alapvető információ már 1996. szeptember 10-12-től a fenti Főosztály rendelkezésére állt. Mivel nem készült felterjesztés, ebből eredően községünket nem nyilvánították önálló településsé 1997. január 1-től.

Azt tapasztaljuk, hogy Kazincbarcika Város által szorgalmazott, de indokolatlan halogatásokkal az Országgyűlés által is deklarált önrendezést, tehát alkotmányos jogunktól fosztanak meg bennünket. Nem juthatnak érvényre - az egyébként minden elkülönült település számára biztosított - önrendezési jogaink.

Ezzel fejlődésünk lehetőségeit, az elmaradott életkörülményeink javíthatóságát, a falu elmaradott színvonalának emelhetőségét, s végülis a kilábalás lehetőségeit bénítják meg.

Fentiek alapján nagy tisztelettel kérjük tehát sürgős, támogató intézkedését arra vonatkozóan, hogy ügyünk kimozduljon a holtpontról, készüljön a Köztársasági Elnök Ur számára felterjesztés és / visszamenőlegesen / 1997. január 1-től településünk önálló lehessen. Ezzel alkotmányos jogaink érvényre juthassanak.

Kérésünket az alábbi tényekkel, következtetésekkel és indokainkkal támasztjuk alá.

Alsóbarcika-Felsőbarcika-Sajókazinc községeket 1947-ben egyesítették. A Kazincbarcika nevet 1948-ban véglegesítették. Hat év múlva, 1954. február 1-én várossá nyilvánították. Ekkor az MT rendelet 2. pontjának egyetlen mondatával: "Együttal Berentét Kazincbarcikával össze kell vonni." Berentét hozzákapcsolták.

Ebben az időben / 1954 / Berente, az országos átlagnál jóval

- 2 -

magasabb színvonalú település volt. Sokkal fejlettebb mint Kazincbarcika. 2550 fős lakossággal rendelkezett.

Néhány év után azonban a mindenki által jól ismert "szocialista város" érdekeinek igazságtalan túlhangsúlyozásával megkezdték a volt község szisztematikus leépítését, visszafejlesztését. Építési tilalmat vezettek be, házainak nagy részét elvették, lebontották, három bekötő útját lezárták. Mindezt a "gyárak" miatt. A település bénává, elzárttá vált és az 1930-as évek színvonalára esett vissza.

A lakosság száma 2550 főről 1075 főre csökkent és elöregedett.

A fejlesztések a rendszerváltást követően is elmaradtak. Még a szinten-tartást sem biztosították. Nincsenek rendes utak, járdák, közterületek. Nincs gáz, csatornarendszer stb. Itt még ma is háztól kell temetni halottainkat, a nehezen megközelíthető, rendezetlen temetőbe. Az országban nincs még egy ilyen elzárt, elmaradott és koszos, gazdátlan település.

A kilátástalanságra, pedig jellemző, hogy falugyűlésen 1995 október / A POLGÁRMESTER úr még egy balesetveszélyes járda kijavítását sem ígérte meg. Az elégedetlenség dacára, december 6-án újabb kísérletet tett / összevont szülői értek / a további leépítésre, ellehetetlenítésre. El akarták vinni a városba a 7-8 osztályt. Helyette az orvosi rendelőt, gyógyszerterázt, könyvtárat az iskolába vonták volna össze stb.

Ebben a helyzetben került sor egy rész-önkormányzati lehetőség kezdeményezésére, hogy valami módon az itt termelődött javakból legalább az elmaradottságot, nyomorgó életkörülményeket lehessen enyhíteni.

A Város részéről azonban teljes elzárkózásba ltköztünk. A már említett szülői értekezleten a polgármester úr ezt el is utasította mondván: 20 főre lenne szükség és arra nincs pénz és nem is oldható meg. / Ezt jan. 12-én írásban is megismételte. /

A teljes leválás, pontosabban a községegyesítés megszüntetésének a kezdeményezése ezek hatására 1995. december 6-10 között indult el.

Sajnos, ezzel párhuzamosan beindult a Város szervezett ellenállása, a megfélemlítés, és kegyetlen ellenpropaganda is. Az Előkészítő Bizottság legitimitását támadták. Egyetlen lépést sem tettek annak érdekében, hogy valamiféle közös megegyezés jöhessen létre.

Mindezt annak ellenére tették, hogy az ÖTV. 8.§./5/. pontja szerint a kezdeményezést támogatniuk, és együttműködniük kellett volna.

Az ellenállás abban csucosodott ki, hogy 1996. március 4-én, lakossági fórum címén szinte megszállták a falut. Öt nappal a népszavazás előtt! Meg-jelent az országgyűlési képviselőnk jelenlétében a polg.mester, alpolg.mester, jegyző, 14-16 fő képviselő a város más területeiről. Köztük a saját területi képviselőnkkel és a "saját" református papunkkal, aki ugyan Felsőbarcikán főállású pap, ott lakik, annak a településrésznek a képviselője is. / Hiába " nagy Ur a pénz!" / A nép "kordában tartására" megjelent három rendőrautó is.!!! Sajnos az orsz.gy.képviselőnk egyben a Megyei Közgyűlés Elnöke is és tagja az orsz.gy. Önkormányzati Bizottságának is. Egyértelműen le akarták beszélni a lakosságot elszakadási törekvéseiről, anélkül, hogy bármilyen kilátásokat felvázoltak volna. Félre akarták vezetni ismét a népet.

- 3 -

A vitában teljesen egyértelművé vált, hogy csúnyán becsaptak bennünket, mert az Önkormányzat minden évben túlélésre rendezkedett be és pénztelenségre panaszkodott, valójában pedig a mi rovásunkra dúskált az anyagi javakban.

Miközben bennünket gyarmati sorsban tartottak, addig a Város a mi rovásunkra szépen gyarapodott.

Lényegében a lakosság most ébredt rá arra, hogy – bármilyen nehézségekkel is járjon, bármilyen "veszélyes" is legyen – az önálló életet kell választanunk, vagy Kazincbarcika szorításában elpusztulunk.

Ezek a felismerések, a kilátástalanság, a háttérbe szorítottság, az elzártság, elszigeteltség, valamint az elmúlt 43 év keserű tapasztalatai – amikor mások fejlődnek és fejlődhetnek – a lakosságot egységessé kovácsolták.

Ez fejeződött ki öt nap múlva, 1996. március 10-én megtartott népszavazáson is. Írvényes és rendkívül eredményes népszavazás történt. 800 fő szavazásra jogosultból 634 fő / csaknem 80 % / jelent meg. A megjelentek 95 %-a a községegyesítés megszüntetésére szavazott. Ellene még 5 % -a sem, mert 5 érvénytelen szavazat is volt.

A Város ellenállása, a népszavazás hatására sem változott. Inkább fokozódott az akadályoztatás. Sem a Város érdekében, sem amegoldás irányában, de a kompromisszum érdekében sem tettek egy lépést sem. Annál többet tettek ellene Bizonyítja ezt az a tény is, hogy a mai napig sem tudunk semilyen városi elképzelésről, amit a berenteieknek felajánlottak volna. Tökéletesen megelégedtek azzal, hogy a berenteieket támadták. Saját emberüket szerették volna beépíteni a Berentei Előkészítő Bizottságba. Semmi esély nem maradt tehát arra, hogy valamiféle területre irányuló megegyezés szülessen. Így 1996. március 26-án egy nagy falugyűlésen 100 %-os nyílt szavazással a lakosság úgy döntött, hogy ragaszkodik a községegyesítés előtti határok visszaállításához.

Jellemző a Város magatartására, hogy – írásos igényeink ellenére – egyetlen tárgyalásra, vagy bármilyen kérdés megbeszélésére sem került sor 1995. december 1-től, 1996. augusztus 14-ig, a Megyei Közig. Hiv. -hoz történő anyagleadásig. Azóta is csupán egy sikertelen / vagyoneleltár hiányában / vagyonnal kapcsolatos megbeszélésre került sor szeptemberben. Egy másik megbeszélést pedig – értelmetlenül – a Megyei TÁKISz hívott össze Miskolcon.

Az akadályoztatások során, a halogatások érdekében még a törvényességektől sem riadtak vissza. Törvényességi észrevételeket / Megyei Közig. Hiv. / hatására több saját testületi határozatukat kellett visszavonniuk.

A szükséges feladatok elvégzését is és az anyagok leadását is csak 1996. augusztus 14-i határidőre, felszólításra tették meg. Ez azt jelenti, hogy indokolatlanul, felelősségre vonás nélkül húzhatták az időt számos öt hónapig.

Uganakkor az Előkészítő Bizottság az el-elutasítások, akadályoztatások, nehézségek ellenére is mindig és mindenben törvényes uton, módon járt el.

A nagy keservesen megszületett és összeállított teljes iratanyag végülis a Megyei Közig. Hiv-tól 1996. szeptember 10-i keltezéssel – a Megyei TÁKISz, valamint a Közig. Hiv. véleményével kiegészítve – eljutott a BM Önkormányzati Főosztályára.

- 4 -

Sajnos ennek is már öt hónapja.

Megítélésünk szerint ebben az anyagban minden olyan szükséges és fontos információ rendelkezésre állt, amelyek alapján felterjesztés készülhetett volna a Köztársasági Elnök Ur számára. Ezt a megállapításunkat az a tény is bizonyítja, hogy az alapvető adatokban változások a mai napig sem következtek be. A halogatásnak tehát törvényes okai nem lehetnek.

Az ügyünk sorsáról egy hónapot semmit sem sikerült megtudnunk, ezért levélben fordultunk 1996. október 11-én a BM Önkormányzati Gazdálkodási Főosztályhoz, azzal a céllal, hogy a döntés lehetőségeit mintegy elősegítsük, néhány további információt szolgáltatassunk. Erre a levélre, semilyen reagálás nem érkezett.

1996. november 6-án levélben tájékoztatást kértünk az ügyünk állásáról a BM Önkormányzati Főosztálytól. A kérésünket nov. 19-i keltezéssel megismételtük a BM Önkormányzati Helyettes Államtitkár Urnál.

Előbbi levelünkre a Főosztályvez. Ur - november 19-én kelt - válaszában közölte, hogy a Megyei TÁKISZ-nál újabb vizsgálatot rendelt el, mert nem tudják egyértelműen megállapítani, hogy Kazinbarcika esetében szükség lehet-e pótlólagos támogatásra " E vonatkozásban nem lehet megállapítani, hogy e törvényi feltételnek megfelel-e a kezdeményezés. " / Eddig több mint két hónap telt el !? / A vizsgálatok befejezéséig türelmünket kérte. A második levelünkre is érkezett válasz - nov 26-i keltezéssel, - melyben tájékoztattak bennünket arról, hogy a vizsgálatokat megsürgették és további türelmünket kérték.

Néhány nap múlva - személyes érdeklődésünkre - a TÁKISZ-nál azt az információt kaptuk, hogy az idő rövidege miatt egy kerekasztal megbeszélést szerveznek Miskolcon. Ezen minden érintett részt venne. / BM két főosztálya, PM főosztálya, Közig. Hiv, Megyei TÁKISZ és Kazinbarcika valamint Berente képviselői / Arra hivatkoztak, hogy ezzel a megoldással be lehet gyorsítani az egész folyamatot. Tényleg úgy tűnt, hogy mégis rendeződhetnek a dolgok.

A lakosság elkeseredése, a sok-sok halogatás, és a bizalmatlanság miatt ezt nem győztük kivárni, és reális célját sem értettük, ezért " segítő támogatásért " levélben fordultunk 1996. december 10-én a Köztársasági Elnök Urhoz, az Országgyűlés Önkormányzati Bizottságához és az Országgyűlés Állampolgári Jogok Biztosához is. Igaz, hogy támogatást kértünk, de visszajelzést kifejezetten leírva nem. Nem is kaptunk egyik helyről sem semmilyen jelzést. Biztunk abban, hogy a maga útján még születhet felterjesztés, de sajnos ismét tévedtünk.

A TÁKISZ-megbeszélésre Miskolcon 1996. december 17-én került sor. Újabb rendkívüli csatlódás ért bennünket, mert pontosan azok nem jelentek meg, akikre az ügyben a legnagyobb szükség lett volna. BM, PM részéről egyik főosztály sem képviseltette magát. A gyanunk sajnos beigazolódott, mert úgy tűnik, hogy ennek a megbeszélésnek semmi értelme nem volt. A jegyzőkönyvben is csak azokat a tényeket rögzíteni amelyek már az 1996. március 26-án megtartott falugyűlés jegyzőkönyvében rögzítve vannak. Továbbá az általunk készített 1996. április 10-én készült és le is adott " Állásfoglalásban " is szerepelt.

- 5 -

Arra viszont mégis jó volt ez a megbeszélés, hogy többek között két olyan meghatározás is rögzítve lett a jegyzőkönyvben ami figyelemre méltó.

1. " Kerecsi Lóránt megállapította, hogy van egy előkészítő bizottsági javaslat a határokat illetően, melyet a város képviselő testülete nem fogadott el. Mivel megegyezés nincs a két fél között, ismertette az eljárási módokat, amely akár peres eljárást is maga után vonhat " / 1996. dec.17-én felvett emlékeztető 2. oldalán. /
2. " Dr. Király Bálint / képviselő testületi felhatalmazás nélkül / magánvéleményként elmondta, hogy ha az Előkészítő Bizottság merev álláspontját megváltoztatja a "történelmi" határok vonatkozásában, úgy a képviselő testület Berente szempontjából is pozitívan áll a községegyesítés megszüntetéséhez." / 1996. dec.17-én felvett emlékeztető 3. oldalán. /

Olyan dologra szeretnék volna tehát bennünket rávenni, ami a törvényes jogainkat sérti és a bizottság számára a nép döntésével szemben erkölcsstalen lenne. Másrészt pedig terület kérdésében a törvény egyértelmű, és semmiféle egyezsége sem kötelez. Ebben semilyen peres eljárás nem lehetséges

A TÁKISz ezek után újabb vizsgálatokat, helyesebben számításokat végzett. Nekünk azt mondták, hogy " élő költségvetést akarnak megosztani és erre az értekezletre is azért volt szükség. A számítási anyagokat pedig - mint azt személyes megbeszélésen - elmondták - január 27-én el is küldték A Kazincbarcikai testület pedig csak két nap múlva 31-én tárgyalta. Számunkra ezekből nem is lehet másra következtetni csak az idő húzására, ami csak Kazincbarcikának kedvezhet.

A mi álláspontunk szerint túlzott hangsúlyt és időt fektetnek a számítgatásokra és azt szándékosan teszik. Mindenki tudja, hogy ha a berenteiek törvényesen járnak el, akkor Kazincbarcika érdekeit már csak valami ezzel ellentétes módon lehet keresni. Ilyen lehet a végnélküli halogatás, mert nem is lehet más célját találni.

Az történik, ami eddig történt 43 éven keresztül. Rólunk egyezkednek, nélkülünk egyezkednek, idegenek egyezkednek és döntenek, természetesen még ismét ellenünk, a mi rovásunkra. Eddig ezt Kazincbarcika tette és tehette. Most annyival rosszabb a helyzet, hogy a továbbiakban állami segédlettel teheti. A halogatás ugyanis a Városnak kedvez. Ugyanakkor Berente egyre több hátrányt és kárt szenved, úgy anyagilag, mint erkölcsileg. Egyre több olyan szándékos Berente ellenes döntés születet, amit később rendezni nehéz, vagy nem is lehet. Erkölcsstelen vagy nem, de mindent elkövetnek Berente ellen. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy 1996. április óta a mai napig sem bocsátották rendelkezésünkre a vagyoneleltárt. Még a törvényességi észrevételt követő saját határozatuk visszavonását követően sem. Ennek mi más oka lehet?

*

Szerintünk az is vitatható, hogy egyáltalán szabad-e az az ÖTV.52.§./1/ pont második mondatában foglaltakat feltételként és nem értelemszerűen figyelembe venni.

Az alábbi tényeket ugyanis nem lehet figyelmen kívül hagyni.

1. Az ÖTV.52.§. kifejezetten új község alakításának a feltéte-

- 6 -

leit sorolja fel. Az 53.§, 54.§, 56.§. esetében nem. Már ebből is lehet következtetni arra, hogy az 52.§. előírásait csak értelem-szerűen lehet alkalmazni.

2. Az ÖTV. 52.§.-nak értelem szerű alkalmazását erősíti az a tény is, hogy a /4/. pontban előírtak¹ amelyek a területre vonatkoznak, figyelmen kívül kell hagyni, mert arra községgyesítés megszüntetése esetén az 53.§. második mondata rendelkezik

3. Az ÖTV. 52.§./1/. pont második mondatának feltételként való alkalmazását szintén értelmetlenné teszi az 53.§., mert a területek mindig összefüggnek valamilyen jövővel forrásokkal. Olyan pedig nem létezik, hogy valaki a területéről lemond csak azért, hogy a jövedelemforrásairól lemondhasson, / a mi esetünkben: a bennünket eddig kisenmiző / az elválást előidéző település, még magasabb színvonala javára. Ebben az esetben a törvények nem érvényesülhetnek, mert válásra sohasem kerülhetne sor.

Valamelyik fél mindig rosszabbul jár.

Ezeket véleményünk szerint következetes, helyes, kiegyensúlyozott, - minden területrésze egyformán kiterjedő - várospolitikával lehet és kell megoldani, ill. megelőzni. Nem szabad a településrészeket elhanyagolni, kihasználni, sőt visszafejleszténi, mint azt Kazincbarcika tette a mi esetünkben.

4. Az a tény is ellent mond a jelzett előírás alkalmazásának, hogy az 54.§. és 56.§. esetében utalást sem tesz a törvény az új községalakítás / 52.§./ feltételeire, annak ellenére sem, hogy mindhárom / 53.§, 54.§, 56.§./ eset azonos töről fakad. Pl.: ha a berentei nép területelcsatolásra - ÖTV 56 §./2/. pont második mondata szerint - szavazott volna, egy szó sem esne a pénzügyi feltételek vizsgálatáról. A feltételezett kiesés pedig ugyanakkora lenne.

5. Az eddig leirtakkal kapcsolatosan hangsúlyozottan fontos az a tény, hogy a Berentei lakosság nem egy új község / 52.§./ alakítására tett kezdeményezést, hanem az 1954-ben, igazságtalanul ránk erőszakolt községgyesítés megszüntetésére az ÖTV. 53.§. második mondata alapján, és az ÖTV 46 §./1/. pontja " a " bekezdése szerint, tett kezdeményezést és szavazott egyértelműen az önálló település mellett. Ezekből eredően a törvényeket is így kell értelmezni és kezelni.

Mind ezek ellenére nem mondjuk azt, hogy a pénzügyi feltételeket nem kell vizsgálni, mert azok hasznosak is lehetnek. Az ellen azonban tiltakozunk, hogy esetleg kizáró feltételként szerepeltessek, mert az igazságtalanságot és részreahlást jelentene, s ismét a berentei lakosság ellen.

*

Amennyiben mégis megvizsgálánk Kazincbarcika Város állítását, miszerint; " a maradó településen a működés jelentős állami támogatás nélkül nem biztosítható " / Polg m. 1996.03.17-án kelt és leadott anyag./, akkor is csak azt lehet megállapítani, hogy az megalapozatlan. Ez bizonyítható is az alábbiak szerint.

1. A vizsgálati anyagban a Megyei TÁKISz véleménye ezt nem támasztja alá: " Ebből nem lehet egyértelműen arra következtetni, hogy a leválás következtében csak pótlólagos támogatással lesz biztosítható a megmaradó településen a működtetés "

2. A Megyei Közigazg. Hivatal véleménye sem erősíti meg - abban a levélben, amely a FM Önkorm.Főoszt -ra továbbított: " A

- 7 -

megmaradó település esetében, annak, költségvetési tervezetének egyenlegei alapján – változatlan bevételek mellett – a hiány nőni fog, Kazincbarcika város 1997 évi költségvetési tervezetének alternatíváiból sem lehet azonban jelenleg egyértelműen arra következtetni, hogy a működés feltételei a megmaradó település esetében pótlólagos támogatás nélkül nem lennének biztosítva, illetve, hogy a város a kötelezően előírt és az önként vállalt feladatainak a teljesítését a szolgáltatások színvonalának csökkenése nélkül ne tudná ellátni."

Megjegyezzük, hogy a gyakorlatban, a megállapításban említett hiány nem is következett be, mert a város az 1996-os esztendőzt jelentős pénzmaradvánnyal zárta

3. A város állítását a már említett anyagban, még a saját indokolásuk sem támasztják alá.

a. A "meglévő" intézményhálózat működési feltételeit nem tudják biztosítani.

Ez a meglévő intézményhálózat 6000 fős váropra lett tervezve. / Polg. m. / 36000 fős létszámnál tehát ennek a fenntartása nem indokolt. Itt inkább jelentős /40%/ tartaléka van a városnak

b. A városi kórház fenntartására hivatkoznak, pedig az megyei fenntartású intézmény. Az eszközállomány ugyan a város dolga, de már az elmúlt évben biztosították egy kazán cseréjét és / kedvezményesen / fogorvosi székek beszerzését. Egyébként ezekhez is lehet pályázni is.

c. A városi tűzoltóság fenntartására hivatkoznak

Ez az intézmény is megyei fenntartású. Ami pedig az eszközállomány pótlását illeti, az is megtörtént már az elmúlt évben, egy nagy teljesítményű, korszerű új tűzoltóautó beszerzésével, igen kedvező pályázattal.

d. Három középfokú intézményt "kivánnak" fenntartani és színvonalcsökkenésre hivatkoznak.

Néhány már megyei kezelésben van. Ezeket is át lehet adni. Egyet épen mostanában vettek vissza városi kezelésbe, csődhelyzet rendezése miatt

e. Forrás hiányában le kell mondani a "szlovák területek magyar lakta településeken a hagyományörző munkáról."

Ugyanakkor Berente kulturális igényeire már évtizedek óta egyetlen fillért sem költöttek.

f. A város elveszti minden reményét a fedett uszoda befejezésével kapcsolatosan.

Ez pedig egyszerűen nem igaz. Az elmúlt év nyarán szavaztak meg tartalékból 20 és részvények eladásából 40 MR-ot. Az idén / jan 31. / újabb 55,5 MR-ot a tavaji pénzmaradványból és fél milliót pályázatból, valamint 65MR-ot a költségvetésből, az utóbbi szintén részvények eladásából ered.

Sajnos itt azt is meg kell említeni, hogy ezen részvények zöme Berentei belterületi földek után jár és Berentét illetné meg. Ezzel szemben nálunk még a gáz beruházását is évek óta elmulasztották

Megállapítható tehát, hogy a felsorolt indokok hamisak és messze nem tartoznak a kötelezően ÖTV; 8 §. / 4 /.-ben előírt feladatok közé, sőt színvonalcsökkenés sem következhet be.

- 8 -

Egy városnak és aparátusának ezeken túlmenően - gazdálkodás szempontjából - milyen lehetőségei vannak arra bizonyíték az a tény, hogy évek óta "tulélésre" / minden kvetésben / berendezkedő és hiányra panaszok koncepció mellett 2726774 EF helyett nemhogy hiányuk lett volna, hanem 3400 MR-ból tudtak gazdálkodni 1996 évben. Ez pedig 25 %-os emelkedést jelentett. Berente fejlesztésére pedig ebben az évben sem áldoztak egy fillért sem.

Összegzésként tehát egyértelműen az állapítható meg, hogy Kazincbarcika várost Berente önállósulása egyáltalán nem ingathatja meg, mert olyan átlagon felüli kondíciókkal rendelkezik, még a leválás után is, hogy bárki szívesen cserélne vele. Pedig még a vagyonával való gazdálkodás lehetőségeiről, abból eredő forrásairól nem is beszéltünk, azonban azok sem elhanyagolhatóak.

✱

Az eddig felvázolt fejtegetésekből, következtetésekből eredően megállapítható hogy indokolatlan a EM Önkormányzati Főosztálya részéről a halogatás és az kifejezetten részrehajlás takar Kazincbarcika javára a mi törvényes jogainkkal szemben. Mi pedig fel vagyunk háborodva, mert ez minősíthetetlen igazságtalanság az ellen a lakosság ellen, amelyiket évtizedeken át kisémmiztek, elnyomoritottak, miközben a város anyagiakban dúskálhatott. Mindig és mindenben az élet napos oldalán sütkérezhettek, miközben bennünket a sötétségbe, az árnyékos oldalra kényszerítettek.

Azt pedig rendkívül szomorúnak tartjuk, hogy ezt még ma is zavartalanul tudják folytatni, sőt - bármilyen furcsa - állami segédlettel. / Erre jó, és erre kell a Berente önállóságának halogatása. /

A halogatás tette lehetővé az előbbieken már említett belterületi földek után járó részvények eladhatóságát. Ennek nagyobb része Berentét illetve volna meg. / Berente földjeit adják el és Barcika vagyonát gyarapítják belőle. / A részvények körüli titkolódzások, valamint az a tény, hogy egy éve nem juthatunk hozzá sem a város vagyonleltárához / a törvények ellenére sem / nekünk aggályaink vannak afelől, hogy nem függenek-e ezek a dolgok is össze, akár a Tocsik ügygel is.

Nem tudjuk, de ettől függetlenül is az tény marad, hogy Berente önállóságának a EM Önkormányzati Főosztálya részéről történő megakadályozása tette lehetővé Kazincbarcika számára ezt a lehetőséget, még akkor is, ha ezt Kbarcika erkölostalennül teszi, de sajnos meg is teszi.

Erre alapozva nem túlzás tehát azt a következtetést levonni, hogy egy szerencsétlen, magára maradt népet állami beleegyezéssel, segítséggel tudják továbbreiki kifosztani.

Az pedig még tovább súlyosbítja a helyzetet, hogy ha az a nép a törvényes lehetőségei alapján a saját lábára akar állni, akkor azt nem engedik meg neki. Azt éppen az állam akadályozza meg.

✱

A Berentei Előkészítő Bizottság a leirtak alapján a berentei lakosság nevében, arra kéri a Legfőbb Ügyész Urat, hogy a törvényességi felügyeleti tevékenysége keretében vizsgálja meg az ügyünket és tisztelettel kérjük törvényes, támogató intézkedését arra vonatkozóan, hogy végre készüljön felterjesz-

- 9 -

tés a Köztársasági Elnök Ur számára és lehessen településünk / visszamenőlegesen / 1997. január 1-től önálló település

Hangsúlyozni szeretnénk, hogy kérésünkkel azért vagyunk kénytelenek Önhöz fordulni, mert hiába vannak meg az alkotmányos jogaink, hiába szól mellettünk minden törvény, hiába járunk el törvényesen, hiába van igazunk, az önállósághoz való jogunkat mégsem tudjuk kiharcolni!

Az történik, hogy a saját 700 éves, még most is teljesen elkülönült településünkön - rossz értelemben vett - " kisebbség ", 37-ed rendű " barcikai " állampolgárok vagyunk. Ennek az elhagyatott, elkeseredett lakosságnak, már se " Istene " se " hazája, " se " törvényes joga nincs az élethez " !!!

Rajtunk már senki sem segít! Változhatnak a rendszerek a magyar törvényeikkel, lehet szocializmus, lehet kapitalizmus, lehet " szocialista demokrácia, kapitalista demokrácia, de a berentelek sorsa nem változhat.

El kell pusztulnunk a " mindenki által védett " és dédelgetett nagy Kazincbarcika mászmára, annak oltárán feláldozva!

Ma pedig, mint azt már korábban is említettük, a törvények alapján megpróbálunk saját lábunkra állni, azt sem engedik meg!

Sajnos, az 1996. március 4-én megtartott "lakossági fórum" résztvevői közül a leirtak alapján senkihez sem fordulhatunk segítségért. Eddig csak a Hegyei Közigazgatási Hivatal részéről kaptunk felvetett kérdéseinkre korrekt, részrehajlás nélküli szigoruan szakmai tájékoztatásokat.

Szükségesnek tartjuk még azt is megemlíteni tájékoztatás céljából, hogy a december 10-i leveleink / Közt. E. Ur, Orsz. gy. Önk Biz, Orsz. gy. Áll. polg. Jogok Biztosa / után egy hónap múlva, január 10-én a Belügyminiszter Urhoz is fordultunk intézkedésért és támogatásért, valamint tájékoztatásért, de a mai napig semilyen jelzést nem kaptunk.

Miniszterelnök Urnál is sürgettük a dolgokat jan. 20-án. Pár nap múlva kaptunk is visszajelzést, hogy a DM-től kapott válasz után kapunk tájékoztatást.

Minden felsorolt levélben az 1997. január 1-i / visszamenőleges / önálló községgé nyilvánítását, vagy annak segítségét, támogatását kértük.

Nem titkoljuk, hogy azért szeretnénk visszamenőlegesen településünk önállóvá nyilvánítását, mert ebben az esetben lehetne leginkább orvosolni csaknem minden problémánkat. Ezzel lehetne leginkább kizárni az utóbbi időben elkezdett berenteiek érdekeit sértő és káros városi intézkedéseket, döntéseket, talán még az esetleges törvénytöréseket is. Ebben az esetben szinte mindenki kénytelen lenne belenyugodni és napirendre térni a dolgok felett, ugyanakkor ez lenne a lehető leg-igazságosabb és leg-törvényesebb megoldás.

Az említett megoldással nem kényszerülnénk arra, hogy az indokolatlan halogatások miatt, elmaradt anyagi és erkölcsi károk következtében a Magyar Állammal szemben kellene keresettel élni. Nagyon reméljük, hogy erre nem fog sor kerülni.

Mi azt is reméljük, hogy elutasításunk sem történik meg, mert abban az esetben egész sor törvényt kellene megsérteni és az Alkotmánybírósághoz lennének kénytelenek fordulni. De kell

- 10 -

vallanunk, hogy ez utóbbinak a bekövetkezhetőségét illetően semilyen információnk nincs, és ennek semilyen jelét nem is tapasztaltuk. Nagyon reméljük, hogy tényleg nem is következhet be.

Tisztelt Legfőbb Ügyész Úr!

A berentei elkeseredett lakosság nevében, ismételten nagy tisztelettel kérjük és várjuk, hogy törvényességi felügyeleti tevékenysége keretében sürgősen vizsgálta meg ügyünket, és tegye meg hathatós intézkedését arra vonatkozóan, hogy alkotmányos jogainkat tartsák tiszteletben, s azok a törvények szerint érvényre juthassanak.

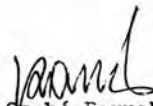
Abban reménykedünk, hogy sikerült rávilágítanunk elkeseredésünk okaira, az országban szinte egyedülálló elmaradottságunkra, kirekesztettségünkre, és megértő, támogató intézkedésével az ügyünk törvényes módon sürgősen megoldódhat. A község 1997. január 1-től / visszamenőlegesen /- újból - önálló település lehet.

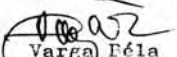
A lakosság pedig visszanyerheti a törvényekben vetett hitét és az igazságérzete se sérülhet tovább.

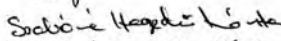
Egyben tisztelettel kérünk tájékoztatást az ügyben, mert a lakosság - már ösz óta el-elhalasztott - falugyűlésen rendkívüli feszültségben, félelemben és türelmetlenül várja a hiteles és hivatalos tájékoztatást.

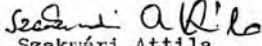
Kazincbarcika-Berente, 1997. február 10.

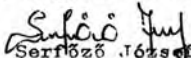
Tisztelettel az Előkészítő Bizottság, valamint az előkészítéssel foglalkozó csoport.

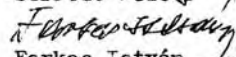

Szabó Barnabás

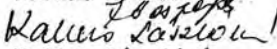

Varga Érika

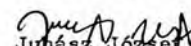

Szabóné Hegedüs Márta

Szakmári Attila

Serrőző József

Farkas István

Kallus Lászlóné

Juhász József

Berentei Előkészítő Bizottság
Kazincbarcika-Berente
Bem József ut 4.
3700

AZ ALKOTMÁNYBIRÓSÁG
ELNÖKÉNEK

BUDAPEST XIII.
Váci u. 69.sz.
1139

Tisztelt Elnök Ur!

Kazincbarcika és Berente községegyesítésének megszüntetése ügyében - a berentei lakosság alkotmányos jogainak érvényesülése érdekében - alkotmányos panasszal fordulunk a tisztelt Alkotmánybírósághoz. A helyi önkormányzatokról szóló törvény 52.§ /1/ bekezdés második mondatát az Alkotmány szellemével ellentétesnek tartjuk, ezért kérjük annak felülvizsgálátát, alkotmányellenesnek nyilvánítását és megsemmisítését, kifejezetten a községegyesítés megszüntetése esetére.

Ma a berentei lakosság saját sorsának irányításából ki van zárva. Érdekeit nem tudja érvényesíteni. A lakosságot érintő döntéseket tőlünk függetlenül, tudtunk nélkül hozzák más területen élő - számunkra ismeretlen - emberek. Ebből eredően nemcsak a kívánt fejlesztések maradtak el, hanem - a rendszerváltás óta is - folytatódik a tudatos, következetes visszafejlesztés, elsorvasztás. A település ma csak az 1930-as évek színvonalán áll, tehát az 1954-ben történt összezsugorítás óta, átlagostól magasabb színvonalról ide fejlesztették vissza.

Most a berentei lakosság számára az 1990. évi LXV. törvény 2.§ /1/ pontjában megfogalmazottak nem tudnak érvényesülni, miszerint: "a helyi önkormányzat érvényre juttatja a népfelség elvét, helyi közügyekben demokratikus módon, széles körű nyilvánosságot teremtve kifejezi és megvalósítja a helyi közakaratot."

Nem érvényesül továbbá az 5.§-ban megfogalmazott jogunk sem, miszerint: "A helyi önkormányzati jogok a településen választójoggal rendelkező lakosok közösségét illetik meg. A választópolgárok az önkormányzati testületbe választott képviselőik útján és a helyi népszavazáson való részvételükkel gyakorolják az önkormányzáshoz való közösségi jogukat."

A település lakossága - helyi önkormányzat hiányában - nem tudja teljesíteni a 8.§ /1/ bekezdésben meghatározott alapvető és elengedhetetlen feladatait. /Pl. településfejlesztés, településrendezés, vízrendezés, csapadékvíz-elvezetés, csatornázás, köztemető fenntartása, közterületek fenntartása, stb., stb./
Igy nem érvényesülhet számunkra a 8.§ /2/ pontjában leírt meghatározás sem: "Az /1/ bekezdésben foglalt feladatokban a települési önkormányzat maga határozza meg - a lakosság igényei alapján, anyagi lehetőségeiktől függően - mely feladatokat milyen mértékben és módon lát el."

Mint ismeretes, a Magyar Köztársaság Alkotmánya minden település számára biztosítja az önkormányzáshoz való jogot, továbbá az önkor-

mányzás népszavazással történő gyakorlását. Az Országgyűlés pedig segíti, támogatja az önkormányzás feltételeinek megteremtését. Az ÖTV, pedig biztosítja a községegyesítés megszüntetésének törvényes lehetőségét. A települések tehát visszanyerhetik az erőszakos összezsugorítás miatt elvesztett több évszázados önállóságukat.

A községegyesítés megszüntetését tehát ezen indokok alapján - lakossági kezdeményezéssel - 1995. december 1-jén indítottuk el. Az alkotmányos jogunk által biztosított népszavazásra 1996. március 10-én került sor, amely érvényes és rendkívüli eredménnyel járt. /800 szavazatra jogosultból 634 fő jelent meg, és 601 fő a községegyesítés megszüntetése mellett döntött. Ellenzavazat összesen 28 volt./

Mindezek ellenére az önálló községgé alakítás folyamatában Kazincbarcika város önkormányzata mindent megtett annak érdekében /és ma is megtesz/, hogy a már említett jogaink ne juthassanak érvényre, vagy legalábbis kisérteltesse azokat.

Sajnos nem volt kedvezőbb a helyzet a BM magatartásában sem, mert /1996. szeptember 16. napjától/ indokolatlanul hosszú idő telt el, és lényegében a megoldás irányába mutató intézkedést ez ideig sem tett. Erre pedig az Országgyűlés - már korábban említett - célkitűzései /feltételek megteremtése/ is köteleznék.

Nem rendelte el 1996. szeptemberében az Állami Számvevőszék vizsgálatát annak eldöntésére, hogy a város által kinyilvánított 60 MFt feltételezett hiány fennáll-e?

Ezt a BM a mai napig sem tette meg annak ellenére, hogy az Előkészítő Bizottság 1997. márciusában - az indokolatlan időhúzás miatt - ezt írásban kérte a miniszter úrtól. Helyette "titkosan kezel" TÁKISZ számításokra hivatkozik, ami végül is megegyezik Kazincbarcika város nyolc hónappal korábbi nyilatkozatával.

Az első érdembeni értesítést 1997. május 20-i keltezéssel kaptuk a BM-től. /E levél másolata mellékelve./ Ebben arról értesítenek bennünket, hogy törvényi feltétel hiányában nem készíthető felterjesztés Berente önálló községgé nyilvánítására.

A törvényi feltétel biztosítására - a lakossággal egyetértésben - a város számított hiányának kiegyenlítésére öt alternatívából álló javaslatot fogalmaztunk meg. Arra számítottunk, hogy - mint törvényszerű emberek - próbáljuk a megoldás irányába terelni ügyünket. /Ezzel kapcsolatosan az 1997. június 4-én megtartott falugyűlés jegyzőkönyvét valamint a képviselő testület elé terjesztett javaslatunk másolatát mellékeljük./

Sajnos javaslatunkat Kazincbarcika önkormányzata 1997. július 11-i ülésén azzal utasította el, hogy az Előkészítő Bizottság nem illetékes ilyen megállapodás megkötésére, mert az nem lenne érvényes egy leendő önkormányzat részére.

Helyette megerősítette korábbi határozatát, miszerint "nem ért egyet azzal, hogy a községegyesítés megszüntetése az eredeti területtel jöjjön létre." /Ezek szerint tehát a törvénnyel nem ért egyet és törvényes jogunkat utasítja el./

Érthető jelenség, hogy a számított hiány kiküszöbölésére nem tartják illetékesnek a Bizottságot, de a terület feladására - az 1996. március 26-i falugyűlés egyhangú szavazata ellenére, melyben ragaszkodik a lakosság az eredeti terület visszaadásához - illetékesnek tartják.

Vagy pedig részönkormányzat létrehozását javasolják a lakosságnak,

- 3 -

ami végülis konzerválná a mai kilátástalan gyarmati helyzetet, és a teljes ellehetetlenítést, a falu elsorvasztását szolgálná. Ezek egyike sem illik bele a községegyesítés megszüntetésének folyamatába a jelenlegi stádiumban.

Ilyen körülmények között az alábbi ellentmondások kerültek felszínre.

1. A mellékelt EN értesítés tanúsága szerint tehát az ÖTV 52.§ /1/ bekezdés második mondatában megfogalmazott feltétel hiányzik a felterjesztés elkészítéséhez. Berente község önálló községgé nyilvánításának minden alkotmányos alapja megvan. Egy kivétellel minden törvényi feltételnek megfelel. Tehát e törvényi ellentmondás akadályozza a magasabb jogszabályok érvényesülését, tehát ez ellentétes az Alkotmány szellemével /Nagy. Közt. Alk. 42.§, 44.§/, valamint az Országgyűlés azon ólkitűzésével, hogy elismeri és védi a helyi közösségek önkormányzashoz való jogait. Továbbá támogatja a helyi közösségek önszervező önállóságát, segíti az önkormányzashoz szükséges feltételek megteremtését, előmozdítja a közhatalom demokratikus decentralizációját.
2. Nem érvényesülhet számunkra az ÖTV 2.§ /1/, az 5.§, a 8.§ /1/, 8.§ /2/ bekezdései sem, mert azok most csak Kazincbarcika várost illetik meg. Ezekből tehát mi ki vagyunk rekesztve. Ez gátolja a fejlődésünket, kifejezetten az elsorvadásunkhoz vezethet.
3. Ellentmondás az is, hogy 1954-ben feltétel nélküli összecsatolást erőszakoltak ránk, - amelyek a mai törvényeinkkel ellentétesek -, most pedig 700 éves településünk önállóságának visszaállítását feltételhez kötik.
4. Lényegében a felettes szervek Kazincbarcika város önkormányzata kezébe adták Berente sorsát, a döntés lehetőségét. Ez pedig szintén ellenkezik a magasabb jogszabályokkal és sérti alkotmányos jogainkat. Ezzel akarva-akaratlanul is Kazincbarcika város érdekeit az alkotmányos és törvényes jogok elé helyezték, ami szerintünk szintén törvénytelen.
5. A községegyesítés megszüntetése kapcsán az is ellentmondás, hogy nincs esélyegyenlőség - a már említett törvényi feltétel teljesítése miatt - a maradó és az önállóságára törekvő település képviselői között. Amíg az előbbi birtokon belül diktálhatja a feltételeket, az adatokkal szabadon rendelkezik, ha úgy tetszik hivatali hatalmával vissza is élhet /legfeljebb felszólításra visszavonja a hibás határozatát, de az idő addig is halad/, addig az önállóságát visszaigénylő település képviselői elszigetelt, kiszolgáltatott és lehetetlen helyzetben vannak. /Ez a megállapítás a leirtakból is kitűnik./
6. Községegyesítés megszüntetésénél e törvényi feltétel lehetőséget ad továbbá a visszaélésre, a közvélemény félrevezetésére, a számokkal való okoskodásokra, így alkalmas a törvények háttérbe szorítására és végül is megkérdőjelezi a demokrácia érvényesülését. Ez történik a mi esetünkben is.

A Magyar Köztársaság Alkotmánya IV. fejezet 32/A§ /1/, /2//3/bekezdéseire hivatkozással tisztelettel kérjük az Alkotmánybíróságtól, hogy az említett jogszabályok alkotmányosságát vizsgálja felül, és

- 4 -

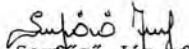
az 1990. évi LXV. törvény 52.§ /1/ bekezdés második mondatának alkotmányellenességét állapítsa meg és községegyesítés megszüntetése esetére megsemmisíteni sziveskedjen.

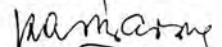
Bizunk abban, hogy a T. Alkotmánybíróság elfogadja indokainkat, és megszünteti a törvényi ellentmondást, mert úgy érezzük, hogy nem csupán Berente községegyesítés megszüntetése kerülhet veszélybe, hanem a demokrácia valamint a jogállamiság is csődbe kerülhet. Számunkra pedig, bármilyen furcsa is, demokratikus jogállamunkban hátrózottan maradna a gyarmati sors.

A berentei lakosság nevében reméljük, hogy az Alkotmánybíróság helyt ad panaszunknak, és ezzel - az ország számos településéhez hasonlóan - számunkra is eljőhet a rendszerváltás. Visszanyerhetjük az igazságtalanul elvett önállóságunkat, és megkezdhetjük a kilábalást kb. 60 éves elmaradottságunkból.

Kazincbarcika, 1997. július 17.

Tisztelettel az
Előkészítő Bizottság:

Serrőző József

Szabó Barnabás

Varga Béla

Berentei Előkészítő Bizottság
Kazinobarcika-Berente
Bem J.u.4.sz.
3700

Dr. Gönczöl Katalin Urhölgynek
Az Országgyűlés Állampolgári
Jogok Biztosának

Tárgy: Intézkedéskérés
a 9184/96 ügyi-
ratsz. ügyben.

Budapest V.
Tüköry u.3.sz.
1054

Tisztelt Gönczöl Katalin Urhölgy!

Első ízben 1996. dec.10-én, majd azt követően 1997. jan.13-án és 1997. márc.20-án levélben fordultunk Önökhöz segítségért Kazincbarcika - Berente közsegegyesítés megszüntetése ügyében. Tájékoztatásul megküldtük a köztársasági elnök úrhoz, és az Országgyűlés Önkormányzati Bizottságához, valamint a belügyminiszter úrhoz irott levelünk másolatát. Harmadik levelünkben 5 db mellékletben rengeteg információt szolgáltatottunk hatékony segítségük megalapozásához.

Mindenütt hangsúlyoztuk, hogy az alkotmányos jogaink, az országgyűlés céljai, illetve a törvényes állampolgári jogaink nem tudnak érvényre jutni!!!

Megdöbentő, hogy a belügyminiszter úrhoz, miniszterelnök úrhoz, köztársasági elnök úrhoz és az Orsz.gy. Önk. Biz.-hoz hasonlóan, még egy árva reagálásra sem méltattak bennünket, nemhogy válaszra érdemesítették volna!

E nagy "összhang" alapján, számunkra egyértelműen az állapítható meg, hogy a demokrácia, a jogállamiság, az alkotmányos rend, és az emberi jogok kerültek veszélybe. Ezt ugyan hallani sem akarja senki, pedig a tények ezt mutatják.

Több állampolgári joga van egy elítélt bűnözőnek, mint egy ezer fős település lakosságának. Mi nem öltünk, nem csaltunk, nem raboltunk. Mi csupán mélyen meggyalázott, kisémmizett szenvedő alanyai vagyunk az elmúlt rendszernek, a városnak. Lehetetlen, hogy az emberi jogaink, törvényes jogaink, alkotmányos jogaink és az Orsz.gy. célkitűzései ellenére nekünk ne legyen jogunk az önálló életre, a fejlődés lehetőségeire, az emberibb életre!!!

Tisztelettel kérdezzük, hová lehet még - Magyarországon - fordulni a felsorolt közjogi méltóságokon és Önökön kívül, annak érdekében, hogy alapvető emberi és állampolgári jogaink érvényre juthassanak?!

Ugy tudjuk, hogy az állampolgári jogok védelme mentes, és független a politikától, mégis azt tapasztaljuk, hogy a politikai lobby erősebb az alapvető alkotmányos állampolgári jogoknál.

Szeretnénk hinni, hogy valamiféle fatális tévedésről lehet

- 2 -

szó, és az Önök segítségével, mégsem kell csalódnia egy kisemmi-zett, kirekesztett, háttérbe szorított ezer fős település lakos-ságának a demokráciában, a jogállamiságban, és az alapvető ál-lampolgári jogokban.

Befejezésül hangsúlyozottan, de nagy tisztelettel ismételten kérjük hathatós segítségüket a lakosság népszavazáson kinyilvá-nított egyértelmű akaratának érvényesülése érdekében. Intézkedésükről, állásfoglalásukról kérjük szíves tájékoztatásukat, a-mit a lakosság nevében tisztelettel megköszönünk.

Kazincbarcika-Berente, 1997. július 24.

Az Előkészítő Bizottság
nevében, tisztelettel

Szabó Barnabás

Derentei Előkészítő Bizottság
Kazincbarcika-Berente
Dem József u. 4.sz.
3700

Dr. KARA PÁL Urnak
BELÜGYMINISZTERIUM
Önkormányzati Helyettes
Államtitkárának

BUDAPEST V.
József Attila u. 2/4.
1051

Tisztelt Államtitkár Ur!

A berentei lakosság nevében tisztelettel kérjük, hogy a Belügyminisztérium vizsgálja felül eddigi álláspontját és kérjük, sürgősen készülőjn felterjesztés Berente önálló településsé nyilvánítása ügyében.

Kérésünket az alábbi megállapításokkal, tényekkel indokoljuk, illetve támasztjuk alá.

1. Mint ismeretes, az 1997. június 16-i keltezésű levelünkben közölt erőfeszítéseink – amely a hiányzó törvényi feltétel teljesítésére irányult – enyhén szólva nem jártak sikerrel. Javaslatainkat elutasították, mint már annyiszor, ismét kifejezetten megszegyenítették bennünket. A TV közvetítés jóvoltából mindezt a város nyilvánossága előtt.

Bebizonyosodott, hogy a helyi egyezkedéseknek nincsenek esélyei. A városnak nem érdeke semmilyen törvényes megoldás. Ebben a felállásban Berente számára nincs demokrácia, a berentei lakosság kiszolgáltatottságban, függőségben és jogfosztottságban él! Most is a 95%-os egységes népakarattal szemben – 22 főből, 17 igen, 5 tartózkodás és 0 ellenszavazattal – elutasító határozatot hoztak. /Sajnos a jelenlévő saját képviselőnk sem a falu mellett voksolt./

2. A TÁKISZ számításait ezek szerint nem a berenteiek, hanem a város nem fogadta el. Gyakorlatilag nem is kötelezhető arra, hogy saját érdekei ellenében bármit is elfogadjon. Ugyanakkor a TÁKISZ számításait, mivel azok alacsonyabb szinten hozott javaslatok, feltételezések voltak, a magasabb szervek számára nem lehettek kötelező érvényűek. Azt az előkészítés során felülbírálták volna és helyes álláspontra helyezkedhettek volna. Ez azzal bizonyítható, hogy a város 1996. augusztus 13-i anyagában 60 Mft forráshiányra hivatkozik, ami nagy biztonsággal kezelhető szint alatt maradt. A valóságban ugyanis az év végére 2,7 Mrd Ft-os költségvetése 3,7 Mrd Ft-ra teljesült.

Ez tehát nem indokolta a felterjesztés elmaradását.

3. Az önkormányzás feltételeinek megteremtésében elsődleges és elengedhetetlen kritériuma az önállóság megteremtése. Amennyiben az előkészítés során erre törekedtek volna, akkor 1996. szeptemberben igénybe vették volna az Állami Számvevőszék vizsgá-

latát Kazincbarcika város gazdálkodásának megvizsgálására abból a célból, hogy Berente önálló községgé alakulása után képes lesz-e ellátni a törvény által megszabott kötelező és önként vállalt feladatait.

Ennek szükségességére 1995. augusztus 22-i keltezésű véleményben /2. old. 4. bek./ már a TÁKISZ igazgatója is utalt, továbbá Kazincbarcika város /1996. augusztus 13-i "kiadások" tervezetében/ felvetett 61728 EFT forráshiányra hivatkozás is indokolta. Lényegében a sok számítgatás után is ezt a hiányt mutatták ki az 1997. éves 3,7 Mrd Ft-os költségvetési sarokszámok mellett.

A megbízható megoldást ekkor a Számvevőszék vizsgálata biztosíthatta volna, és 1997. jan. 1-én Berente község önálló település lehetett volna. /Ezek a számítások 1996. éves adatok és gazdasági szabályozók alapján reális képet mutattak volna./

4. Szerintünk az önálló községgé nyilvánítás előkészítésével foglalkozóknak az Országgyűlés deklarációjából fakadóan kötelessége "elismerni és védeni a helyi közösségek önkormányzashoz való jogát".

Kötelessége továbbá "támogatnia a helyi közösségek önszervező önállóságát, kötelessége segíteni az önkormányzashoz szükséges feltételek megteremtését, kötelessége előmozdítani a közhatalom demokratikus decentralizációját".

Berente önálló községgé nyilvánításának folyamatában sajnos ezt nem tapasztaltuk. Számunkra ezek nem érvényesülnek. Ezzel ellentétben azt éljük meg, hogy védtelen, lehetetlen helyzetünkben a szóban forgó feltétel megteremtését a berenteiektől várják. Biztos, hogy egy Előkészítő Bizottságtól ez nem várható el és nem is tartozhat a feladatkörébe.

A felterjesztés elkészítéséhez tehát a szükséges feltételeket a leirtakból fakadóan nem az Előkészítő Bizottságnak, hanem az előkészítéssel foglalkozó szervezetnek a kötelessége megteremtteni.

5. Az előkészítés során tapasztalt sok idő elteltével lehetővé vált, lehetővé tették, szinte hozzájárultak ahhoz, hogy Kazincbarcika város 1997-re a helyi adókat még duplájára felemelhesse. /Az 1996. március 10-i rendkívül eredményes népszavazás ellenére! / Igy sikerült a leválás körülményeit még bonyolultabbá tenni, és Kazincbarcika város érdekeit előtérbe helyezni, miközben a védtelen berenteiek érdekei és törvényes jogai nem juthattak érvényre. Jan. 1-i önállóság esetén ez nem következhetett volna be. Pontosan az történt, ami az elmúlt évtizedeken keresztül, ami Berentét ebbe a nyomoruságos helyzetbe sodorta. Ez a tény pedig demokratikus rendszerünkben egyszerűen érthetetlen számunkra.
6. Sérelmezzük azt, hogy az előkészítés során sem az alkotmányos jogainkat, sem az Országgyűlés célkitűzéseit, sem a meglévő törvényi feltételeket nem mérlegelték. Kizáró feltételként hangsúlyozták viszont Kazincbarcika forráshiányát, ami csupán feltételezés és nem bizonyított tény. E miatt tehát nem tartjuk reálisnak azt az indokot, miszerint ezért nem készülhetett felterjesztés a Köztársasági Elnök Ur számára.

Sérelmezzük azt is, hogy a döntést lényegében több, mint

- 3 -

másfél év után Kazincbarcika város képviselő testület kezébe adták: "ha a város hajlandó megfelelő szerződést kötni". /Észak-Magyarország 1997. június 3-i száma EM: Önk. Gazd. szakember nyilatkozata./

Hangsúlyozzuk, hogy Kazincbarcika városnak nincs jogköre arra, hogy Berente önálló településsé nyilvánítása ügyében bármit is döntsön. Ez a magasabb szervek feladata.

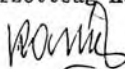
7. Az Előkészítő Bizottság mindig és mindenben törvényesen járt el, messzemenően betartva a berentelek törvényes érdekeit, ragaszkodott a lakosság jogaihoz és törvényes lehetőségeihez. Mindezt a lakossággal szigorú egyetértésben, tehát nagyon is demokratikus módon. A lakosság pedig mindig egyértelműen nyilvánította ki akaratát és döntéseit, s töretlenül kiállt és kitartott, mint ahogy ma is kitart az önállóság visszaszerzésének ügyében. Ettől a néptől irreális lenne azt kívánni, hogy évtizedeken át tartó háttérbe szorítása és ellehetetlenítése után törvényes jogairól önként mondjon le. Ráadásul annak a városnak a javára, aki önkényesen koldusbotra juttatta. /Pedig Kazincbarcika város ezt akarja, ezt szorgalmazza még ma is./ Ez jogtalan, törvénytelen lenne és a saját érdekeivel ellentétes "engedményt" jelentene. Erre rákényszeríteni óriási társadalmi igazságtalanság lenne, és ellenkezik a demokratikus, alkotmányos rendünkkel valamint a jogállamisággal.

Ezek után ismételten tisztelettel kérjük a Belügyminisztérium illetékeseit, hogy indokainkat és érveinket fogadják el. Kérjük továbbá a berentei lakosság nevében, hogy korábbi álláspontjukat szíveskedjenek átértékelni, ujrágondolni, és intézkedni annak érdekében, hogy végre kerülhessen pont Berente önálló községgé nyilvánításának ügyére.

Tisztelettel kérünk tájékoztatást arról, hogy jelen körülmények között milyen intézkedés várható, mit várnak Berente önálló községé nyilvánításának ügyében az Előkészítő Bizottságtól illetve a berentei lakosságtól. Szíves fáradozásáikat, intézkedéseiket előre is köszönjük, és válaszukat tisztelettel várjuk.

Kazincbarcika-Berente, 1997. július 28.

Tisztelettel az Előkészítő
Bizottság nevében

Szabó Barnabás

Berentei Előkészítő Bizottság
Kazincbarcika-Berente
Dem József u. 4.sz.
3700

GÖNCZ ÁRPÁD Urnak
A Magyar Köztársaság
Elnökének

Budapest V.
Kossuth Lajos tér 1-3.
1055

Tisztelt Elnök Ur!

A berentei lakosság jogainak érvényre jutásáért - a közvélemény nyilvánossága előtt, nyílt levélben - tisztelettel fordulunk Önhez és támogatását kérjük Berente településünk önálló községgé nyilvánítása ügyében.

A Magyar Köztársaság Alkotmánya III. fej. 29.§ /1/bekezdésére való hivatkozással - mely szerint "Magyarország államfője a köztársasági elnök, aki kifejezi a nemzet egységét és öröködi az állam-szervezet demokratikus működése felett" - tisztelettel kérjük, közjogi méltóságával hasson oda, hogy számunkra is érvényesülhessenek az alkotmányos jogaink. Mint minden települést, bennünket is illesse meg az önkormányzás joga és jusson érvényre a népszavazáson nyilvánított, lakosság egyértelmű akarata. Kérjük, hasson oda, hogy érvényesüljön az Országgyűlés célkitűzése, melyben "elismeri és védi a helyi közösségek önkormányzáshoz való jogát. Támogatja a helyi közösségek önszervező önállóságát, segíti az önkormányzáshoz szükséges feltételek megteremtését, előmozdítja a közhatalom demokratikus decentralizációját". Végül, jusson érvényre a törvény által biztosított községegyesítés megszüntetéséhez való jogunk.

Az állami szervek - megítélésünk szerint - indokolatlanul és szándékosan akadályozzák a felsorolt jogszabályok érvényre jutását. Számunkra nem él a demokrácia! Ma is - immár állami segédlettel - a mellőzöttség és jogfosztottság uralkodik. A több évtizedes visszafeljesztések miatt hat évtizednyi elmaradottságban élünk. A berentei lakosság ilyen körülmények között a pusztá létéért küzd!

Berente önálló községé nyilvánításának 1997. január 1-vel minden törvényes feltétele maradéktalanul rendelkezésre állt, semilyen törvényes akadálya nem volt!

Hogy az önállóvá nyilvánítás mégsem következett be, annak az az oka, - tények bizonyítják - hogy az illetékes szervek nem az Országgyűlés célkitűzéseinek megvalósításán, az önkormányzás feltételeinek megteremtésén fáradoztak és fáradoznak immár két éve, hanem ellene. Másként nem fordulhatott volna elő, amikor a város 1996. aug. 13-án kelt anyagában 60 Mft forráshiányra hivatkozott, a gazdálkodás vizsgálatára vonatkozó utalások ellenére - tehát szándékosan - elmulasztották az Állami Számvevőszék vizsgálatát. Ez lett volna hivatott tisztázni, hogy Berente önállóvá válása esetén el tudja-e látni a törvényben meghatározott kötelező és vállalt feladatait. Bebizonyosodott volna, hogy a város nem szorulhat pótlólagos állami támogatással!

Ezt az élet azóta igazolta, mert a város a 2,7 Mrd Ft-os éves költ-

- 2 -

sgévetését 3,7 Mrd-ra teljesítette és kb. 200 Mft körüli pénzmarad-
ványa is keletkezett.

A feltételek megteremtését gátolta az a tény is, hogy a működés feltételeinek tisztázása helyett zavaros költségvetési számításokat folytattak. Az 1997. május 20-i keltezésű /BM Önkormányzati Helyettes Államtitkár/ levél tanúsága szerint olyan helyzetet teremtettek utólagosan, szabálytalanul, titkosan, mesterségesen, feltételezésekre támaszkodva, hogy Kazincbarcika kiegészítő támogatásra szorulhas-
son. A felterjesztést ne kelljen elkészíteni. Arra hivatkoztak: "ha Berente 1997. jan. 1-től önálló község lett volna, akkor a TÁKISZ 21.229 Eft pótlólagos támogatást javasolt volna Kazincbarcika szá-
mára".

Ezek tehát feltételezések, nem gazdálkodásból erednek. A törvényt előírás ellenére a működőképességet senki sem vizsgálta. A működő-
képtelenség tehát nincs bizonyítva, nincs megállapítva. Költségve-
tési forráshiányra hivatkoznak, ami pedig vizsgnyítás kérdése.

Nyomon követhető, hogy a községegyesítés megszüntetéséhez - a törvények ellenére - hiányzik a kormányzati akarat, hiszen semmit sem mérlegeltek.

A felterjesztés elkészítésének megtagadásával a Köztársasági Elnök Urat fosztották meg amérlegelés lehetőségétől, valamint a döntés jo-
gától!

Elszomorító, hogy az eseményekre / irásban/ hiába irányítottuk rá a figyelmét az Országgyűlés Önkormányzati Bizottságának, az Or-
szággyűlés Állampolgári Jogok Biztosának, a Köztársasági Elnök Ur-
nak, később pedig a Belügyminiszter és Miniszterelnök Urnak. Erdemi
választ sehonnan nem kaptunk.

Megdöbbentő, hogy hiába van alkotmányos jogunk az önkormányzáshoz,
hiábavaló a 95%-os egyértelmű népszavazásunk, mint alkotmányos ill.
demokratikus jogunk. Hiábavalóak az Országgyűlés célkitűzései is,
továbbá a községegyesítés megszüntetésének törvényes lehetősége, ha
az előkészítés során nem a törvények érvényesülnek, hanem néhány em-
ber akarata.

Ugy tűnik, a politikai lobby képes háttérbe szorítani a törvényeket.
Ennek hátterét nincs jogunk sem lehetőségünk vizsgálni és elemezni,
főleg pedig befolyásolni nem tudjuk.

Félelmetes az a tény, hogy Berente kálváriája azt a tapasztalatot
sugálja, hogy itt már - az Európába vezető uton való haladás közben -
a jogállamiság és az alkotmányos rend van veszélyben, továbbá a de-
mokrácia csődje jelentkezik.

A berentei lakosság nevében nagy tisztelettel arra kérjük Elnök
Urat, hogy ügyünket ne engedje addig fajulni, hogy az Alkotmány I.
fej. 7.§ /1/bekezdése alapján nemzetközi jogorvoslatért kelljen fo-
lyamodnunk. Ez hazánk külföldi megítélése szempontjából sem lenne
közömbös.

Tájékoztatás céljából megjegyezzük, hogy a minap hasonló levéllel
Dr. Gaál Zoltán Urhoz, az Országgyűlés Elnökéhez is fordultunk, kér-
ve az alkotmányos rend biztosítását ügyünkben.

Befejezésül - a berentei lakosság nevében - nagy tisztelettel,
ismételten arra kérjük Elnök Urat, hogy hivatali hatalmával, köz-
jogi méltóságával hasonn oda, hogy számunkra is érvényesülhessenek
az említett jogszabályok és településünk mielőbb önálló község le-

- 3 -

hessen.

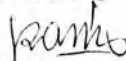
Jöhessen el számunkra is a várva-várt rendszerváltás. A 95%-os nép-
akaratnak megfelelően itt is megalakulhasson egy demokratikusan mű-
ködő önkormányzat.

Segítsen bennünket abban, hogy végre kitorhessünk jogfosztottságunk-
ból és 60 éves elmaradottságunkból. Az ország összes településével
azonos módon mi is a fejlődés útjára léphessünk.

Tisztelettel várjuk ügyünkben az Elnök Ur hathatós, támogató se-
gítségét, valamint értesítését, melyet a berentei lakosság nevében
előre is megköszönünk, s további jó egészséget kívánunk.

Kazincbarcika-Berente, 1997. augusztus 5.

Tisztelettel az Előkészítő
Bizottság nevében

Szabó Barnabás

Az eddigi levelezések számát még lehetne szaporítani válaszra sem méltatott beadványokkal, levelekkel. Szabó Barna kisebb vagyont költ bélyegre.

1998. februárjában újabb beadvány megy az Előkészítő Bizottságtól az Alkotmánybírósághoz. Erre a válasz májusban érkezik meg, melyben határozatban dönt az Alkotmánybíróság Berente leválási kérelmének jogszerűségében.

Még ebben az évben, novemberben megjön az értesítés a Miniszterelnöki kabinetirodától, melyben értesíti az Előkészítő Bizottságot, hogy joga szerint Berente leválhat. Az értesítést az akkori belügyminiszter, Dr. Pintér Sándor írja alá, melyben 1999. május 1-jére teszi a leválás időpontját.

1999. február 12-én a Magyar Közlönyben megjelenik Kazincbarcika és a Berente közsegyesítésének megszüntetését törvényerőre emelt leirata. Már csak Göncz Árpád jóváhagyó aláírására kellett várni.

1999. március 26-án betegsége következtében Szabó Barna meghalt. Bár a május elsején ünneplő berentei örömcocokot már nem láthatta, de abban a tudatban hal meg, hogy Berente önálló!

(Szabó Barna családjának kérését tiszteletben tartva nem közlöm fényképét, nem írok róla méltatást, de azt hiszem e fejezet elolvasása után könnyű megismerni, megfejteni a küzdő embert magát!)

BERENTE „ÚJKORA” 1999. MÁJUS 1-JÉTŐL

AZ I. VÁLASZTÁSOK VÉGEREDMÉNYE 1999. AUGUSZTUS 1.
AZ ALAKULÓ ÜLÉS 1999. AUGUSZTUS 10-ÉN
LEVÁLÁS UTÁN
GONDOLATOK A PER ANYAGÁNAK ELOLVASÁSA UTÁN
A PER
BERENTE CÍMERE
BERENTE CÍMERÉNEK AVATÓ ÜNNEPSÉGE 1999. DECEMBER 22.
MILLENNIUMI ZÁSZLÓÁTADÁS ÜNNEPSÉGE 2000. OKTÓBER 21.
A II. VÁLASZTÁSOK VÉGEREDMÉNYE 2002. OKTÓBER 20.
BERENTÉÉRT EGYESÜLET 1999. AUGUSZTUS 16.
POLGÁRÓRSÉG 2001. FEBRUÁR 21.
BERENTEI SAKK-KÖR EGYESÜLET 2002. ÁPRILIS 2.
FALUKÖR EGYESÜLET 2002. ÁPRILIS 3.
JÁTSZÓHÁZAVATÁS 2002. NOVEMBER 29. PÉNTEK
ÓVODA
A HÁZASSÁG ÉS A HOSSZÚ ÉLET „VETERÁNJAI”
FALUFUTÁR
BERENTE STATISZTIKÁJÁBÓL
ÖSSZEHASONLÍTÁSOK
IDŐKÖZI POLGÁRMESTER-VÁLASZTÁS 2003. JÚLIUS 27.

AZ I. VÁLASZTÁSOK VÉGEREDMÉNYE 1999. AUGUSZTUS 1.

Az 1999. augusztus 1-jén Berentén megtartott választások végeredménye a következő:

806 szavazásra jogosultból

618 fő vett részt a szavazáson, ami 76,6 %-os részvételi aránynak felel meg.

4 fő polgármesterjelöltből lehetett választani és 26 fő képviselőjelölt volt.

A polgármesteri hivatal épülete napjainkban

A falu polgármesterré választotta

KALLUS LÁSZLÓNÉT
(Szabó Ágnest)

340 szavazattal, ami 54,48 % arány.

Képviselő testületi tagok lettek:

1. Varga Béla	283 szavazattal
2. Szakmári Attila	258 szavazattal
3. Pogány László	343 szavazattal
4. Pogány Sándor	227 szavazattal
5. Serfőző József	189 szavazattal
6. Szabóné Hegedűs Márta	186 szavazattal
7. Lukács Gyula	183 szavazattal
8. Orgona Sándor	129 szavazattal

„Az augusztus 10-én megtartott önkormányzati képviselőtestületi alakuló ülésen állapították meg és fogadták el a polgármester alapilletményét, az alpolgármester tiszteletdíját és a megbízott jegyző megbízási díját, amelyek az alábbiak:

Kallus László illetménye 136 000 Ft/hó

Varga Béla illetménye 79 000 Ft/hó

Dr. Gadóczi Bertalan illetménye 98 500 Ft/hó.”

(forrás: *Közélet* 1999. augusztus 19.)

A kisebbségi önkormányzat bejárata

AZ ALAKULÓ ÜLÉS 1999. AUGUSZTUS 10.

1999. augusztus 10-én 15 órától kezdődött és a Berentei Általános Iskola ebédlőjében zajlott le ünnepélyes keretek között. A 9 fő megválasztottból jelen van 8 fő, igazoltan távol 1 fő.

Az ülés levezetője Szakmári Attila, akitől már a felesküdt polgármester asszony veszi át a levezetés teendőit.

Elsőként Prokainé Dr. Molnár Edit, a választási bizottság elnöke tájékoztat az 1999. augusztus 1-jén Berentén lezajlott időközi polgármester-és képviselő választásról. Tájékoztatása szerint:

A 806 fő szavazásra jogosultból 632 fő szavazott, mely 58,41 %-os részvételi aránynak felel meg. (4 polgármester-jelölt és 26 fő képviselő-jelölt közül lehetett választani.) 627 szavazat volt érvényes.

Polgármesterré szavazta a falu Kallusné Szabó Ágnest, aki 340 szavazatot kapott, ami 54,48 %-os szavazati aránynak felel meg.

Képviselők sorrendje a következőképpen alakult:

1. Varga Béla	283 szavazattal
2. Szakmári Attila	258 szavazattal
3. Pogány László	243 szavazattal
4. Pogány Sándor	227 szavazattal
5. Serfőző József	189 szavazattal
6. Szabóné Hegedűs Márta	186 szavazattal
7. Lukács Gyula	183 szavazattal
8. Orgona Sándor	129 szavazattal,
	mely kedvezményezett mandátum.

Prokainé Dr. Molnár Edit ezután átadja a megbízólevelét Kallus Lászlónénak, majd az elért szavazatok sorrendjében a képviselőknek.

Először a képviselők esküdtek fel az elkövetkező ciklusidőre, majd a polgármester asszony.

Szokmári Attila levezető javasolja, hogy szavazzanak Kallus Lászlóné főállású foglalkozású polgármesteri illetményéről, mely javaslat 136 000 Ft/hót jelöl.

A képviselő-testület 6 igen és 1 nem szavazattal többségében megszavazza a polgármester asszony illetményének havi összegét.

Itt a levezető Szokmári Attila átadja a szót Kallus Lászlóné polgármester asszonynak, s a továbbiakban ő vezeti az alakuló ülést.

A polgármester asszony ünnepélyes beszédében elmondja, megköszönvén kezdetnek a bizalmat mindenkinek, hogy a történelem viharában Berente sokszor porig rombolt, porig égetett falu volt, lakóit elüldözték, de mindig visszatért ide a berentei és újjá építette faluját. Most ugyanez vár az alig 1100 fős falura. Szólt a szocialista visszafejlesztési időkről, az építési tilalomról és az 1995-99. közötti leválási harcról. Befejezőként azt mondta, munkájában számít a képviselők bölcs tanácsára.

Ezek után zajlik le az alpolgármester-választás, mely titkos szavazással történik. A titkos szavazáshoz számlálóbizottságot kell választani. Javaslattal tesz elnökként Pogány Sándor személyére és tagokra: Serfőző József, valamint Szabóné Hegedűs Mártára. Elmondja, hogy az alpolgármester megszavazásához minősített szavazati többség kell.

A javasolt elnököt és bizottsági tagokat megszavazza a képviselő-testület, Pogány Sándor ismerteti a szavazás szabályait, majd a képviselők szavazófülkékben megejtik az alpolgármester választását. 7 igen és 1 nem szavazattal a képviselők elfogadják a polgármester asszony jelöltjét, Varga Bélát alpolgármesternek.

Az alpolgármester Varga Béla leteszi újabb, immár alpolgármesteri esküjét.

Az alpolgármester társadalmi megbízásának díját 7 igen szavazattal, 1 tartózkodás ellenében a testület 79 000 Ft/hóban megszavazza.

Az 1999. május 1-jei hivatalos leválás időpontja óta a falu hivatali ügyeit Kazincbarcika önkormányzata intézte. Nyolc igen szavazattal az új testület dönt egy polgármesteri hivatal felállításáról Berente faluban.

Javasolt jegyzői feladatok ellátására 1999. augusztus 19-től Dr. Gadóczy Bertalan lett megbízva testületileg, aki bemutatkozásakor elmondta, hogy ő segítette az Edelénytől levált négy község önkormányzati hivatalának fölállítását, beindítását.

A képviselő-testület egyöntetű 8 igen szavazással megbízta Dr. Gadóczy Bertalant a jegyzői feladatok ellátására, valamint Berente közigazgatásának megszervezésére, s megszavazza a javasolt 98.500 Ft/hó illetményét.

A képviselő-testület dönt a jegyzői állás kiírásáról és az Észak-Magyarország, valamint a Déli Hírlapban történő nyilvános meghirdetéséről.

Következő napirendi pontban a polgármester asszony felkéri a testületből Pogány Lászlót, Pogány Sándor és Szabóné Hegedűs Mártát a képviselő-testület szervezeti és működési szabályzatának előkészítésére. A képviselők a feladatot elfogadják.

Ezután Farkas István főesperes úr beszéde következett, aki elmondta, hogy 1965-ben, még a Lukács Éva, s még a diktatúra idején került a faluba papként, s ennek ellenére, hogy minden válás „fájdalmas”, nagyon örül Berente új önállóságának. Sok erőt és kitartást, egészséget kíván az egész falunak az újabb „építkezéshez”.

Kallus Lászlóné polgármester asszony az első alakuló ülést bezárja, és a tisztelt meghívottakat egy kis vendégségre invitálja az iskola aulájában megterített asztalokhoz állófogadásra.

Néhány név a meghívottak közül:

Dr. Király Bálint,	Kazincbarcika polgármestere
Gábor Dezső,	Farkaslyuk polgármestere
Samu István,	Sajószentpéter polgármestere
Karajz Miklós,	a Közélettől
Kincs László,	TV-operatőr.

LEVÁLÁS UTÁN

Göncz Árpád köztársasági elnök leválási döntéséről így ír a XI. 2000. 1. Sz. (18.) számában a Barcikai Históriás:

„ - Kazincbarcikát hátrányosan érintő döntést hozott a köztársaság elnöke.

A 35/1999. II. 10/KE számú határozata szerint:

... Berente településrész Kazincbarcika várossal való egyesítését megszüntetem és a településrészt BERENTE néven községgé nyilvánítom 1999. május 1. napjával. – ”

Szintén a Barcikai Históriásból:

„ - 2001. szeptember 1. A városi közgyűlés megbízza Király Bálint polgármestert, hogy folytasson tárgyalásokat Kallus Lászlóné polgármester asszonnyal a közigazgatási határokról, a terület és vagyongosztásról... – ”

A volt étterem és büfé

Kazincbarcika területe a leválás napjáig 45,9 km² volt, amibe beletartozik Berente területe is. Berente a Kazincbarcikához csatolás előtti eredeti 1953/54-es határok jogos tulajdonosa. Ezt törvény mondja ki. A város belé akar nyúlni ebbe a jogos területbe, amivel a várossá nyilvánítása óta nem törődött. A képlet egyszerű. A város igényt tart a Berentének járó, jogos iparűzési adóra.

Kazincbarcika összlakossága a leválás előtt 35 789 fő volt. Ebből a létszámból 1085 berentei maradt ki a leválás után.

2000. október 1. Barcikai Históriás:

„A vitás területeken működő cégek iparűzési adójának Berente-Kazincbarcika 30 %-70 %-os megosztását ajánlja fel a város, amit Berente nem fogad el.”

Dr. Király Bálint kénytelen volt tárgyalni Kallus Lászlónéval, Berente első polgármesterével, s kénytelen lesz tárgyalni Berente második polgármesterével, Juhász Józseffel is. Dr. Király Bálint magabiztos... És az

A posta épülete

ok nyilvánvaló. Kazincbarcika mindig is a szocializmus egyik legnagyobb (ha nem a legnagyobb) fellegetője volt. Úgy tűnik, a per még ebben a választási ciklusban eldőlt, mögötte a hatalom... annak ellenére, hogy Berente első fokon már pert nyert.

1999. május 1-jétől Kazincbarcika önkormányzata még működteti a Berentén lévő intézményeket (iskola, óvoda, orvosi rendelő).

2000-től az új berentei önkormányzat már valóban a minisztérium által ideiglenesen megállapított eredeti (1954-es terület) határok szerinti iparűzési adót kap a Borsodchem Rt. és a többi cég adójának részéből, ami 2000-től 2004-ig 300-350 millió forintra rúg.

GONDOLATOK A PER ANYAGÁNAK ELOLVASÁSA UTÁN

Az 1999. május elsején népiünnepély után Kallus Lászlónét választotta polgármesterévé a falu. Ahogyan az Szabó Barnánál a leválási küzdelem idején, az új polgármesternél is elkezdődött a levélküzdelem, immár a vagyonmegosztás és az elvett 1953/54-es határok érdekében, mely jogilag Berentéé. A város, Dr. Király Bálint vezetésével nehezen nyeli le a községyesítés megszüntetésének procedúráját és annak belátható anyagi következményeit. Az „egyezkedés” „kompromisszum” tálalására íme Kallusné polgármester Dr. Király Bálinthoz írt 1999. november 19-én és 1999. november 22-én keltezett levele:

Polgármesteri Hivatal
Kazincbarcika
Fő tér 4.
3700

Dr. Király Bálint
Polgármester úr részére

Tisztelt Polgármester Úr!

Köszönettel kézhez vettük az 1999. november 18- án kelt levelében foglalt tartalomjegyzéknek megfelelő anyagokat.

Sajnálattal tapasztaltuk azonban, hogy többszöri kérésünk ellenére még mindig nem a teljes vagyonelemtárt kaptuk meg, és ezt is a megígért határidő után késve kaptuk.

Nem találtunk az anyagban a vagyoni értékű jogokra analitikus kimutatást.

Az üzemeltetésre ill. használatra átadott vagyonelemek átadása esetén kérjük a szerződések becsatolását is.

Az Önkormányzat tulajdonában lévő társaságokról szíveskedjenek megküldeni az utolsó mérleget, Alapító Okiratot (Társasági Szerződést), azok esetleges módosításai, tagjegyzéket, az ÉHG tulajdonosi struktúráját (amennyiben rendelkezésre áll).

Üzletész típusú tulajdonok esetében a társaságok tulajdonában lévő (esetleges közvetett tulajdon) üzletész, ill. részvény tulajdonokat is kérjük részünkre megküldeni.

Ismételten kérjük Önöket, hogy 1996- tól kezdődően bocsássák rendelkezésünkre a vagyonmozgásokra vonatkozó adatokat, az Önkormányzat mérlegeit, a hozzátartozó mellékletekkel együtt (kivéve az 1998. évi mérleget).

Tekintettel a 147/1992. sz. Kormányrendeletre, nem értjük, hogy Önöknek miért nem áll rendelkezésükre teljes körű vagyonyilvántartás.

Kérjük a hiányzó adatokat soron kívül részünkre megküldeni, egyben tisztelettel felhívom a figyelmét arra, hogy mivel többszöri kérés ellenére a vagyonmegosztáshoz szükséges adatokat, teljeskörű dokumentációt még mindig nem bocsátották rendelkezésünkre, ezzel Önök folyamatos törvénysértést követnek el.

A következő tárgyalás időpontjára tett javaslatot sajnós azért nem tudjuk elfogadni, mert a rendelkezésre álló idő alatt az iratokat feldolgozni nem tudjuk. Az új időpontra javaslatunkat rövid úton megtesszük.

Berente, 1999. november 19.

Tisztelettel:

Kallus Lászlóné
polgármester

Polgármesteri Hivatal
Kazincbarcika
Fő tér 4.
3700

Dr. Király Bálint
Polgármester úr részére

Tisztelt Polgármester Úr!

Az 1999. november 8- án megtartott legutóbbi tárgyalásunkon elhangzott az Ön részéről, hogy Berente delegációja - ígérete ellenére - nem készített újabb területmegosztási javaslatot.

Szeretném tisztelettel emlékeztetni arra, hogy Berente ezidáig több területmegosztási javaslatot is letett Kazincbarcika asztalára, olyan érzésünk van azonban, hogy kompromisszumkészségünk süket fülekre talál.

A kompromisszum szó azt jelenti: kölcsönös engedményekkel járó megegyezés.

A tárgyalások folyamán már több esetben hangsúlyoztam: a kompromisszumos javaslat nem jelentheti azt, hogy Berente – **törvényes jogai ellenére** – lemondjon területe egy részéről, miközben semmit sem nyer cserébe. Az elmúlt negyvenöt évben Kazincbarcika valóban harmincötezres várossá nőtte ki magát, de ennek az volt az ára, hogy Berentét lepusztította. Berente már eleget adott, további sérelmek nem érhetik.

A területmegosztással kapcsolatban ismételten le kívánjuk szögezni, hogy a Berentei Önkormányzat ragaszkodik az 1954-es területéhez, arról lemondani **nem áll szándékában.**

Az eredeti határoktól való eltérés csak és kizárólag a kölcsönös előnyök figyelembe vételével történhet (BorsodChem Rt. területén üzemek szétvágása, 26.sz.út). Erre vonatkozó javaslatunkat mellékletként ismételten megküldjük.

Úgy ítéljük meg, hogy egymással szorosan összefüggő kérdés a terület megosztása és a vagyonmegosztás, erre való tekintettel csak együttes megállapodásnak látjuk értelmét.

A vagyonmegosztásra vonatkozóan - ahogyan azt már többször elmondtuk - **csak és kizárólag a teljes vagyon ill. a vagyonmozgások figyelembe vételével tudunk javaslatot tenni.**

Az Önök által tett kizárólag lakosság arányos vagyonmegosztás Berente számára elfogadhatatlan.

Tárgyalásaink során sokszor elhangzott, most megismételjük: **a vagyonmegosztásra mint fő elv - természetesen a jogszabályoknak megfelelően - egyrészt a területarány, másrészt a lakosságarány vehető figyelembe.**

Amennyiben az előző levelemben is kért dokumentumokat, iratokat 1999. november 30- ig megkapjuk, úgy az anyag feldolgozása, szakértőinkkel való konzultáció után javasoljuk 1999. december 6- át követően meghatározni a következő tárgyalás időpontját.

Berente, 1999. november 22.

Tisztelettel:

Kallus Lászlóné
polgármester

A PER

A B.–A.–Z. Megyei Bíróságra Kazincbarcika (felperes) keresete 2000. január 17-én érkezett meg. A Berentei Önkormányzat ezen keresetiratot (mint alperes) később vehette át. Kazincbarcikát a Jutasi és Társa Ügyvédi Irodából Dr. Raft Miklós ügyintéző, valamint Dr. Szoboszlai György képviselte. Az iroda budapesti.

A keresetiratban Kazincbarcika Berente Község Önkormányzata ellen kéri a közigazgatási határvonal és önkormányzatok közötti vagyonmegosztás bírói ítélettel történő megállapítását a felperes (vagyis Kazincbarcika) javaslata szerint. E kérelem oka a megállapodás hiánya.

KAZINCBARCIKA KÜLÖNBÖZŐ INDOKAI:

Hivatkozik arra, hogy a lakosság az eredeti határok óta Kazincbarcikára, az ipar Berentére koncentrált. (Nem hivatkozik viszont arra, hogy mindezen ipari létesítmények pora, gáza – Hőerőmű pora, klór, ammónia – viszont csak a Berentén élő emberek szervezetének jutott. Tudvalévő, hogy a Borsodchem elődjének, a BVK-nak akkori „csúcstechnológiája” meg sem közelíti a BC mostani modern, világi technológiáját.)

Hivatkozik arra, hogyha nem az ő javaslata szerint ítélt a bíróság, akkor Kazincbarcika intézményrendszere veszélyeztetve van. (Érdekes, a város és a közintézményei a leválás óta is megélnék.)

Hivatkozik a városnak az egészségügy terén a kistérségi ellátására. (Országos gond, egészen biztosak lehetünk benne, hogy nem a Budapesten lévő kórházakat szorítják először.)

Javasolja, hogy igenis, adjunk pénzt Berentének, hogy a „szocializmus hátrányait” felszámolja, de utána elég lesz neki a fejkvóta!?

Berente ne vegyen el Kazincbarcikától a helyi adó alapjául szolgáló aránytalanul nagy területeket. (Ez az egész per lényege! Ellenszenves követelés. Ha az én kertemben terem a barackfa furcsa lenne, ha a szomszéd szedné le a gyümölcsöt! Itt van igaza Szabó Barnának, amikor munkájában rávilágít arra, hogy Kazincbarcika eddig a mi „kertünkéből”, vagyis Berente kertjéből élt.)

Javasolja, milyen határok lennének jók a városnak. (A város „csak” a lényegét követeli, ahol nincs iparüzési adó, de növelné Berente területét azt mind ideadná Berentének. Lehetne szántóföldünk bőven, csak dolgozzon a parasztja. Sőt talán még a BC meddőhányóját is szívesen Berentének adná!...)

Kazincbacikának az lenne jó, ha a vagyonmegosztásban minden terület- és lakosságárányosan osztódna meg 35 000 az 1054-hez viszonyítva, és természetesen a javaslat új határainak és Berente kicsivé töpörödött területe arányában.

Kazincbarcika keresi, hajtatja azokat a törvényeket, amit Berente ellen meg tud lovagolni.

Az érintett település működőképessége szempontjából (ha nem Kazincbarcika nyeri a pert) aránytalanul nagy hátrányt jelentene... (Kapaszkodik a város az Önkormányzati törvény 53. paragrafusába. Az ellehetetlenülésnek a leválás, 1999. május elseje óta Kazincbarcikán semmi jele.)

Sőt. A per megnyerése esetén Kazincbarcika kéri Berentétől az eddig kiesett anyagi veszteségek pótlását. (Csak oda kéne adni a városnak az egész „barackfánkat”?!)

Első fokon a Megyei Bíróság Berente javára döntött. Most ugyanaz a bíró fog ítélni a Legfelsőbb Bíróságról a megyére visszalökött ügyben, aki első fokon már Berente igazságát ítélte meg. Sorsunk, Berentén élő emberek jövője függ a következő bírói ítélettől tehát...

Berente címere

BERENTE CÍMERE

Berente címerének tervezetét felkérésre, Tóth Péter, a történelemtudományok kandidátusa készítette el.

Részletek a tervezet szövegéből:

„Az utóbbi esztendőkből örömdetes módon megnövekedett az igény arra, hogy az egyes települések polgárai azzal is kifejezzék a valódi közösségé válásuk szándékát, összetartozásukat, hogy címet választanak a településük számára. A címer ugyanis kiválóan alkalmas erre a célra; sőt, emellett arra is, hogy jelezze: az illető település lakói vállalják a múltat (hiszen a címer történeti műfaj) és bízzanak a jövőben (hiszen a címer soha nem a pillanatnak, hanem mintegy az örökkévalóságnak készül)...”

„Mint a Kazincbarcika címerének a tervezője, tudom, hogy abban a címerben (mármint Kazincbarcika címerében – A szerk.) Berentére az alul látható címerpajzs és a címet tartó alakok közül az egyszarvú utal,

illetve – miután a pálya a heraldikai (címertani) közfelfogás szerint folyót jelent – az egyik pálya is, hiszen a Sajót jelképezi. Így célszerűnek látszik ezekből kiindulni.

A mondott címerpajzson egy szőlőfürtöt tartó férfikar látható, alatta és fölötte egy-egy csillaggal: ez a címerkép tulajdonképpen Berente régi pecsétjének az ábrájával azonos. Ez a pecsét viszonylag régi: a XVIII. század elején vészték, a pecsétnyomó is fennmaradt a levéltárban. A pecsét régen... a település viszonylagos önállóságát fejezte ki: ezért – és mert Kazincbarcika címeréből kivesszük – mindenképpen ebből kell kiindulnunk a címertervezés során.”

„... az alábbi konkrét szempontok figyelembevétele mellett határoztunk:
– Mindenképpen meg kell tartani a régi pecsétábrát, hiszen ez az egykori önálló önkormányzatra utal...
– Ami visszavehető: egy hullámpálya (ez Kazincbarcika címerében a Sajó folyóra utal), valamint a címertartó egyszarvú(ak) (amely a Berentén birtokos Négyesi Szepessy családra utal).”

„A leírt tervekhez a következő megjegyzéseket fűzzük:

Mindegyiken szerepel a szőlőfürtöt tartó férfikar, mint a régi pecsétábrára; ennek fontosságát mi eléggé hangsúlyoztuk (vagyis a szőlőt tartó férfikar mellett, hogy megtalálható Berente pecsétnyomóján, ha figyelembe vesszük a heraldika, vagyis a címertan szabályait nyilván utal Berente egykori szőlőtermelő falu mivoltára is).

Mindegyik terven (így magán az elfogadott, s ma már a kész címeren is – A szerkesztő) szerepel a rózsza: ez a bányászatot szimbolizálja. A bányászat védőszentje ugyanis Szent Borbála, akinek a jelképe egyebek mellett a rózsza.”

(Berente bányászata konkrétan bezárható időben az 1920. és az 1977-es évek közé, az első bánya megnyitása és az utolsó bánya bezárásának ideje közé – A szerkesztő)

„... a korona, melynek falevelet utánzó lombjai a természeti környezetre utalnak.”

„Végül a sisak, sisakdísz és foszlányok (koronával együtt) mintegy teljes nemesi címer, alkalmazására ad lehetőséget, hogy egész megyénkire jellemző volt a kismanesek igen magas száma.”

„Tulajdonképpen mindegyik tervhez javasoljuk, hogy a községnév szerepeljen egy, a pajzs alatt lebegő szalagon, mivel ez jól szolgálja az azonosítást. A községnév nem szerepelhet magában a címerben, hiszen a címer jelkép, a név nagyon is konkrét a szalagon...”

„Ami a színeket illeti, mivel fő kiindulópont: a pecsétábra nem színes, viszonylag szabad keze van a tervezőnek.”

A címertervezet harmadik oldalán nagyon okos meghatározással a tervező a következőket írja a tervezet végeredményéről, magáról a címerről:

„Itt azonban feltétlenül hangsúlyozni kell, hogy a végeredmény: a címer egy képzőművészeti alkotás, és mint ilyen, öntörvényű; a megalkotója köteles a heraldika formai és tartalmi elvárásait követni, de amit ilyen módon létrehoz, az az ő művészetének a terméke.”

A címer tervezete Miskolc, 1999. november 30-ra van datálva, aláírója Tóth Péter, a történelemtudományok kandidátusa.

Magát Berente címerét a Tóth Péter kandidátus tervezete alapján készítette: Kovács Zsolt grafikusművész.

Az 1706-ból származó pecsétnyomóról a Berente története részben van jegyzet.

A címeravatás 1999. december 22-én szerdán volt. Köszöntőt mondott Farkas István 86 éves nyugalmazott főesperes.

BERENTE CÍMERÉNEK AVATÓ ÜNNEPSÉGE 1999. DECEMBER 22.

Tóth Péter, a történelemtudományok kandidátusa által tervezett és Kovács Zsolt grafikusművész készítette Berente címerét ünnepélyes külsőségek között e napon avatta a falu. A településnek visszanyert önállósága után gondoskodnia kellett önazonosító jelképéről is.

Az ünnepség a kultúrházban volt megtartva, ahol az ünnepi beszédet Kallus Lászlóné, Berente polgármestere mondta el. Az ünnepi beszédben elhangzottak a Kazincbarcikától elválás legfontosabb történeti szakaszai, majd címertani magyarázattal szolgált a nagyszámú megjelenteknek. Elmondta, mivel eddig nem volt címere Berentének, abból az 1706-ból származó pecsétnyomóból indult ki a tervező, mely az idő folyamán is fenmaradt ránk levéltári iratként. A pecsétnyomó önállóságunkra utalt, amelyet nem kis fáradozással nyert vissza a falu. Megmaradt a szőlőfürtöt tartó férfikar és a két csillag, ám mivel a XX. századi falu meghatározója lett a bányászat, az egyik csillag helyett Szent Borbála rózsája lett látható Berente címerén. Szent Borbála a bányászok védőszentje volt. Ami Berentére utalt Kazincbarcika címerében; azt visszavettük. Így a Sajót jelképező hullámpályát és a berentei Négyessy Szepessy család címertartó állatát az arany egyszarvút is. A címer a régmúltat szimbolizálja, de a jövőnknek, az utánunk következő nemzedéknek is készült. A címert a 86 éves Farkas István nyugalmazott katolikus esperes megszentelte, Kolumbán Gábor református lelkész pedig megáldotta. Önkormányzati gesztusként minden berentei család egy címerábrával együtt 3000 forintos vásárlási utalványt kapott.

MILLENNIUMI ZÁSZLÓÁTADÁS ÜNNEPSÉGE 2000. OKTÓBER 21.

Meghívójukban Kallus Lászlóné polgármester és Feketéné Tózsér Erika jegyző ismét ünneplésre invitálta Berente lakosságát.

Az évezredforduló évében országszerte zászlót kaptak a városok, községek, így Berente is átvehette a maga millenniumi zászlóját.

ÜNNEPI PROGRAM

*Berente Község Önkormányzata
tisztelttel meghívja
Önt és kedves családját
2000. október 21-én 10,00 órára,
a berente i református templomba,*

**A MILLENNIUMI ZÁSZLÓ
ÁTADÓ ÜNNEPSÉGRE.**

*Őszintén reméljük, hogy megtisztelik
jelenlétükkel rendezvényünket
és maradandó élménnyel gazdagodnak.
Szíves megjelenésükre feltétlen számítunk.*

*Kallus Lászlóné
polgármester* *Fekreténé Tózsér Erika
jegyző*

Himnusz
Szavalat
Gregorián és Reneszánsz énekek
A Forrás kamarakórus ünnepi műsora
Ökumenikus Istentisztelet
Celebrálja: Horváth Barna ref. esperes
Kolumbán Gábor ref. lelkész
Dr. Medvegy János római kat. esperes
Gregorián és Reneszánsz énekek
A Forrás kamarakórus ünnepi műsora
A Millenniumi zászló átadása
Ünnepi beszédet mond és a zászlót átadja:
Dr. Kávássy Sándor a környezetvédelmi minisztérium
politikai államtitkára
A Millenniumi szallag felkötése
Zászlószentelés/avatás
Ünnepi köszöntő
Közszótot mond: **Kallus Lászlóné** polgármester
Gregorián és Reneszánsz énekek
A Forrás kamarakórus ünnepi műsora
Szózat

A zászlóátadási ünnepség meghívója

A rendezvény délelőtt a berentei református templomban zajlott le. A Himnusszal és egy szavalattal kezdődött, majd a Forrás kamarakórus gregorián és reneszánsz énekkel emelte az ünneplés színvonalát, ami csodálatosnak hatott a jó akusztikájú református templomban. Az ökumenikus istentiszteletet három pap:

Horváth Barna	református esperes,
Kolumban Gábor	református lelkész,
Dr. Medvegy János	római katolikus esperes celebrálta.

A millenniumi zászlót Dr. Kávássy Sándor, a Környezetvédelmi Minisztérium politikai államtitkára adta át, s ugyanő kötötte föl rá a millenniumi szalagot is. Ezután zászlószentelés, majd ünnepi köszöntő következett Kallus Lászlóné polgármester szavaival. Az ünnepség a Szózáttal ért véget.

A résztvevők innen átvonultak az általános iskola tornatermébe, ahol Gábor Dezső, Farkaslyuk polgármestere megnyitotta Demes Ferenc képzőművész kiállítását. A kiállítást estig tartó állófogadás követte az iskola ebédlőjében, ahol szerteágazó kötetlen beszélgetéssel zárult a millenniumi zászlóátadó ünnepség.

A II. VÁLASZTÁSOK VÉGEREDMÉNYE 2002. OKTÓBER 20.

A 2002. október 20-ai választásokon 10 fő polgármesterjelölt indult. Ebből Horváth Tibor Pogány Sándor javára visszalépett.

Polgármesterré választotta ismét Berente:

KALLUS LÁSZLÓNÉT	153 szavazattal,
Pogány Sándor	131 szavazat
Juhász József	126 szavazat ellenében.

A többi polgármesterjelölt 100 szavazaton alul végzett.

Képviselőjelöltek száma 34 fő. A megválasztott képviselők szavazati aránya a következőképpen alakult:

Szántó Lajos	220 szavazattal
Szakmári Attila	210 szavazattal
Pintér Bálint	200 szavazattal
Juhász József	194 szavazattal
Révész Sándor	183 szavazattal
Kocsis István	172 szavazattal
Pogány Sándor	162 szavazattal
Orgona Sándor	87 szavazattal

Orgona Sándor a cigány kisebbség kedvezményezett mandátumával lett nyolcadik.

Kisebbségi önkormányzati választás végeredménye:

Lungo Drom	1. Orgona Sándor	190 szavazattal
Lungo Drom	2. Farkas Zsófia	130 szavazattal
Független	3. Gázsó Zsolt	115 szavazattal

BERENTÉÉRT EGYESÜLET 1999. AUGUSZTUS 16.

Mintegy 20 fővel 1999. augusztus 16-án tartotta alakuló közgyűlését, mely közgyűlés meghatározta és elfogadta az egyesület alapszabályát is.

Az egyesület elnökévé Kocsis Istvánt választották, aki ezt a tisztséget az 1992-es önkormányzati választások idején Tógyer Lászlónénak adta át az újabb közgyűlési szavazás alapján. Kocsis Istvánt ugyanis a falu önkormányzati képviselővé választotta.

Jelenléti ív

1. Dán Kálmán	- Dán Kálmán
2. Dán Kálmánné	- Dán Kálmán
3. Farkas Zsófia	- Farkas Zsófia
4. Forgács Józsefné	- Forgács Józsefné
5. Herczegné Szabó Erika	- Herczegné Szabó Erika
6. Kocsis István	- Kocsis István
7. Kocsis Istvánné	- Kocsis Istvánné
8. Kovács Enikő	- Kovács Enikő
9. Marosvári Lászlóné	- Marosvári Lászlóné
10. Molnár János	- Molnár János
11. Molnár Jánosné	- Molnár Jánosné
12. Nagy Lajosné	- Nagy Lajosné
13. Nagy Zoltánné	- Nagy Zoltánné
14. Pósfay Viktória	- Pósfay Viktória
15. Szabó József	- Szabó József
16. Szántó Lajosné	- Szántó Lajosné
17. Szárazné Hajzer Ágnes	- Szárazné Hajzer Ágnes
18. Tógyer László	- Tógyer László
19. Tógyer Lászlóné	- Tógyer Lászlóné
20. Vinczéné Hankó Ilona	- Vinczéné Hankó Ilona

Berente, 1999. 11. 27.

A 2002-es Idősek Hete rendezvénysorozat záróünnepsége, melyet a Berentéért Egyesület rendezett

A Berentéért Egyesület célkitűzéseit szó szerinti szedet alapján így határozta meg:

AZ EGYESÜLET CÉLJAI:

- Berente lakosságának összefogása a település közeleti, gazdasági fejlődésének elősegítése érdekében,
- Tevékeny részvétel a település fejlesztésében, szervezi a lakosság ebben való közreműködését,
- Anyagi eszközei felhasználásával és társadalmi munkával közreműködik a község intézményei működési feltételeinek javításában,
- A hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése,
- Kulturális programok szervezésével, a község kulturális hagyományainak feltárásával, azok megőrzésének elősegítése,
- Szociális tevékenység, családsegítés, időszerű gondozása, nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés,

- Lehetőségeinek kihasználásával segítségnyújtás a munkanélküliség csökkentéséhez, munkahelyteremtéshez, a vállalkozások támogatásához,
- A lakossági igények közvetítése a község vezetése felé.

Az egyesület a fenti célokat kívánja szolgálni, s igénybe vesz minden törvényes lehetőséget a célok gyors és minél teljesebb elérése érdekében.

Az egyesület közvetlen politikai tevékenységet nem folytat.

Az egyesület szervei a közgyűlés, az elnökség és az elnök.

A Berentéért Egyesület taglétszáma 2003 novemberében 20 fő.

POLGÁRŐRSÉG

2001. FEBRUÁR 21.

2001. február 12-re datálták azt a toborzót, amelyet Varga Béla és Szakmári Attila aláírása fémjelzett. Ők ugyanis a berentei polgárőrmozgalom elindítói.

2001. május 30-án tartotta alakuló közgyűlését 17 fő részvételével a Berentei Bűnmegelőzési és Vagyonvédelmi Polgárőr Egyesület.

A közgyűlésen, amely a kultúrházban lett lebonyolítva, az alapító tagokon kívül jelen van Csóra György, az Országos Polgárőr Szövetség alelnöke és Fazekas Ferenc rendőrőrnagy, a sajszentpéteri rendőrőrs parancsnoka.

Az egyesületi alapszabály után elfogadja e közgyűlés a Polgárőrség berentei vezetőit:

Elnöknek:	Varga Bélát
Titkárnak:	Serfőző Józsefet
Szolgálatvezetőnek:	Szántó Lajost

T O B O R Z Ó

Berente község lakossága egy részének kezdeményezésére, az önkormányzat képviselő testületének egyetértésével

a bűnözés elleni fellépés, a bűnmegelőzés, különösen a vagyonvédelem, valamint a közlekedés biztonsága érdekében, továbbá a köztisztaságra, közegészségügyre, a közterületek igénybevételére, a természet és környezetvédelemre vonatkozó kedvezőtlen jelenségek feltárására, visszaszorítására, ezek figyelemmel kísérése céljából

BERENTE községben korlátozott létszámmal

BŰNMEGELŐZÉSI ÉS VAGYONVÉDELMI EGYESÜLET

P O L G Á R Ő R S É G

megalakítását tervezzük

Az alakuló berentei egyesület tagja (polgárőr) lehet minden büntetlen előéletű, berentei állandó bejelentett lakású 18 évet betöltött magyar állampolgár (férfi, nő), aki a mozgalom célkitűzéseivel egyetért, azok megvalósítása érdekében önként díjazás nélkül, szabadidejében tenni kíván és sikeres polgárőri alapismereti vizsgát tett.

A polgárörnek jelentkezőknek „jelentkezési lapot kell kitölteni, melyet a Polgármesteri Hivatalban kérhetnek ügyfélfogadási időben, kitöltés után szintén ott adhatják le:

2001. február 22.-ig.

Várjuk a település biztonságáért, nyugalmaért önzetlenül tenni akaró jószándékú emberek jelentkezését.

Berente, 2001. február 12.

Szakmári Attila

A szervezők

Varga Béla

J E L E N L É T I V

A Berentei Bűnmegelőzési és Vagyonvédelmi Polgárőr Egyesület 2001. május 30-án megtartott alakuló üléséről.

N É V	LAKCÍM	ALÁÍRÁS
1. VARGA TÍLKA	FÖZSEFA 31.	
2. SERFOZÓ FÖZSEF	FÖZSEFA. 11.	
3. SZANTÓ LAJOS	ESZET. 24.	
4. LIPTAK TÍLKA	FÖZSEFA. 33.	
5. SZAKMARI ATTILA	IAJCSY ZS. 13.	
6. VAMOS RÓBERT	BAJCSY ZS. 5.	
7. KLIMÓ TÍLKA	IAJCSY ZS. 19.	
8. TOUYER LÁSZLÓ	ADY E. 15.	
9. OROSZ FERENC	FÖZSEFA. 23.	
10. MÁTYÁS IMRE	DANKÓ P. 6.	
11. POGANY JÁNOS	GAGARIN 12.	
12. MOLNAR FÖZSEF	FÖZSEFA. 26.	
13. GAZSO LAJOS	FÖZSEFA. 27.	
14. VADNAI LAJOS	PETŐFI U. 45.	
15. CSÁNYI LÁSZLÓ	PETŐFI U. 53.	
16. TÓTH SÁNDOR	IAJCSY ZS. 11.	
17. BENTIVÁNYI ZSOLT	ESZET. 36.	
18. BENTIVÁNYI ZSOLT	MARX. K. U. 24.	

* ill. közösen meghívott:

elisk

Berentei résztvevők

Borsodi példa

Baráti kör alapításáról döntött Jákfalva, Hét és Berente polgárőr egyesülete - tájékoztatta szerkesztőségünket Varga Béla, a berentei bűnmegelőzők elnöke. A három borsodi település polgárőrei családostul ünnepezték meg október végén a jákfalvai kultúrházban az egyedülálló - és példa értékű - kezdeményezést. Így alapozták meg, hogy mostantól összefogva védik a megye északi csücskének biztonságát. Az Ózd környéki Farkaslyuk Polgárőr Szervezet máris jelezte, hogy csatlakozni szeretne hozzájuk.

Varga Béla a berentei, Elek János, a hét és Tóth János, a jákfalvai elnökök írta alá az alapító okiratokat. Gratulálunk!

Részlet a Polgárőr Magazin 2003. decemberi számából

Barkóczi Sándor	P.őr
Bodnár Zsolt	P.őr
Kerekes László	P.őr
Kiss Csaba	Szolg. Vez.
Kiss Csabáné	P.őr
Klimó Béla	Titkár
Lipták Béla	P.E.B.-tag
Lipták Béláné	P.őr
Molnár József	P.E.B. elnök
Molnár Józsefné	P.őr
Nagy Zoltán	P.őr
Nagy Zoltánné	P.őr
Szalmári Attila	P.E.B.-tag
Szalmári Attiláné	P.őr
Szántó Lajos	P.őr
Szökéné F. Krisztina	P.őr
Tógyer László	P.őr
Varga Béla	Elnök
Ifj. Varga Béla	P.őr

AZ EGYESÜLET ALAPSZABÁLYÁBÓL:

CÉLJA:

- A bűnmegelőzős és a közbiztonság védelme érdekében önkéntes társadalmi tevékenység kifejtése személyes fellépés és médiafellépés útján.
- A lakosság tájékoztatása a bűnmegelőzés és az áldozattá válás elkerülésének módszereiről, önvédelmi eszközök alkalmazásának és használatának elterjesztése. Általában és konkrét esetekben is az állampolgári közöny legyőzésére való készítetés az érdektelenség következményeinek bemutatásával és személyes példamutatással is.
- Együttműködni az országban működő többi, ugyanezen feladatok ellátására létrejött szervezettel, részt venni a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei és az Országos Polgárőr Szövetség tevékenységében.
- Célja még: ... tevékenységét az alkotmány a hatályos jogszabályok és az alapszabály betartásával kifejtteni.

AZ EGYESÜLET KÖZHASZNÚ TEVÉKENYSÉGEI:

- természetvédelem, állatvédelem
- környezetvédelem
- emberi és állampolgári jogok védelme
- közrend és közbiztonság védelme, közlekedésbiztonság védelme, mentés, katasztrófa-elhárítás
- belvízvédelem ellátásához kapcsolódó tevékenység
- gyermek- és ifjúságvédelem, gyermek- és ifjúsági érdekképviselet

AZ EGYESÜLET FELADATAI:

- bűncselekmények megelőzése, a magán- és köztulajdon védelme
- nyilvános reklám és propaganda kifejtése a polgárörmozgalom erősítésére, népszerűsítésére
- kapcsolattartás más polgárőrszervezetekkel, a rendőrséggel, a helyi önkormányzattal a közrend- és a közbiztonsági feladatok végrehajtásának segítése, valamint a lakosság és a bűnüldöző szervek közötti

bizalom és együttműködés erősítésének segítése

- kiemelten foglalkozni a közbiztonsággal, közterületek igénybevételeivel, a természet és az emberi és természeti környezet ellen irányuló kedvezőtlen jelenségeivel
- évente egyszer beszámolni az önkormányzat képviselő-testülete előtt, ugyanígy tájékoztatni a végzett tevékenységről a lakosságot
- rendezvények rendezői ellátása
- az általános emberi és az alkotmányban rögzített állampolgári jogok megismertetése, e jogok mindennapos alkalmazásának az állampolgárokkal való megismertetése.

Jelenlegi titkári feladatokat Klimó Béla, szolgálatvezetői feladatokat pedig Kiss Csaba lát el. A falu polgárőreit elnökként a megalakulás óta Varga Béla fogja egységbe.

Ahogy a helyi polgárőrség feladatainak harmadik bekezdésében olvashatjuk az alapító alapszabályban, az egyesület feladataként tűzte ki a kapcsolattartást más polgárőrszervezetekkel.

Ennek jegyében 2003. novemberében Baráti Kör alapítását kezdeményezte a 2003-as, Miskolctapolcán megrendezett Országos Polgárőr Napokon megismert héti és jákfalvi polgárőrökkel. Az első baráti találkozóra tehát Jákfalván került sor.

2003. december 31-én a berentei Bűnmegelőzési és Vagyonvédelmi Polgárőr Egyesület 29 tagot regisztrál. A megalakulása óta az egyesület tagjai 50 %-ban kicserélődtek. A jelenlegi csoport már összeforrt, egységes.

Közel hároméves működésük alatt (a tévhittől eltérően ingyen, társadalmi munkában, szabad idejük feláldozásával végzik szolgálatukat!) több eseményt jegyezhetek fel naplójukba.

BERENTEI SAKK-KÖR EGYESÜLET 2002. ÁPRILIS 2.

Az egyesület létrehozását Nagy László berentei lakos kezdeményezte és szervezte, akinek sakk múltja, sakkbírói szakvizsgája és e játék iránti szeretete alapkő lett Berente sakkéletében.

A berentei Sakk-kör Egyesület alakuló közgyűlését 2002. április 2-án tartotta 17 fő részvételével. Megválasztották vezetőségét, Marosvári László személyében, aki elnöke lett a körnek, helyettesének Szőke Lajost, és az egyesület titkárának Nagy Lászlót. Úgy a szervezésben, mint az egyesület további működésében Nagy László vállalja az oroszlán-szerepet.

A berentei Sakk-kör Egyesület, mint minden más ilyenfajta szerveződés, alapszabályban fogalmazta meg egyesületi célkitűzéseit:

Az egyesület önkormányzati elven működő szakmai érdekvédelmi és érdekképviselési társadalmi szervezet, jogi személy...

...melynek célja, mint nevében is jelzi, elsősorban a berentei – de más állampolgárok – tömeg- és versenysport területén a sakkozás lehetőségének biztosítása, népszerűsítése, alapvetően sportcélal alakult meg. E cél érdekében felvállalja, hogy ellátja a helyi sakkélet szervezését, sportoktatási és versenyprogramok szervezésében, továbbá az e kérdéskört tárgyaló, bemutató képzés, előadás szervezése, kiadványok megjelentetése és terjesztése.

JEGYZŐKÖNYVa " Berentei Sakk-kör " Egyesület alakuló közgyűléséről.

Megjelentek /jelenléti ív külön lapon/ kifejezik azon elhatározásukat, hogy sakk-kört alakítanak, s felkérlik Szőkéné Erős Krisztinát a jegyzőkönyv vezetésére.

Alapítótagok levezető-elnöknek Szőke Lajos leendő sporttársat ajánlják.

Levezető-elnök jegyezteti a kör nevét, mely mel az alapítótagok javaslata alapján
- Berentei Sakk-kör Egyesület lesz -

Levezető-elnök ajánlásokat kér az alapítótagoktól az Egyesület vezetőinek személyére.

Az alapítótagok jelölik, s szavazatukkal egyhangúlag elfogadják a "Berentei Sakk-kör" Elnökének

Marosvári László berentei sporttársat.

Alapítótagok jelölik, s szavazatukkal az Elnök-helyettesi teendőkkel a berentei

Szőke Lajos sporttársat bízzák meg.

Az alapítótagok jelölik, és az Egyesület Titkárának a berentei Nagy László sporttársat választják.

Megválasztott vezetőség mindhárom tagja köszöni az alapítótagok bizalmát, s mindhárman elfogadják tisztségüket.

Szőke Lajos levezetőelnök felszólítja a közgyűlést az alapszabály megtárgyalására. Közgyűlés az alapszabályt megállapítja, azt jegyezteti /külön lapok/ és egyhangú többséggel magának elfogadja.

Az Egyesület közgyűlése javaslatok s szavazás alapján az egyesületi tagdíjakat

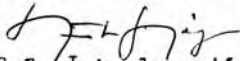
Iskoláskorúaknak havi 50 Ft-ban

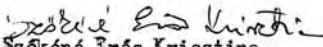
Felnőtteknek havi 100 Ft-ban állapítja meg.

Marosvári László a Berentei Sakk-kör Egyesület Elnöke a új Egyesület tagjainak sok örömet, sikert kíván a sakk-sport terén.

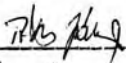
Szöke Lajos levezető-elnök, az Egyesület Elnök-helyettese a
 " Berentei Sakk-kör " Egyesületet megalakultnak mondja ki és
 az alakuló-közgyűlést bezárja.

A jegyzőkönyv hiteléről:

 Szöke Lajos levezető-elnök
 Berente Bajcs -Zsilinszk u.13.

 Szöke Erős Krisztina
jegyzőkönyv-vezető
 Berente Bajcs -Zs.út 13.fszl.

Macovari László
 Berente Gagarin út 12.

 Kasinbanóék
 Főút 25
 Berente.2002.éprilis 2-án.

„Berentei Sakk-kör” Egyesület Alapító Tagjai

1. Nagy László 1937.05.08. Berente Bajay-Zs.u. 15. Nagy László
2. Maravári László 1958.09.12. Berente Gagarin u. 12. Maravári László
3. Széke Lajos 1948.09.19. Berente Bajay-Zs.u. 13. Széke Lajos
4. Balogh Lajos 1988.01.22. Berente Ady E.u. 33. Balogh Lajos
5. Balogh Tibor 1990.01.23. Berente Ady E.u. 33. Balogh Tibor
6. Dékány István 1994.12.31. Berente Bajay-Zs.u. 13. Dékány István
7. Tógyer Gábor 1993.06.11. Berente Ady E.u. 15/a Tógyer Gábor
8. Tógyer Tamás 1993.06.11. Berente Ady E.u. 15/a Tógyer Tamás
9. Kiss Dániel 1990.01.02. Berente Ady E.u. 15. Kiss Dániel
10. Kiss Dávid 1990.01.02. Berente Ady E.u. 15. Kiss Dávid
11. Ignécz Zoltán 1988.01.12. Berente... Ignécz Zoltán
12. KISSÁRDI ISTVÁN 1922.08.09. Berente Bajay-Zs. 15. Kissárdi István
13. Székéné Erős Jolán 1971.08.28. Berente Bajay-Zs u. 13. Székéné Erős Jolán
14. Sziráczi Dániel 1987.06.10. Berente József. A. u 48. Sziráczi Dániel
15. HAGA RICHÁRD 1992.11.04. Berente Petőfi U. 50. Haga Richárd
16. FARKASDAVID 1990.04.13. Berente ADY E. 13. Farkas Dávid
17. TÓTH JÁNOS 1938.01.01. K. baracskai Főterem Tóth János

2002. április 2-án.

Berente Községi Önkormányzat**Juhász József polgármester úr részére****Tárgy:** Berentei Sakk-kör 2004. évi támogatása**Tisztelt Polgármester Úr!**

Mint ismeretes, 2001. évben sikeresen beindult a Sakk-szakkör Berentén.

A heti két alkalommal megtartott gyakorlatok, edzések, a gondos nevelő és szervezői munka megteremtették a lehetőséget arra, hogy Berente önálló csapatot indíthasson a 2002-2003. évi B.A.Z. megyei II. osztályú sakk csapatbajnokságban.

Ehhez természetesen nagyban hozzájárult az Önkormányzat anyagi támogatása, valamint a helyiség biztosítása is.

Első évben a hét csapatos bajnokságban a 5. helyen végeztünk, míg a most zajlóban a 2. helyen állunk.

Jelenleg 21 fő igazolt versenyzőnk van, melyből 3 fő felnőtt- és 10 fő gyermek sakkozó berentei lakosok. Az igazolt játékosokon felül további, mintegy 10-14 fő vesz részt a gyakorlásokon, melyet a versenyzőknek heti két, míg a nem igazolt sakkozóknak (gyerekek, utánpótlás) heti egy alkalommal tartunk.

Sakk-körünk, megköszönve az Önkormányzat 2003. évi támogatását, 2004-re a következő célok, programok megvalósításához kéri szíves támogatásukat:

- 2003. évi verseny engedély és tagdíj költsége	60 eFt
- 2003-2004. évi csapatbajnokság	200 eFt
- Versenyek rendezése, versenyeken való részvétel:	
Berente Open	45 eFt
Zemplén Open	45 eFt
Avas Open	30 eFt
Cseppkő Open	45 eFt
Országos ifjúsági korcsoportos bajnokság	40 eFt
Berente házi bajnokság	25 eFt
- Egyéb költségek	35 eFt

Összesen: 525 eFt

Sakk-körünk a továbbiakban is számít a helyiség biztosításra az edzések, versenyek megtartásához.

Tisztelettel kérjük a T. Képviselő-Testület támogatását a Sakk-kör 2004. évi terveinek megvalósítására, hogy ezzel a sokak által kedvelt és üzött sportág jövője biztosított legyen településünkön.

Berente, 2004. január 24.

Tisztelettel:

Nagy László
titkár

Nagy László

A Sakk-kör már a 2002/2003-as sakkbajnokságba benevezett megyei II. osztály szinten. Szervezi és keresi jól sakkozó sporttársak toborzását, hogy eredménnyel is öregbíthesse Berente hírnevét. Az első bajnoki idény végén igen erős mezőnyben 5. helyezést ért el. Az egyesület jelenleg hétfőn és pénteken délután várja a sakkozni vágyókat. Ekkor edzenek a csapattagok is. Bárki, aki sportszerűen viselkedik gyakorolhatja, úzheti közöttünk ezt a sportot. A taglétszám jelenleg 27 főre gyarapodott.

A 2003/2004-es bajnokságra élőpontoszerző versenyeredmények teljesítményei alapján már 14 élőpontos versenyzője van a csapatnak. A 27 fős egyesületi tagból 13 ifjúsági játékos is látogatja a versenyeket, edzéseket. 4-5 fő ebből már versenyszerű pontokat is szerzett a csapatnak a bajnokságban.

A 2003/2004-es bajnokságban már 9 csapat között szerepel Berente sakkcsapata; igen erős mezőnyben. Az 5. helytől előrébb végezni a cél.

FALUKÖR EGYESÜLET 2002. ÁPRILIS 3.

23 alapító taggal 2002. július 3-án tartotta alapító közgyűlését. Az egyesület teljes hivatalos neve:

„FALUKÖR” TELEPÜLÉSFEJLESZTŐ EGYESÜLET
BERENTE

AZ EGYESÜLET ALAPÍTÓ TAGJAI:

Serfőző Józsefné	Blitzer Csaba
Pogányné Szőke Anita	Pogány László
Pogány Sándor	Serfőző József
Szabóné Hegdűs Márta	Horváth Tibor
Pukkelné Herman Judit	Horváthné Kucsora Éva
Tóth István	Blitzer Lászlóné
Kántor Béla	Serfőző Péter
Kántorné Tóth Hajnalka	Lukács Gyula
Kozákné Viszlai Erika	Pukkel István
Kozák László	Hegedűs Jánosné
Buha Sándor	Bodnárné Tóth Adrienn
Buha Sándorné	

AZ EGYESÜLET CÉLJA:

- Tágabb értelemben véve a községben élők életminőségének javítása mind egyéni, mind közösségi értelemben, a természetes és az épített emberi környezet, valamint az emberi kapcsolatok vonatkozásában egyaránt.
- Közvetlen célja, hogy új értékek megismertetésével, illetve a már meglévő lehetőségek, ismeretek bővítésével segítsük községünk tartós fejlődését, az egyéni és közösségi környezet fizikai és szociális értelemben vett felújítását, mely egyben az egyének és a közösség morális és lelki megújulását, mentálhigiénéjének javulását is magával hozza.

- 1., Serfőző Józsefné
- 2., Pogányé Széke Anita
- 3., Pogány Sándor
- 4., Szabóé Megdűshéida
- 5., Puskás Anna Judit
- 6., Tóth. István
- 7., KÁNDOR BÉLA
- 8., KALOTASZKI ZSÓFIA
- 9., Horváth László Csaba
- 10., Horváth István
- 11., BUNA SÁNDOR
- 12., Ács Sándor
- 13., Blitzer Csaba
- 14., Pongó László
- 15., SERFŐZŐ JÓZSEF
- 16., HORVÁTH TIBOR
- 17., HORVÁTHNÉ KUGYÓRÁCS
ÉVA
- 18., Blitzer László
- 19., Serfőző Péter
- 20., Lukács Gyula
- 21., Pakkel István
- 22., Regedus Jánosné
- 23., Bodányi Tóth Adrián

A 2002. július 3-án tartott alakuló közgyűlés résztvevőinek névsora

2003. Karácsonya Falukörben

ALAPTEVÉKENYSÉGÉNEK FELADATAI:

- településünk külső és belső megítélését javító infrastrukturális, közintézményi, kulturális és szakidős hálózatának fejlődését elősegítő tevékeny végzése, továbbá azok szolgáltatásainak fejlesztésében történő közreműködés, úgymint
- községünk fejlesztési érdekeinek képviselete, javaslatok benyújtása a település vezetői felé, tevékeny részvétel a konkrét fejlesztési feladatok megvalósításában az egyesület tagjainak bevonásával a lakosság mozgósításával,
- az információáramlás biztosítása a lakosság és a községvezetés között; (lakossági) fórum, helyi újság létrehozása,
- részvétel a berentei állampolgárok lakókörnyezetének megóvásában, otthonosabbá tételében
- a település belső kulturális erőforrásainak feltárása és közösségi célra fordítása...

A Falukör Egyesület által életre hívott és működtetett Rozmaring Dalkör

A Falukör első bemutatkozó „megmozdulása” a 2002. augusztus 2-ai bográcsfőző verseny, szeptember 26-28. között „Élettér az életért” címmel megrendezett környezetvédelmi napok. A Falufutár első száma ír az Ifjúsági Klub létrehozásáról a Falukör javaslata és védnöksége alapján az Ifjúsági Klub létre is jött. 2002. október 28. üzemlátogatás a Borsodchemben, 2002. decemberében, 18-20-án Képeslapok Kiállítás.

JÁTSZÓHÁZAVATÁS 2002. NOVEMBER 29.

2002. november 29-én, pénteken nyitotta ajtaját a gyerekek előtt a Játsház. Az ötlet Farkas Zsófiáé, a Cigány Kisebbségi Önkormányzat képviselőjéé. A Kastély hátsó részében kapott helyet, ahol megtalálhatjuk a Cigány Kisebbségi Önkormányzat irodahelyiségét is. Önkormányzati segítséggel televíziót és sok játékot kaptak a kicsinyek. Csocsó, gombfoci, dominó, jenga, kinder activity és twister társasjátékokkal tölthetik itt idejüket, főleg a hosszú téli estéken közösségben a gyerekek.

A nagyobb gyerekek adventi koszorút készítenek a karácsonyi ünnepekre, de ablak- és falfestést is gyakorolhatnak. Programban van

még a gyöngyfűzés, gipszkiöntés, de aki mesefilmet akar nézni a többszobás lakásban; az videózhat is.

A játszóházat Kallus Lászlóné polgármester nyitotta meg. Megnyitóbeszédében méltatta és várja a közösségnek hasznos ötletek Berentén történő megvalósítását.

A Játszóház technikailag jelenleg (2003. december 31.) szünetel, a szervező és üzemeltető kisebbségi önkormányzat várja a lehetőséget az újraindításához.

ÓVODA

2000. áprilisában döntött úgy a testület, hogy a Berentei Általános Iskola irányítása alatt álló óvodát teljesen önállóvá teszi. Ugyanakkor pályázatot írt ki a létesítmény vezetői állásának betöltésére. Elbírálásakor Gáll Barnabásné pályázatát fogadta el, aki addig Miskolcon óvónősködött, s új célokkal, tervekkel, immár negyedik éve vezető óvónő. 2002-ben 54 gyerek foglalhatta el szeptemberben az óvodát három vegyes csoportra osztva, ez a létszáma az intézménynek jelenleg is.

Az óvoda felújított épülete

Az általános iskola és az óvoda udvara

Úgy a vegyes csoportok (megszűnt a kis-, közép-, és nagycsoport) a különféle nevelési programok már korral járó új stratégia, aminek illeszkedni kell a fejlődve változó világ arculatához. Az óvoda nevelőgárdája kiemelt feladatának tartja a gyerekek környezetvédelmi felvilágosítását,

Az általános iskola, mely közös épülettömbben foglal helyet az óvodával

egészségre nevelését és egészséggondozását. Évente feleleveníti programjaival (pl. szőlőpréselés, szüreti felvonulás, stb.) a falvak, köztük Berente néphagyományait is. Lassan hagyománnyá válik a Fónagyságra szervezett táborozás, ami illeszkedik a természetvédelmi programhoz, s ami már harmadik éve négy napra kiviszi a gyerekeket a természetbe.

Gáll Barnabásné így vall a benti programokról:

„... Rengeteg érdekes elfoglaltságunk van: a kollégák a gyerekekkel együtt tökököt sütnek, salátát készítenek, diót törnek, stb., és az elkészítés folyamatában, mint kis szakácsok vesznek részt. Megkóstolnak minden adalékanyagot, minden gyümölcsöt amit felhasználnak, és ezáltal tudatosodik bennük az egészséges táplálkozás, és hogy minek milyen íze van, annak pedig, hogy közösen készítik el mindezt összetartó ereje is van.”

Az egészséggondozó program legérdekesebbje a somadrin oldatos párolgotatás, ami összeszedi és só formájában kicsapja az allergéneket.

Az óvodai élet magas színvonalához hozzájárul úgy anyagi, mint erkölcsi támogatásával az önkormányzat, így felszereltsége is magas színvonalú. Berente vezetése elérte az óvoda önállóvá tételével és erős támogatásával a fiatalok „ITT”-megtartó célját Berentén.

Az óvodai étkeztetés ingyenes! Jelenleg az óvoda alapítványos, ami szintén javít anyagi, de főleg erkölcsi kovácsoló erejében (gondoljunk a szülőket összehozó, hagyományossá vált alapítványi bálókra).

Az óvodában jelenleg 11 fő dolgozik. Ebből hét óvónő és négy dada.

A HÁZASSÁG ÉS A HOSSZÚ ÉLET „VETERÁNJAI”

Nincs tudomásom arról, hogy korban és házasságuk éveinek számában Berentén túlszárnyalta e valaki a Kandó Kálmán utca 18. sz. alatt lakott Tóth János bácsit és feleségét, Julika nénit.

Jani bácsi 1905. július 15-én született, és egy katonai igazolványi lap alapján, amelyet a sajoszentpéteri 55. Honvéd Kiegészítő Parancsnokságon állítottak ki 1940-ben, biztos, hogy Berentén lakott Julika nénival együtt. Házasságot 1933-ban kötöttek Bánrévén.

Serényfalván laktak 1933-ban, és az ezt követő hét év valamelyikében kerültek falunkba. Itt Jani bácsi mezőgazdasági munkás volt, később

bányászként dolgozott, innen ment nyugdíjba.

Julika néni 1908. március 18-án született Nyomáron. Öt gyermeket nevelt fel, egy fiút és négy leányt.

A falunknak lett volna két olyan tiszteltreméltó polgára, aki 100 évet ért meg történelmünk és falunk korszakában, ám a sors közbeszólt.

2004. június 20-án Jani bácsi halt meg, június 28-án, nyolc napra rá Julika néni. Jani bácsi 99 éves lett volna ezév július 15-én, Julika néni 96. évét töltötte be március 18-án.

Manapság példaértékű házasságuk ideje, hiszen hetvenedik házassági évüket töltötték együtt. Koruk, együttélésük sokáig megmarad emlékeztünkben.

Jani bácsi és Julika néni

10. sz. B. sz. A. sz. állami anyakönyvvezető hivatalos közlönye a házasságok, házasságok, házasságok.

GÖMÖR ÉS KISKÖRNYÉK VÁRMEGYE
1940

Házassági anyakönyvi kivonat.

Felnév	A nőgyógyász		A menyasszony		A házasságkötés helye, időpontja	Házasságkötés helyének, időpontjának megnevezése. Aláírás.
	A házasságkötés helye, időpontja	születési és utónev	születési és utónev	születési és utónev		
1.0. Tóth János ny. család	néha Tóth	Widam János a ház	Widam Péter Galus	Kisváros Bela Kisváros	Gyöngyös városi anyakönyvvezetői	1940. márc. 27. A házasságkötés helye, időpontja, a házasságkötés helyének, időpontjának megnevezése. Aláírás.
2.0. Bánréve Krisztina ny. család	szül. 1908. június 15. ny. család	szül. 1908. június 15. ny. család	szül. 1908. június 15. ny. család	szül. 1908. június 15. ny. család	szül. 1908. június 15. ny. család	szül. 1908. június 15. ny. család

Utólagos bejegyzések — Kiegészítések.

Bánréve

Bánréve

Kelt BÀNREVE 1940 márc 27

11. F. sz.

14. sz. állami anyakönyvvezető, Budapest, 1937. — 2000

14. sz. állami anyakönyvvezető, Budapest, 1937. — 2000

Házassági anyakönyvi kivonat másolat 1940-ből

FALUFUTÁR

A Falukör Egyesület alapító okiratában foglalt egyik célkitűzése; újságon keresztül tájékoztatni Berente lakosait a falu aktuális történéseiről, gondjairól, hiányosságokról, eredményekről s a többi...

A célkitűzésből valóság lett, s 2002. októberében megjelent a Falufutár című berentei újság első száma. Blitzer Csaba tollától indítva ezekkel a gondolatokkal indította útjára az újságot:

„A Berente község életét, mindennapjait bemutató folyóirat remélhetőleg mindenki érdeklődését felkelti majd, s a berentei lakosok nem maradnak le semmiről – gondolok itt a Polgármesteri Hivatal közleményeire, a Falukör Egyesület programajánlataira és minden aktuális eseményre, mely érinti Berente lakosságát, belecsempészve egy kis humort, néhány verset és keresztretjvényt...”

I. ÉVFOLYAM 1. SZÁM 2002. OKTÓBER

Tallózás:

- Megalakult a „Falukör” Településfejlesztő Egyesület, Berente
- Iskolai gondok, fejlesztések, tervek. Interjúalany: Hódosné Tatár Ildikó, a Berentei Általános Iskola Igazgatónője.
- Választások 2002.
- A polgármester és képviselőjelöltek névsora.
- „Élettér az életért” környezetvédelmi napok. E témában a 2002. szeptember 26-28-án megrendezésre kerülő rendezvény környezetvédelmi rajzverseny helyezettei.
- Fiatalok fóruma – Ijfúsági Klub.

I. ÉVFOLYAM 2. SZÁM 2002. DECEMBER

Tallózás:

- Címoldalon: Megalakult az új önkormányzat
- Óvodai élet. Gáll Barnabásné vezető óvónő beszámolója.
- Megkérdeztük Kallus Lászlónét...
- Körinterjú a megválasztott képviselővel.
- Játzóház.
- Berentei Ifjúsági Klub.
- Idősek hete. Berente 2002. október 7-11.

II. ÉVFOLYAM. 1. SZÁM. 2003. MÁRCIUS

Tallózás:

- Munkahelyteremtés Berentén. Matkó Miklós, a Budapesti Habilitás Kft. Berentén működő kirendeltségének vezetője az interjúalany.
- Őszikék Gondozási Központ intézményvezetőjének, Körösi József-nének a beszámolója.
- Testületi ülések.
- Környezetvédelmi tájékoztató az AES-nél.
- Nyugdíjasklub. Özv. Molnár Barnabásné beszámolója.
- Hátsó borítón: képeslap-kiállítás.

II. ÉVFOLYAM 2. SZÁM 2003. JÚNIUS

Tallózás:

- Idén újra polgármester-választás.
- Vízvezető árok.
- Közbiztonság Berentén. Polgárőr Egyesület munkájáról.
- Hogyan látják a lakosok. Szólastér.
- Berenteiek a putnoki V. Gömör Expón.

III. ÉVFOLYAM 3. SZÁM 2003. JÚLIUS

Tallózás:

- A visszaszámlálás elkezdődött.
- Nyári napközis tábor.
- Polgármesterjelöltek bemutatkozása.
- Szólástér.

Egy 2004-es februári önkormányzati testületi ülésen a testület a Falufutár további megjelenését megszünteti. Indok: Az önkormányzat a Berente Képűjságra kívánja koncentrálni a testületi és a berentei híreket.

BERENTE STATISZTIKÁJÁBÓL

2003. ÁPRILISI ADATOK SZERINT BERENTE ÖSSZES LAKOSSÁGA: 1059 fő.

Ebből: 503 férfi – 47 %
556 nő – 53 %.

A lakosság kor szerinti összetétele:

0- 3 éves	21 fő
3- 6 éves	42 fő
6- 16 éves	160 fő
16- 18 éves	26 fő
18- 60 éves	612 fő
60- 100 éves	198 fő.

A családok száma 350. A falunak 250 lakóépülete van. (A Gagarin úti és a Hőerő-lakótelepi, valamint a kastély épületenként egy lakóépületnek számítanak.)

A Gagarin úti lakótelep

A Hőerő-lakótelep

A Hőerő-lakótelep játszótere

BERENTEI UTCÁK NEVEI:

Esze Tamás út

Ady Endre út

Kandó Kálmán út

Posta út

Csaba köz

Toldi Miklós út

Petőfi Sándor utca

József Attila út

Bajcsy-Zsilinszky E. út

Bem József út

Gagarin út

Dankó Pista út

Marx Károly út

A legtöbb lakóépület a József Attila úton (60) és az Ady Endre úton található (37). Harmadikként 34 lakóépülettel a Petőfi utca következik.

Az Ady Endre út 1989-ben

Az Ady Endre út a közelmúltban

A felújított Ady Endre út

A kiépített csapadékvíz elvezető árok az Ady Endre úton

A felújított József Attila út

Az újonnan kiépített összekötő út az Ady Endre és a József Attila utak között

Berentei háztetők

Falunk látképe a temető dombjáról

ÖSSZEHASONLÍTÁSOK

LAKOSOK SZÁMA:

1773-1808:	407 fő		
1851:	405 fő		
1939:	1050 fő	540 férfi,	510 nő
2003:	1059 fő	503 férfi,	556 nő

VALLÁSI MEGOSZLÁS:

	1773-1808.,	1851.,	1939.
Katolikus:	117 fő,	128 fő,	730 fő
Református:	220 fő,	246 fő,	290 fő

BERENTE TERÜLETE:

1773-1808.,	1851-ben,	1939.,	2003.
1489 hold,	2108 hold,	1597	x

A 2003-as összterületet a Kazincbarcikával való vitás, peres szakasza miatt nem lehet megállapítani.

Az első egyházas református Berentéből 1851-1939 évek között, tehát 88 év alatt katolikus többségű falu lett.

A lakosok számában 1939. és 2003. között alig mondható változás, viszont megnőtt a női lakosság száma, ami a férfiak nagyobb halálozási számával, illetve alacsonyabb várható (országos) átlagéletkorával magyarázható.

A bánya, az üzemek 1950-es évekbeli megtelepedése miatt Berentének a földművelése szinte csak háztáji művelésre korlátozódott. 1939-ben 757 hold volt a megművelt szántóterület, ami az akkori falu összterületének az 1597 holdnak a 47,3 %-át tette ki. Óriási arány. 1939-ben ugyanez az arány 9 %-os volt a szőlőművelésben.

ÁLLATTARTÁS A FALUBAN:

	2003.,	1939.
Ló:	2,	79
Kecske:	1,	18
Szarvasmarha:	nincs,	171!
Juh:	nincs,	150
Sertés:	nincs,	280

Mennyire igaz (M. Tóthné) Ilonka néni visszaemlékezéseiben az a megálapítás, hogy „elvárosiasodtunk”, helyesebben; „elkülvárosiasodtunk”.

Berentén 2003-ban gyakorlatilag nincs állattartás, nincs szántóföldművelés és egyre több szőlő gazosodik el a domboldalakon is. Javulásra nincs is remény, hiszen 2003-ban a 18 éven aluliak száma 249 fő, a 198 fő hatvan év fölöttiekkel szemben, tehát nem igazán van számszerű utánpótlás.

2003 áprilisában kora szerinti választópolgár tehát 810 fő van.

IDŐKÖZI POLGÁRMESTER-VÁLASZTÁS 2003. JÚLIUS 27.

2003. április 22-én a másodsorra is polgármesterré választott Kallus Lászlónét (képviselő-testületi tagok feljelentése alapján) a B.- A.- Z. Megyei Bíróság közokirat-hamisítás címén két évre felfüggesztett négy hónapi szabadságvesztésre ítélte. Ezért polgármesteri tisztsége megszűnt. A közügyektől nem tiltották el.

A május 12-ei zárt testületi ülés megválasztotta a Helyi Választási Bizottságot (HVB), melynek elnöke Vitéz András lett. Az új polgármester megválasztását a HVB 2003. július 27-re tűzte ki.

Ezen a vasárnapon napon 571 berentei lakos adta le szavazatát, amely szavazatokból 562 volt érvényes. A részvételi arány tehát 70,5 %-os volt. (A szavazásra jogosultak száma 809 fő volt.)

Juhász József választási programja:

**Juhász József
Független,
Társadalmi megbízású
Polgármester
és
Képviselőjelölt**

Sajószentpéteren születtem 1947-ben. 1964-től géplakatosként dolgoztam az akkori Könnyűbetonggyárban. Munka mellett tovább tanultam, és leérettségiztem. Gépész képesítést szereztem. Később középvezetőként dolgoztam ugyanitt egészen 1993-ig, amikor a gyárat megvette egy német tulajdonú cég. 1994-ben alapítottam a JUMÁR 2000 Bt-t, amely 1999-ig az egész gyár építészeti és gépészeti munkáit végezte a tulajdonos nagy meglepedésére. 1999-től Kazincbarcikán saját tulajdonú műhelyt alakítottam ki társammal, amiben a mai napig eredményesen dolgozom. Berentén az Ady E. u. 8. szám alatt lakom, feleségem Iván Mária. 34 éve élek a községben, ennél fogva ismerem a település múltját és jelenét. 1999-ben bekövetkezett a várva várt csoda, Berente és Kazincbarcika különvált. A sajtó tele volt azzal, hogy az ország leggazdagabb települése leszünk. 1098 lakosra 500 millió Ft. bevételt prognosztizáltak, nem sokat tévedtek. 2001. évi bevétele a településnek meghaladta a 400 millió Ft.-ot. Ennek ismeretében ki merem jelenteni hogy az elkövetkezendő 4 évnek gyökeres változást kell hozni a falu fejlődésében, a lakosság életkörülményeinek javításában, munkahely teremtésben, kulturális - oktatási területen, nem utolsósorban az idősek életkörülményeinek javításában. Berente lakosságának közel 50%-a nyugdíjas - egyedülálló - önhibáján kívüli hátrányos helyzetű.

PROGRAMOM A KÖVETKEZŐ:

Településfejlesztés - infrastruktúra javítás

1. Szennyvíz, és ivóvízhálózat teljes kiépítése, rekonstrukciója.
2. Ady E. úti csapadékvíz elvezető patakmeder burkolása, új magánhidak, és közhidak megépítése.
3. Ady E. út meghosszabbítása, összekötése a József A. úttal.
5. Patakmeder lefedése az emlékműnél, a két híd közötti területen.
6. Szolgáltatóház építése, orvosi rendelők - fodrász - gyógyszerár - húsbolt stb..., lakossági igény szerint.
7. Általános iskola és óvoda rekonstrukció, tornaterem befejezés.
8. Régi bölcsőde épület felújítása, bármilyen célú hasznosításra.
9. A teljes közművesítés után az utak aszfalttal történő burkolása.
10. Kultúrház rekonstrukció, kerítés átalakítás.
11. Katolikus parókia épületének felújítása eredeti állapotba.
12. Polgármesteri Hivatal építése faluképbe illő módon.
13. Megépített ravatalozó használhatóságának megteremtése, temetők (katolikus - református) folyamatos rendben tartása.
14. Vasútállomás épületének helyreállítása, település menetrendbe állítása.

Közlekedés - környezetvédelem

1. Tárgyalással megegyezésre jutni a helyi közlekedést, díjtarifát illetően.
2. BC Rt. tolatásai miatt a Berentére bekötő út is időnként hosszabb időre lezárásra kerül. A probléma tárgyalásos úton történő rendezése.
3. Hőerőmű pernye kibocsátása az utóbbi időben érezhetően megnövekedett, csökkentése szükséges.
4. BC Rt. hulladéklerakó bővítéssel kapcsolatban csak a lakosság állásfoglalása lehet elfogadható!
5. Rendszeres levegőszennyezés - zajszint mérés független szervezet által, BC Rt. - Hőerőmű költségére.
7. Borsod Volánnal távolsági buszmegállóról tárgyalni.

Egészségügy

1. Orvosi ügyelet kerüljön újra Kazincbarcikához.
2. Bővíteni a szakorvosi ellátást az új e.ü. központ megépítésének figyelembe vételével (fogorvos, gyermekorvos, reumatológus).

Oktatás - kultúra - alapítványok - szabadidősport

1. Iskolai, és óvodai feladatok végrehajtásában segítségnyújtás - informatikai - számítástechnikai háttér biztosítása.
2. Községi könyvtár kialakítása, működtetése.
3. Alapítványok, kultúra, tömegsport igény szerinti támogatása.
5. Rendezvények szervezése, saját önk. által finanszírozott hetilap.

Egyház

1. A két történelmi egyház hathatósabb támogatása.
2. A község mindig önálló egyházközség volt. Független katolikus, és református lelkész alkalmazása lenne kívánatos, természetesen ha a lakosság igényt tart rá.

Társadalmi és szociális ellátás (a meglévő támogatási formák megtartása mellett)

1. Szemétszállítás ingyenessé tétele.
2. Szennyvíz és ivóvíz 5m³/hó-ig díjtalanná tétele.
3. Évi egyszeri karácsonyi ajándék összegének megemlése.
4. Évi egyszeri fűtési támogatás minden családnak.
5. Minden lakóingatlanra ivóvíz. és szennyvíz bekötési támogatás.
6. Kábel TV II.-es díjcsomagig díjmentessé tétel.
7. Családi ház és lakásfelújítási, korszerűsítési visszanemtérítendő támogatás évenként 40 családi ház, 4 - 5 tömblakás céljára.

Idősek és önhibájukon kívüli rászorultak támogatása

1. Étkezési hozzájárulás kiszélesítése, támogatási rendszerének átdolgozása, jelen térítési díj 50%-ra csökkentése.
2. Hosszabb távon létre kell hozni egy 8 - 10 fő számára alkalmas bentlakásos öregek otthonát, megfelelő egészségügyi ellátás mellett.

Vállalkozás munkahely teremtés

1. Berentei vállalkozókból álló konzorciumot kell létrehozni amelyben az önkormányzat 49% tulajdonú, míg a vállalkozók összesen 51% tulajdonnal rendelkeznek.

Előnyei az önkormányzat számára:

- csak berentei lakosokat foglalkoztat, kiváltja a közmunkát
 - önkormányzat közvetlen ellenőrzésében marad (felügyelőbizottsági tagokon keresztül)
 - részesedik az adózott eredményből, az iparüzési és SZJA bizonyos % -a visszafolyik
 - önkormányzatnak nem kell alkalmazottat foglalkoztatnia
2. Minden közterület fenntartással, önkormányzati épület felújítással, javításokkal, karbantartásokkal e társaság lenne megbízva.
 3. Adó és más kedvezményekkel munkahelyteremtő vállalkozások vonzása.

Elvárások az önkormányzattal szemben

1. Gyors korrekt tájékoztatás (pénzügyi - gazdálkodási).
2. Nagyobb beruházási fejlesztési programnál lakossági egyetértés.
3. Negyedévenkénti testületi falubejárás (állapotfelmérés, lakosság véleményének kikérése).
4. A polgármester és a hivatal ügyintézői álljanak a hét minden napján rendelkezésre.
5. Települési önkormányzati hivatal és hozzátartozó intézményei szervezeti és működési struktúrájának átdolgozása, ésszerűsítése, racionalizálása.
6. Kisebbségek esélyegyenlőségét meg kell teremteni.
7. Minden infrastrukturális beruházásra állami támogatás megpályázása. Várhatóan 2004-től az UNIÓS csatlakozásunk kezdetéig minden környezetvédelmi és infrastrukturális elvárásnak meg kell felelnünk.

**KÖSZÖNÖM HOGY ELOLVASTÁK,
DÖNTSÖN JÓZAN BELÁTÁSA SZERINT!**

ÖSZINTE TISZTELETTEL:

Juhász József

A SORREND A KÖVETKEZŐ LETT:

1. Juhász József	251 szavazattal
2. Kallus Lászlóné	175 szavazattal
3. Prókai János	72 szavazattal
4. Jantekné Czakó Judit	48 szavazattal
5. Dombóvári András	9 szavazattal
6. Klimó Béla	7 szavazattal

A leadott fölényes számú szavazatok alapján tehát Berente új polgármestere, JUHÁSZ JÓZSEF.

1999. május 1. óta nem sokat változott a falu arculata, egészen az új polgármester megválasztása utániig. Ennek az volt az oka, hogy a falu valójában három „pártra” szakadt, s az építő munka helyett rákiabálások, becsületsértési perek, torzsalkodások töltötték be Berente közéletét.

A Berentére vezető út

A régi orvosi rendelő

Az új orvosi rendelő

Fő tér felújítás előtt

Fő tér felújítás után

A felújításra váró Művelődési Ház

A megújult buszmegálló

UTÓSZÓ

Ne csalódjon az olvasó, ha ama fejezetet keresi e könyvben, ami a falu „előjáróinak”, lakóinak „torzsalkodását” leírja. Nincs ilyen fejezet!

Már a leválás évének végén látható, tapasztalható volt az ellentétek kialakulása Berentén. Attól függetlenül, hogy van a történekekről véleményem, tudom, ez egy másik megírt kéziratköteget kívánna, de azt is tudom: nem én leszek az, aki terítve prezentálja Önök elé ezt a másik könyvet. Egyszerű falulakóként tájékozatlan voltam mindig az ellentétek idején, sohasem láttam a kulisszák mögé. Az áthallások, pletykák, a megalapozatlan vélemények pedig nem objektívek Berente ezen történeti részének megírásához.

Ám a fő oka e fejezet elmaradásának az, hogy még bizonyítottan sem foglalom állást azokkal szemben, akik mindennap rámköszönnek, vagy nem, és azokkal szemben, akikre én is mindennap ráköszönök.

Gyarló az ember! Azt viszont állásfoglalás nélkül is ki merem mondani, hogy Berente lakói és választott képviselői között a leválás óta eltelt időkből ellentétek voltak, mely ellentétek gátoltak minden építő munkát.

Úgy vélem, úgy látszik, Juhász József polgármesterré választása óta valami elkezdődött. Örülök, örülhetünk a rendbehozott utaknak, mert vélemények szerint minden falut elsősorban útjai minősítik, csinosnak, esztétikusnak látom az elkészült csapadékvíz-elvezető árkának új arcát, de modern és egészséges a szennyvízhálózat létrehozása is. Személy szerint én hálát adok a sorsomnak azért, hogy a magas kamatú banki kölcsönt mellőzni tudtam s mégis; gázon fortyog csendesesen mindennap az ebédem, de ugyanígy megoldott lakásom fűtése is.

Őszintén kívánom Juhász Józsefnek és Berente minden időbeli polgármesterének, sikerüljön közösséget, egységet tartani ebben a hegyek satujába szorult kicsi faluban a ma és a jövő Berentéjén.